Bölüm 11: Öncelikli Kuyruklar ve Heap

Veri Yapıları

Öncelikli kuyruk ADT | Liste ile gerçekleme | İkili heap | Dizi gösterimi | Up-heap / down-heap | Heap oluşturma | Heap sort | Öncelikli çizelgeleyici

Sercan KÜLCÜ · Giresun Üniversitesi · Bilgisayar Mühendisliği

GİRİŞ

Öğrenme Çıktıları

ADT modeli

Öncelikli kuyruğun temel işlemlerini ve kullanım alanlarını açıklamak.

İkili heap

Heap düzeni ve tam ikili ağaç özelliğini dizi gösterimiyle ilişkilendirmek.

İşlemler

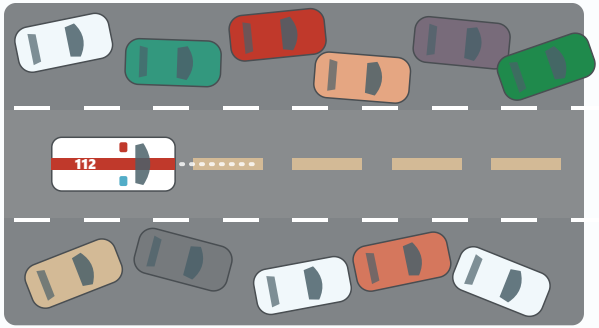
Ekleme, kökü çıkarma ve heap oluşturma adımlarını uygulamak.

Maliyet analizi

İşlem maliyetlerini ve Heap Sort algoritmasını değerlendirmek.

Öncelikli Kuyruk (Priority Queue)

- Her öğenin bir **önceliği** (anahtarı) vardır; öğeler öncelik sırasına göre çıkar.
- Geliş sırası değil, öncelik belirleyicidir: ambulans trafikte öne geçer.
- Öncelikli işlerin yönetiminde kullanılır: görev çizelgeleme, acil servis, olay simülasyonu.
- Maliyetler gerçeklemeye bağlıdır: heap ile en öncelikli öğeye **bakmak** O(1), onu **çıkarmak** O(log n); sırasız listede bakmak bile O(n).

Önce gelen değil, önceliği yüksek olan geçer.

Temel Kavramlar

Öğe = (anahtar, değer)

Anahtar (key) önceliği, değer (value) asıl veriyi taşır.

`(1, "kalp krizi") · (4, "burkulma")`

Öncelik

Anahtarlar karşılaştırılabilir olmalı (<, ≤). Genelde *küçük anahtar = yüksek öncelik* (min-öncelikli kuyruk).

En yüksek öncelik

Kuyruğun "önündeki" öğe: min-kuyrukta en küçük, max-kuyrukta en büyük anahtar.

Eşit öncelik

Eşit anahtarlı öğeler için FIFO sırası *kendiliğinden garanti değildir*; gerekiyorsa anahtara bir geliş sıra numarası eklenir.

ADT tanımında Goodrich'teki gibi min-öncelikli kuyruk (removeMin) kullanılır; heap gerçekleme örnekleri ise max-heap (ekle / silMax) üzerindedir. Hangisinin seçildiği yalnızca karşılaştırma yönünü değiştirir.

Kuyruk mu, Öncelikli Kuyruk mu?

Acil servise sırasıyla dört hasta geliyor (küçük sayı = daha acil):

Geliş	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Hasta (öncelik)	Ali (3)	Ece (1)	Can (2)	Naz (1)
Kuyruk (FIFO)	Ali	Ece	Can	Naz
Öncelikli kuyruk	Ece	Naz	Can	Ali

Kuyruk

Çıkış sırası = geliş sırası. Önce gelen önce hizmet alır.

Öncelikli kuyruk

Çıkış sırası = öncelik sırası. Ece ve Naz eşit (1); burada geliş sırasını koruduk.

Kullanım Alanları

İşletim Sistemleri

Görev (süreç) çizelgeleme: yüksek öncelikli süreç işlemciyi önce alır.

`kesme işleyici > arayüz > yedekleme`

Çizge Algoritmaları

Dijkstra en kısa yol ve A* araması, sıradaki en yakın düğümü öncelikli kuyruktan alır.

Acil Durum Yönetimi

Hasta triyajı ve olay yönetimi: en acil vaka önce ele alınır.

Veri Sıkıştırma

Huffman kodlaması, her adımda en düşük frekanslı iki düğümü birleştirir.

Temel İşlemler

İşlem	Anlamı
`insert(k, v)`	**Ekleme**: öğe, önceliğine göre yerini alır.
`removeMin()`	**Çıkarma**: en yüksek öncelikli öğeyi çıkarır ve döndürür.
`min()`	**Sorgulama** (peek): öğeyi döndürür, çıkarmaz.
`size()`	Öğe sayısı.
`isEmpty()`	Kuyruk boş mu?

```
public interface PriorityQueue<K, V> {
    void insert(K key, V value);
    Entry<K, V> min();         // boşsa null
    Entry<K, V> removeMin();   // boşsa null
    int size();
    boolean isEmpty();
}
```

Max-öncelikli kuyrukta aynı işlemler `max()` ve `removeMax()` adını alır. Bu bölümün heap kod örnekleri **max-heap** (`ekle`, `silMax`) kullanır.

Örnek İşlem Dizisi (min-öncelikli)

İşlem	Dönen değer	Kuyruğun içeriği
`insert(5, A)`		{ (5,A) }
`insert(9, C)`		{ (5,A), (9,C) }
`insert(3, B)`		{ (3,B), (5,A), (9,C) }
`min()`	(3,B)	{ (3,B), (5,A), (9,C) }
`removeMin()`	(3,B)	{ (5,A), (9,C) }
`insert(7, D)`		{ (5,A), (7,D), (9,C) }
`removeMin()`	(5,A)	{ (7,D), (9,C) }
`removeMin()`	(7,D)	{ (9,C) }
`removeMin()`	(9,C)	{ }
`removeMin()`	null	{ } boş kuyruk

LİSTE İLE GERÇEKLEME

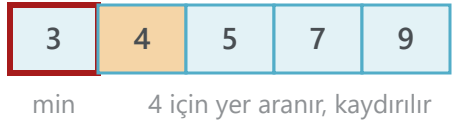
Sırasız Liste ve Sıralı Liste

Sırasız liste (unsorted)

- `insert` : sona ekle → **O(1)**
- `min` , `removeMin` : tüm listeyi tara → **O(n)**

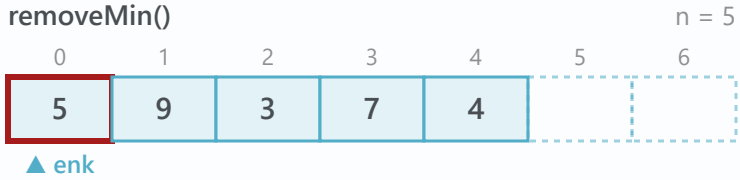
Sıralı liste (sorted)

- `insert` : doğru yeri bul → **O(n)**
- `min` , `removeMin` : en küçük hep uçta → **O(1)**

Biri eklemede, diğeri çıkarmada hızlı. İkisini dengeleyen yapı: **ikili heap** (her ikisi de O(log n)).

Kod İzleme: sırasız dizide `removeMin()`

Sırasız dizi a = [5, 9, 3, 7, 4]: ekleme sona yapıldığı için en küçüğün yeri bilinmez. İlk aday: **enk = 0**.

Adım 1 / 9

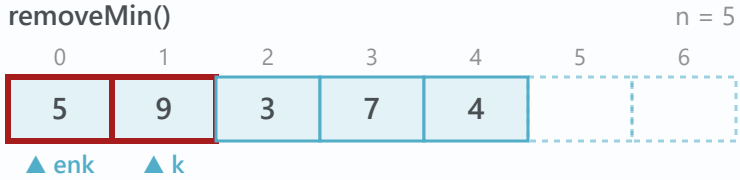
```
1 // sırasız dizi: insert(x) { a[n] = x; n++; }  O(1)
2 public int removeMin() {          // n > 0 olmalı
▶   int enk = 0;                    // en küçüğün indisi
4   for (int k = 1; k < n; k++)
5     if (a[k] < a[enk]) enk = k;
6   int min = a[enk];
7   a[enk] = a[n - 1];  n--;        // son öğe boşluğa
8   return min;
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`n = 5` `enk = 0`

`a = [5, 9, 3, 7, 4]`

Kod İzleme: sırasız dizide `removeMin()`

k = 1: a[1] = 9 ≥ a[0] = 5 → enk değişmez.

Adım 2 / 9

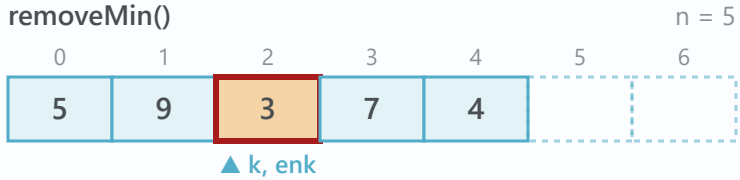
```
1 // sırasız dizi: insert(x) { a[n] = x; n++; }  O(1)
2 public int removeMin() {          // n > 0 olmalı
3   int enk = 0;                    // en küçüğün indisi
▶   for (int k = 1; k < n; k++)
▶     if (a[k] < a[enk]) enk = k;
6   int min = a[enk];
7   a[enk] = a[n - 1];  n--;        // son öğe boşluğa
8   return min;
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`n = 5` `k = 1` `enk = 0`

`a = [5, 9, 3, 7, 4]`

Kod İzleme: sırasız dizide `removeMin()`

k = 2: a[2] = 3 < a[0] = 5 → yeni en küçük, **enk = 2**.

Adım 3 / 9

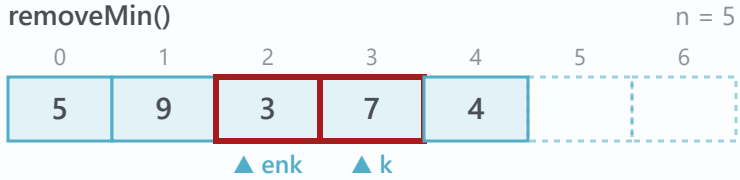
```
1 // sırasız dizi: insert(x) { a[n] = x; n++; }  O(1)
2 public int removeMin() {          // n > 0 olmalı
3   int enk = 0;                    // en küçüğün indisi
▶   for (int k = 1; k < n; k++)
▶     if (a[k] < a[enk]) enk = k;
6   int min = a[enk];
7   a[enk] = a[n - 1];  n--;        // son öğe boşluğa
8   return min;
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`n = 5` `k = 2` `enk = 2`

`a = [5, 9, 3, 7, 4]`

Kod İzleme: sırasız dizide `removeMin()`

k = 3: a[3] = 7 ≥ a[2] = 3 → enk değişmez.

Adım 4 / 9

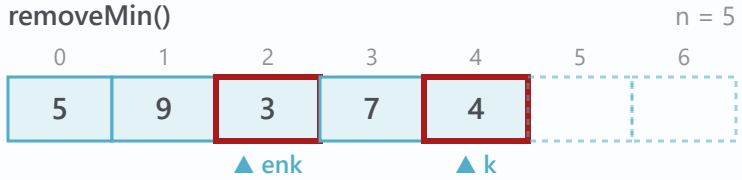
```
1 // sırasız dizi: insert(x) { a[n] = x; n++; }  O(1)
2 public int removeMin() {          // n > 0 olmalı
3   int enk = 0;                    // en küçüğün indisi
  for (int k = 1; k < n; k++)
    if (a[k] < a[enk]) enk = k;
6   int min = a[enk];
7   a[enk] = a[n - 1];  n--;        // son öğe boşluğa
8   return min;
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`n = 5` `k = 3` `enk = 2`

`a = [5, 9, 3, 7, 4]`

Kod İzleme: sırasız dizide `removeMin()`

k = 4: a[4] = 4 ≥ a[2] = 3 → enk değişmez.

Adım 5 / 9

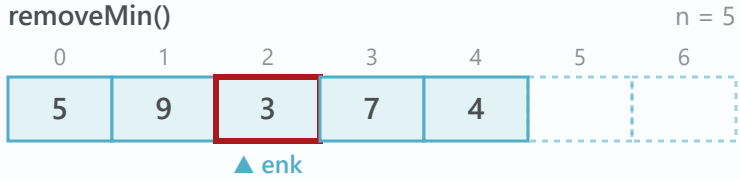
```
1 // sırasız dizi: insert(x) { a[n] = x; n++; }  O(1)
2 public int removeMin() {          // n > 0 olmalı
3   int enk = 0;                    // en küçüğün indisi
▶   for (int k = 1; k < n; k++)
▶     if (a[k] < a[enk]) enk = k;
6   int min = a[enk];
7   a[enk] = a[n - 1];  n--;        // son öğe boşluğa
8   return min;
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`n = 5` `k = 4` `enk = 2`

`a = [5, 9, 3, 7, 4]`

Kod İzleme: sırasız dizide `removeMin()`

k = 5 = n → tarama bitti: 4 karşılaştırma. Her removeMin tüm diziyi tarar → **O(n)**.

Adım 6 / 9

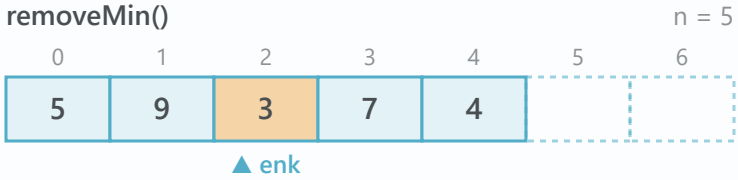
```
1 // sırasız dizi: insert(x) { a[n] = x; n++; }  O(1)
2 public int removeMin() {          // n > 0 olmalı
3   int enk = 0;                    // en küçüğün indisi
▶   for (int k = 1; k < n; k++)
5     if (a[k] < a[enk]) enk = k;
6   int min = a[enk];
7   a[enk] = a[n - 1];  n--;        // son öğe boşluğa
8   return min;
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`n = 5` `k = 5` `enk = 2`

`a = [5, 9, 3, 7, 4]`

Kod İzleme: sırasız dizide `removeMin()`

min = a[2] = 3 saklanır.

Adım 7 / 9

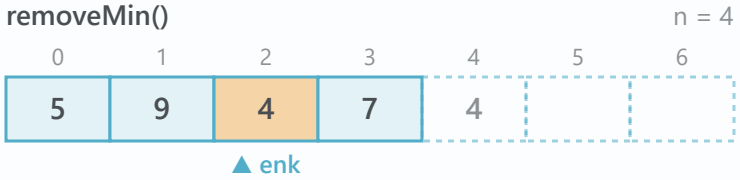
```
1 // sırasız dizi: insert(x) { a[n] = x; n++; }  O(1)
2 public int removeMin() {          // n > 0 olmalı
3   int enk = 0;                    // en küçüğün indisi
4   for (int k = 1; k < n; k++)
5     if (a[k] < a[enk]) enk = k;
▶   int min = a[enk];
7   a[enk] = a[n - 1];  n--;        // son öğe boşluğa
8   return min;
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`n = 5` `enk = 2` `min = 3`

`a = [5, 9, 3, 7, 4]`

Kod İzleme: sırasız dizide `removeMin()`

Boşluğu kaydırmadan kapatmak için son öğe (4) indis 2'ye taşınır, **n = 4**. Sıra önemli olmadığından bu O(1).

Adım 8 / 9

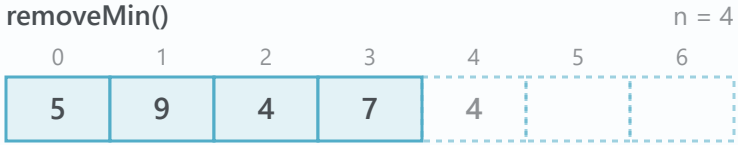
```
1 // sırasız dizi: insert(x) { a[n] = x; n++; }  O(1)
2 public int removeMin() {          // n > 0 olmalı
3   int enk = 0;                    // en küçüğün indisi
4   for (int k = 1; k < n; k++)
5     if (a[k] < a[enk]) enk = k;
6   int min = a[enk];
▶   a[enk] = a[n - 1];  n--;        // son öğe boşluğa
8   return min;
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`n = 4` `enk = 2` `min = 3`

`a = [5, 9, 4, 7 | 4]`

Kod İzleme: sırasız dizide `removeMin()`

return 3. Kalan dizi [5, 9, 4, 7] yine sırasız.

Adım 9 / 9

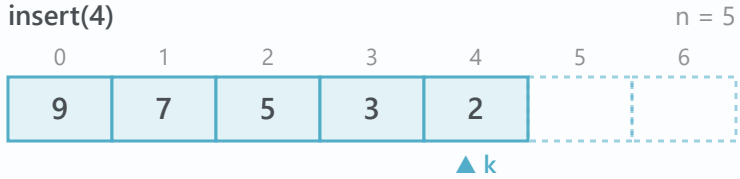
```
1 // sırasız dizi: insert(x) { a[n] = x; n++; }  O(1)
2 public int removeMin() {          // n > 0 olmalı
3   int enk = 0;                    // en küçüğün indisi
4   for (int k = 1; k < n; k++)
5     if (a[k] < a[enk]) enk = k;
6   int min = a[enk];
7   a[enk] = a[n - 1];  n--;        // son öğe boşluğa
▶   return min;
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`n = 4` `min = 3`

`a = [5, 9, 4, 7 | 4]`

Kod İzleme: sıralı dizide `insert(4)`

Dizi büyükten küçüğe sıralı; en öncelikli (en küçük) öğe hep sonda. **k = n − 1 = 4**: sondan başa doğru yer aranır.

Adım 1 / 10

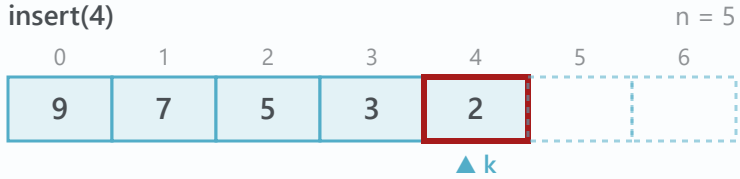
```
1  // sıralı dizi: büyükten küçüğe, min hep a[n-1]
2  public void insert(int x) {
▶    int k = n - 1;
4    while (k >= 0 && a[k] < x) {    // x'ten küçükler
5      a[k + 1] = a[k];              // bir sağa kaydır
6      k--;
7    }
8    a[k + 1] = x;  n++;
9  }
10 public int removeMin() { n--; return a[n]; }
```

DEĞİŞKENLER

`x = 4` `n = 5` `k = 4`

`a = [9, 7, 5, 3, 2]`

Kod İzleme: sıralı dizide `insert(4)`

a[4] = 2 < 4 → 2, x'ten sonra gelmeli; kaydırılacak.

Adım 2 / 10

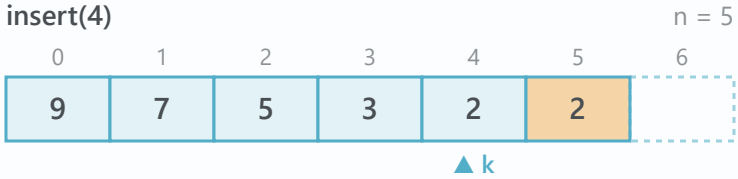
```
1  // sıralı dizi: büyükten küçüğe, min hep a[n-1]
2  public void insert(int x) {
3    int k = n - 1;
▶4   while (k >= 0 && a[k] < x) {     // x'ten küçükler
5      a[k + 1] = a[k];               // bir sağa kaydır
6      k--;
7    }
8    a[k + 1] = x;  n++;
9  }
10 public int removeMin() { n--; return a[n]; }
```

DEĞİŞKENLER

`x = 4` `n = 5` `k = 4`

`a = [9, 7, 5, 3, 2, None]`

Kod İzleme: sıralı dizide `insert(4)`

a[5] = a[4] = 2: bir sağa kaydırıldı (a[4] şimdilik kopya; üzerine yazılacak).

Adım 3 / 10

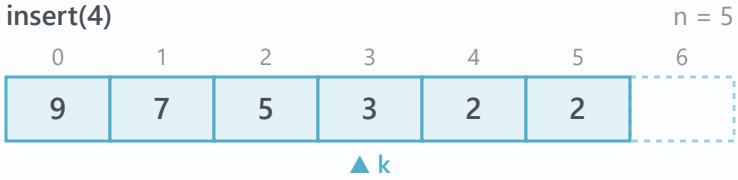
```
1  // sıralı dizi: büyükten küçüğe, min hep a[n-1]
2  public void insert(int x) {
3    int k = n - 1;
4    while (k >= 0 && a[k] < x) {     // x'ten küçükler
▶      a[k + 1] = a[k];               // bir sağa kaydır
6      k--;
7    }
8    a[k + 1] = x;  n++;
9  }
10 public int removeMin() { n--; return a[n]; }
```

DEĞİŞKENLER

`x = 4` `n = 5` `k = 4`

`a = [9, 7, 5, 3, 2, 2]`

Kod İzleme: sıralı dizide `insert(4)`

k = 3: bir sola geç.

Adım 4 / 10

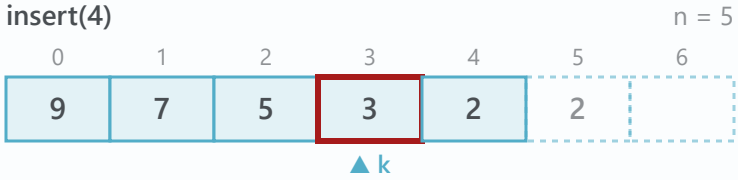
```
1  // sıralı dizi: büyükten küçüğe, min hep a[n-1]
2  public void insert(int x) {
3    int k = n - 1;
4    while (k >= 0 && a[k] < x) {    // x'ten küçükler
5      a[k + 1] = a[k];              // bir sağa kaydır
▶      k--;
7    }
8    a[k + 1] = x;  n++;
9  }
10 public int removeMin() { n--; return a[n]; }
```

DEĞİŞKENLER

`x = 4` `n = 5` `k = 3`

`a = [9, 7, 5, 3, 2, 2]`

Kod İzleme: sıralı dizide `insert(4)`

a[3] = 3 < 4 → 3, x'ten sonra gelmeli; kaydırılacak.

Adım 5 / 10

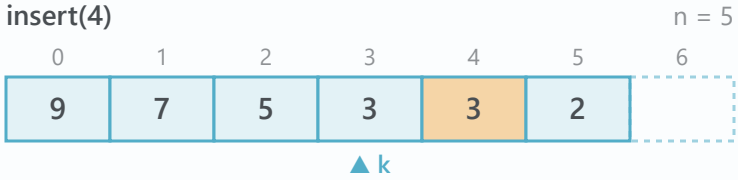
```
1  // sıralı dizi: büyükten küçüğe, min hep a[n-1]
2  public void insert(int x) {
3    int k = n - 1;
▶    while (k >= 0 && a[k] < x) {     // x'ten küçükler
5      a[k + 1] = a[k];               // bir sağa kaydır
6      k--;
7    }
8    a[k + 1] = x;  n++;
9  }
10 public int removeMin() { n--; return a[n]; }
```

DEĞİŞKENLER

`x = 4` `n = 5` `k = 3`

`a = [9, 7, 5, 3, 2]`

Kod İzleme: sıralı dizide `insert(4)`

a[4] = a[3] = 3: bir sağa kaydırıldı (a[3] şimdilik kopya; üzerine yazılacak).

Adım 6 / 10

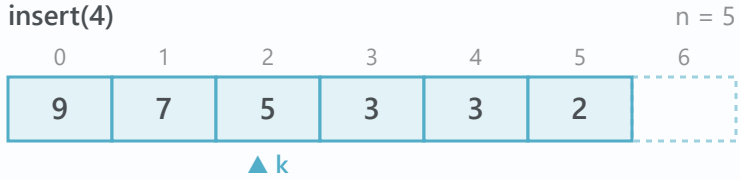
```
1  // sıralı dizi: büyükten küçüğe, min hep a[n-1]
2  public void insert(int x) {
3    int k = n - 1;
4    while (k >= 0 && a[k] < x) {     // x'ten küçükler
▶      a[k + 1] = a[k];               // bir sağa kaydır
6      k--;
7    }
8    a[k + 1] = x;  n++;
9  }
10 public int removeMin() { n--; return a[n]; }
```

DEĞİŞKENLER

`x = 4` `n = 5` `k = 3`

`a = [9, 7, 5, 3, 3, 2]`

Kod İzleme: sıralı dizide `insert(4)`

k = 2: bir sola geç.

Adım 7 / 10

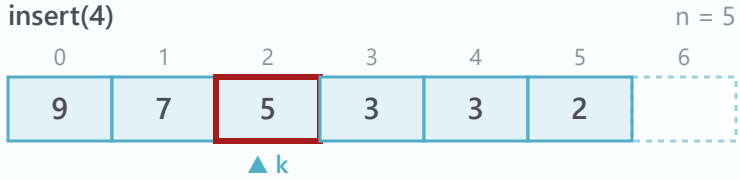
```
1  // sıralı dizi: büyükten küçüğe, min hep a[n-1]
2  public void insert(int x) {
3    int k = n - 1;
4    while (k >= 0 && a[k] < x) {    // x'ten küçükler
5      a[k + 1] = a[k];              // bir sağa kaydır
▶      k--;
7    }
8    a[k + 1] = x;  n++;
9  }
10 public int removeMin() { n--; return a[n]; }
```

DEĞİŞKENLER

`x = 4` `n = 5` `k = 2`

`a = [9, 7, 5, 3, 3, 2]`

Kod İzleme: sıralı dizide `insert(4)`

a[2] = 5 ≥ 4 → döngü biter. 4'ün yeri **k + 1 = 3**.

Adım 8 / 10

```
1  // sıralı dizi: büyükten küçüğe, min hep a[n-1]
2  public void insert(int x) {
3    int k = n - 1;
▶    while (k >= 0 && a[k] < x) {     // x'ten küçükler
5      a[k + 1] = a[k];               // bir sağa kaydır
6      k--;
7    }
8    a[k + 1] = x;  n++;
9  }
10 public int removeMin() { n--; return a[n]; }
```

DEĞİŞKENLER

`x = 4` `n = 5` `k = 2`

`a = [9, 7, 5, 3, 3, 2]`

Kod İzleme: sıralı dizide `insert(4)`

a[3] = 4, n = 6. Dizi yine sıralı. En kötü durumda (x en büyükse) tüm öğeler kayar → **O(n)**.

Adım 9 / 10

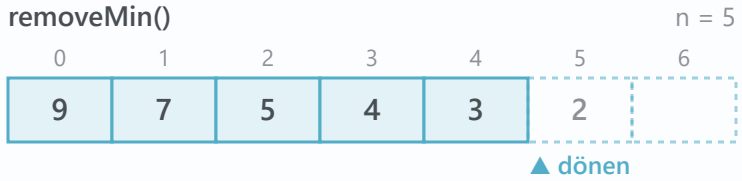
```
1  // sıralı dizi: büyükten küçüğe, min hep a[n-1]
2  public void insert(int x) {
3    int k = n - 1;
4    while (k >= 0 && a[k] < x) {     // x'ten küçükler
5      a[k + 1] = a[k];               // bir sağa kaydır
6      k--;
7    }
▶    a[k + 1] = x;  n++;
9  }
10 public int removeMin() { n--; return a[n]; }
```

DEĞİŞKENLER

`x = 4` `n = 6` `k = 2`

`a = [9, 7, 5, 4, 3, 2]`

Kod İzleme: sıralı dizide `insert(4)`

Karşılığında **removeMin()** çok ucuz: en küçük (2) zaten sonda → n = 5, **return 2**. Kaydırma yok → **O(1)**.

Adım 10 / 10

```
1 // sıralı dizi: büyükten küçüğe, min hep a[n-1]
2 public void insert(int x) {
3   int k = n - 1;
4   while (k >= 0 && a[k] < x) {     // x'ten küçükler
5     a[k + 1] = a[k];               // bir sağa kaydır
6     k--;
7   }
8   a[k + 1] = x;  n++;
9 }
▶ public int removeMin() { n--; return a[n]; }
```

DEĞİŞKENLER

`n = 5` `a = [9, 7, 5, 4, 3 | 2]`

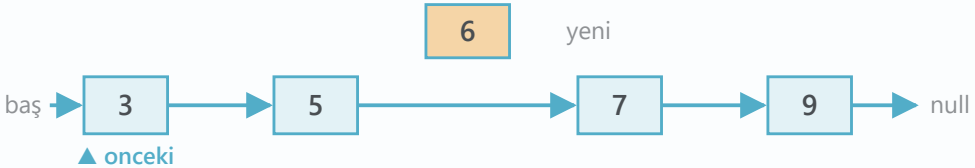
Dizi ve Bağlı Liste Temsili

Dizi temsili

- Öğeler dizide tutulur; sıralı tutmak için ekleme sırasında öğeler kaydırılır (O(n)).
- Öncelikli öğe dizinin *başında* tutulursa her çıkarmada tüm dizi sola kaydırılır: O(n).
- Doğrusu: en öncelikli öğeyi dizinin **sonunda** tutmak → çıkarma O(1).

Bağlı liste temsili

- Öğeler önceliklerine göre listedeki uygun konuma eklenir: yer arama O(n), bağlama O(1).
- Öncelikli öğe listenin başındadır; çıkarma = baştan silme, O(1).
- Kaydırma yok, ama her düğüm ek bir referans taşır.

Liste büyükten küçüğe değil, **küçükten büyüğe** (min-öncelikli): en öncelikli 3 baştadır. Yeni düğüm 6 oluşturuldu.

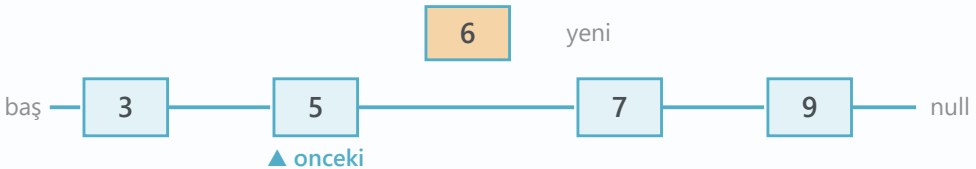
Dizi ve Bağlı Liste Temsili

Dizi temsili

- Öğeler dizide tutulur; sıralı tutmak için ekleme sırasında öğeler kaydırılır (O(n)).
- Öncelikli öğe dizinin *başında* tutulursa her çıkarmada tüm dizi sola kaydırılır: O(n).
- Doğrusu: en öncelikli öğeyi dizinin **sonunda** tutmak → çıkarma O(1).

Bağlı liste temsili

- Öğeler önceliklerine göre listedeki uygun konuma eklenir: yer arama O(n), bağlama O(1).
- Öncelikli öğe listenin başındadır; çıkarma = baştan silme, O(1).
- Kaydırma yok, ama her düğüm ek bir referans taşır.

Yer arama: `onceki.sonraki.deger = 7 > 6` olana dek ilerle → **onceki = 5**. Bu tarama O(n) sürer.

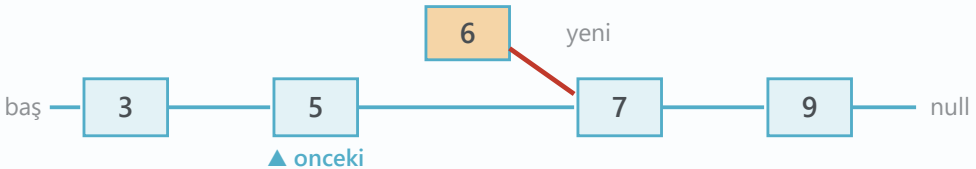
Dizi ve Bağlı Liste Temsili

Dizi temsili

- Öğeler dizide tutulur; sıralı tutmak için ekleme sırasında öğeler kaydırılır (O(n)).
- Öncelikli öğe dizinin *başında* tutulursa her çıkarmada tüm dizi sola kaydırılır: O(n).
- Doğrusu: en öncelikli öğeyi dizinin **sonunda** tutmak → çıkarma O(1).

Bağlı liste temsili

- Öğeler önceliklerine göre listedeki uygun konuma eklenir: yer arama O(n), bağlama O(1).
- Öncelikli öğe listenin başındadır; çıkarma = baştan silme, O(1).
- Kaydırma yok, ama her düğüm ek bir referans taşır.

Önce `yeni.sonraki = onceki.sonraki` (6 → 7). Sıra önemli: önce bu bağ kurulmazsa 7'ye giden yol kaybolur.

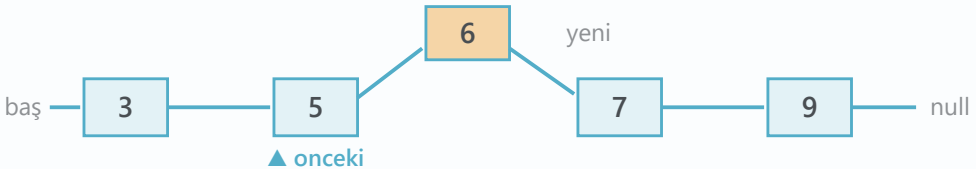
Dizi ve Bağlı Liste Temsili

Dizi temsili

- Öğeler dizide tutulur; sıralı tutmak için ekleme sırasında öğeler kaydırılır (O(n)).
- Öncelikli öğe dizinin *başında* tutulursa her çıkarmada tüm dizi sola kaydırılır: O(n).
- Doğrusu: en öncelikli öğeyi dizinin **sonunda** tutmak → çıkarma O(1).

Bağlı liste temsili

- Öğeler önceliklerine göre listedeki uygun konuma eklenir: yer arama O(n), bağlama O(1).
- Öncelikli öğe listenin başındadır; çıkarma = baştan silme, O(1).
- Kaydırma yok, ama her düğüm ek bir referans taşır.

Sonra `onceki.sonraki = yeni` (5 → 6). Bağlama O(1), kaydırma yok; çıkarma her zaman baştan: O(1).

LİSTE İLE GERÇEKLEME

Sıralı Dizi ile Öncelikli Kuyruk: Kod

```
class Oge<T> {
    T veri;
    int oncelik;
    Oge(T v, int p) { veri = v; oncelik = p; }
}
```

```
// OncelikliKuyruk<E> alanları
private Oge<E>[] dizi =
    (Oge<E>[]) new Oge[10];
private int boyut = 0;
public boolean bosMu() { return boyut == 0; }
```

```
public void ekle(E veri, int p) {
    if (boyut == dizi.length)
        dizi = Arrays.copyOf(dizi, 2 * boyut);
    int i = boyut;
    while (i > 0 && dizi[i-1].oncelik < p) {
        dizi[i] = dizi[i - 1];  // sağa kaydır
        i--;
    }
    dizi[i] = new Oge<>(veri, p);
    boyut++;
}
```

```
public E cikar() {
    if (bosMu()) return null;
    E sonuc = dizi[0].veri;
    for (int i = 1; i < boyut; i++)
        dizi[i - 1] = dizi[i];
    dizi[--boyut] = null;
    return sonuc;
}
```

Öğeler (veri, öncelik) çifti olarak saklanır; büyük öncelik önde, dizi[0]'da. Bu basit sürüm önceki slayttaki öneriye uymaz: ekle O(n) (kaydırma), cikar da O(n) (sola kaydırma). Öğeler artan sırada tutulsaydı cikar tek satıra (`dizi[--boyut]`) ve O(1)'e inerdi. Eşit öncelikte `<` karşılaştırması geliş sırasını korur.

Kod İzleme: Eşit Öncelikte `ekle(D, 5)`

ekle(A, 2), ekle(B, 5), ekle(C, 1) sonrası dizi [B:5, A:2, C:1]. Şimdi `ekle(D, 5)` : iki öğe kayacak.

Adım 1 / 10

```
▶ public void ekle(E veri, int p) {
2   if (boyut == dizi.length)
3     dizi = Arrays.copyOf(dizi, 2 * boyut);
4   int i = boyut;
5   while (i > 0 && dizi[i-1].oncelik < p) {
6     dizi[i] = dizi[i - 1];  // sağa kaydır
7     i--;
8   }
9   dizi[i] = new Oge<>(veri, p);
10  boyut++;
11 }
```

DEĞİŞKENLER

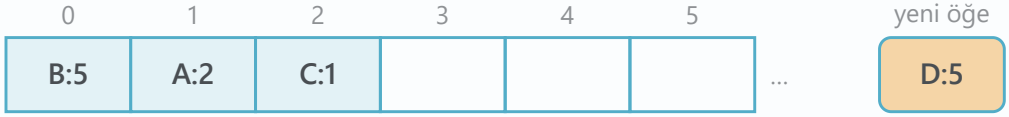
`veri = –` `p = –` `i = –`

`boyut = 3` `dizi = [B:5, A:2, C:1]`

ÇAĞRI YIĞINI

`main()`

Kod İzleme: Eşit Öncelikte `ekle(D, 5)`

`ekle(D, 5)` : boyut 3 == 10? Hayır, büyütme gerekmez.

Adım 2 / 10

```
1  public void ekle(E veri, int p) {
▶    if (boyut == dizi.length)
3      dizi = Arrays.copyOf(dizi, 2 * boyut);
4    int i = boyut;
5    while (i > 0 && dizi[i-1].oncelik < p) {
6      dizi[i] = dizi[i - 1];  // sağa kaydır
7      i--;
8    }
9    dizi[i] = new Oge<>(veri, p);
10   boyut++;
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`veri = D` `p = 5` `i = –`

`boyut = 3` `dizi = [B:5, A:2, C:1]`

ÇAĞRI YIĞINI

`ekle(D, 5)`

`main()`

Kod İzleme: Eşit Öncelikte `ekle(D, 5)`

i = boyut = 3: ilk boş yuvadan başlayıp sola doğru yer arayacağız.

Adım 3 / 10

```
1  public void ekle(E veri, int p) {
2    if (boyut == dizi.length)
3      dizi = Arrays.copyOf(dizi, 2 * boyut);
4    int i = boyut;
5    while (i > 0 && dizi[i-1].oncelik < p) {
6      dizi[i] = dizi[i - 1];  // sağa kaydır
7      i--;
8    }
9    dizi[i] = new Oge<>(veri, p);
10   boyut++;
11 }
```

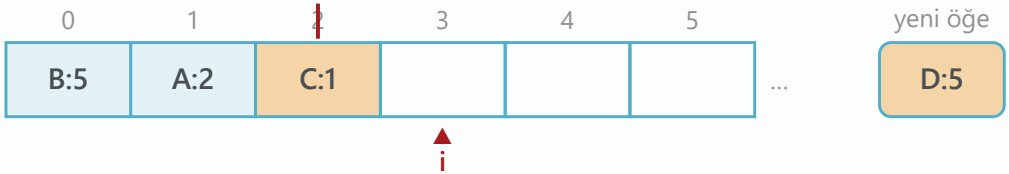
DEĞİŞKENLER

`veri = D` `p = 5` `i = 3`
`boyut = 3` `dizi = [B:5, A:2, C:1]`

ÇAĞRI YIĞINI

`ekle(D, 5)`
`main()`

Kod İzleme: Eşit Öncelikte `ekle(D, 5)`

i > 0 ve dizi[2].oncelik = 1 < 5 → **true**: solundaki öğe daha düşük öncelikli.

Adım 4 / 10

```
1  public void ekle(E veri, int p) {
2    if (boyut == dizi.length)
3      dizi = Arrays.copyOf(dizi, 2 * boyut);
4    int i = boyut;
▶   while (i > 0 && dizi[i-1].oncelik < p) {
6      dizi[i] = dizi[i - 1];  // sağa kaydır
7      i--;
8    }
9    dizi[i] = new Oge<>(veri, p);
10   boyut++;
11 }
```

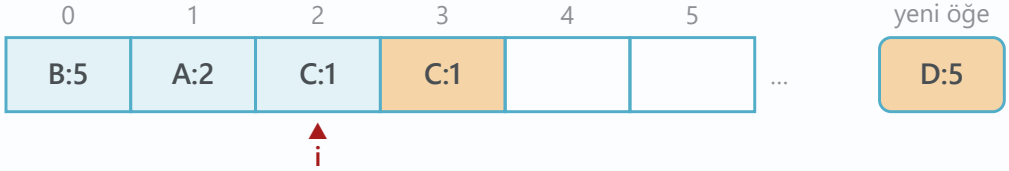
DEĞİŞKENLER

`veri = D` `p = 5` `i = 3`
`boyut = 3` `dizi = [B:5, A:2, C:1]`

ÇAĞRI YIĞINI

`ekle(D, 5)`
`main()`

Kod İzleme: Eşit Öncelikte `ekle(D, 5)`

dizi[3] = dizi[2]: C bir sağa kayar; **i = 2**.

Adım 5 / 10

```
1  public void ekle(E veri, int p) {
2    if (boyut == dizi.length)
3      dizi = Arrays.copyOf(dizi, 2 * boyut);
4    int i = boyut;
5    while (i > 0 && dizi[i-1].oncelik < p) {
▶      dizi[i] = dizi[i - 1];  // sağa kaydır
▶      i--;
8    }
9    dizi[i] = new Oge<>(veri, p);
10   boyut++;
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`veri = D` `p = 5` `i = 2`

`boyut = 3`

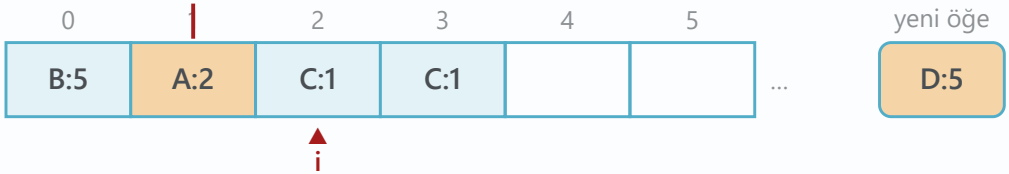
`dizi = [B:5, A:2, C:1, C:1]`

ÇAĞRI YIĞINI

`ekle(D, 5)`

`main()`

Kod İzleme: Eşit Öncelikte `ekle(D, 5)`

i > 0 ve dizi[1].oncelik = 2 < 5 → **true**: solundaki öğe daha düşük öncelikli.

Adım 6 / 10

```
1  public void ekle(E veri, int p) {
2    if (boyut == dizi.length)
3      dizi = Arrays.copyOf(dizi, 2 * boyut);
4    int i = boyut;
▶   while (i > 0 && dizi[i-1].oncelik < p) {
6      dizi[i] = dizi[i - 1];  // sağa kaydır
7      i--;
8    }
9    dizi[i] = new Oge<>(veri, p);
10   boyut++;
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`veri = D` `p = 5` `i = 2`

`boyut = 3`

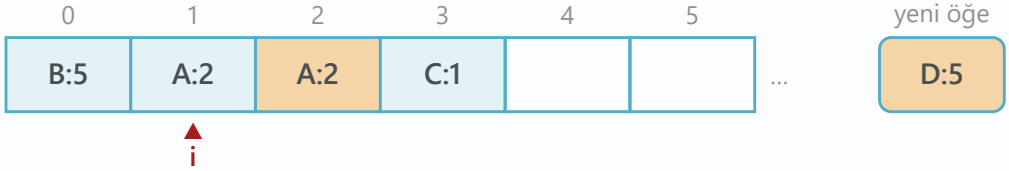
`dizi = [B:5, A:2, C:1, C:1]`

ÇAĞRI YIĞINI

`ekle(D, 5)`

`main()`

Kod İzleme: Eşit Öncelikte `ekle(D, 5)`

dizi[2] = dizi[1]: A bir sağa kayar; **i = 1**.

Adım 7 / 10

```
1  public void ekle(E veri, int p) {
2    if (boyut == dizi.length)
3      dizi = Arrays.copyOf(dizi, 2 * boyut);
4    int i = boyut;
5    while (i > 0 && dizi[i-1].oncelik < p) {
▶      dizi[i] = dizi[i - 1];  // sağa kaydır
▶      i--;
8    }
9    dizi[i] = new Oge<>(veri, p);
10   boyut++;
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`veri = D` `p = 5` `i = 1`

`boyut = 3`

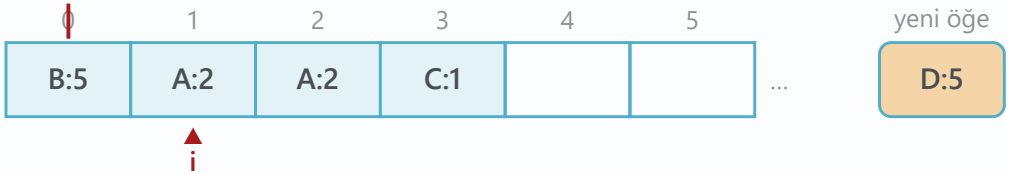
`dizi = [B:5, A:2, A:2, C:1]`

ÇAĞRI YIĞINI

`ekle(D, 5)`

`main()`

Kod İzleme: Eşit Öncelikte `ekle(D, 5)`

dizi[0].oncelik = 5 < 5 değil (eşit öncelikte önce gelen önde kalır: FIFO) → **false**, döngü biter.

Adım 8 / 10

```
1  public void ekle(E veri, int p) {
2    if (boyut == dizi.length)
3      dizi = Arrays.copyOf(dizi, 2 * boyut);
4    int i = boyut;
▶   while (i > 0 && dizi[i-1].oncelik < p) {
6      dizi[i] = dizi[i - 1];  // sağa kaydır
7      i--;
8    }
9    dizi[i] = new Oge<>(veri, p);
10   boyut++;
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`veri = D` `p = 5` `i = 1`

`boyut = 3`

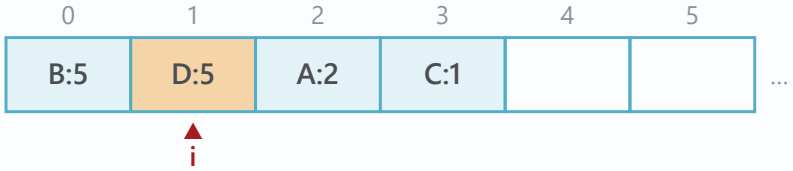
`dizi = [B:5, A:2, A:2, C:1]`

ÇAĞRI YIĞINI

`ekle(D, 5)`

`main()`

Kod İzleme: Eşit Öncelikte `ekle(D, 5)`

`dizi[1] = (D, 5)` : açılan boşluğa yerleşir.

Adım 9 / 10

```
1  public void ekle(E veri, int p) {
2    if (boyut == dizi.length)
3      dizi = Arrays.copyOf(dizi, 2 * boyut);
4    int i = boyut;
5    while (i > 0 && dizi[i-1].oncelik < p) {
6      dizi[i] = dizi[i - 1];  // sağa kaydır
7      i--;
8    }
▶    dizi[i] = new Oge<>(veri, p);
10   boyut++;
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`veri = D` `p = 5` `i = 1`

`boyut = 3`

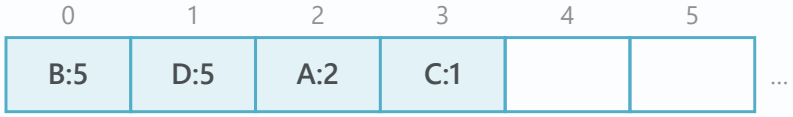
`dizi = [B:5, D:5, A:2, C:1]`

ÇAĞRI YIĞINI

`ekle(D, 5)`

`main()`

Kod İzleme: Eşit Öncelikte `ekle(D, 5)`

`boyut++` → 4. Dizi yine büyükten küçüğe sıralı.

Adım 10 / 10

```
1  public void ekle(E veri, int p) {
2    if (boyut == dizi.length)
3      dizi = Arrays.copyOf(dizi, 2 * boyut);
4    int i = boyut;
5    while (i > 0 && dizi[i-1].oncelik < p) {
6      dizi[i] = dizi[i - 1];  // sağa kaydır
7      i--;
8    }
9    dizi[i] = new Oge<>(veri, p);
▶    boyut++;
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`veri = D` `p = 5` `i = 1`

`boyut = 4`

`dizi = [B:5, D:5, A:2, C:1]`

ÇAĞRI YIĞINI

`ekle(D, 5)`

`main()`

Maliyet Karşılaştırması

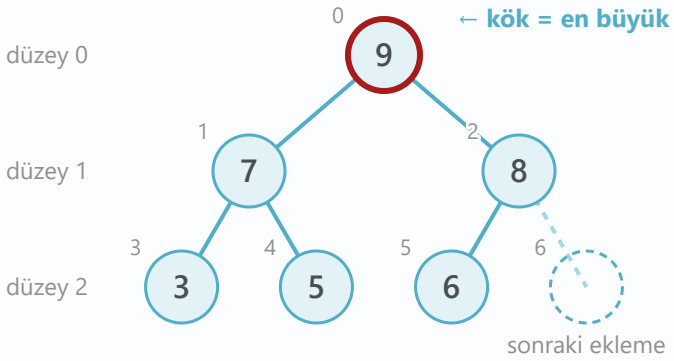
İşlem	Sırasız liste	Sıralı liste	İkili heap
`size`, `isEmpty`	O(1)	O(1)	O(1)
`insert`	**O(1)**	O(n)	O(log n)
`min`	O(n)	**O(1)**	**O(1)**
`removeMin`	O(n)	**O(1)**	O(log n)
n öğeyle doldurma	O(n)	O(n log n)*	O(n)**

* Önce sıralayarak. ** Aşağıdan yukarıya heap oluşturma ile.

n ekleme + n çıkarma: sırasız ve sıralı listede **$O(n^2)$**, heap'te **$O(n \log n)$**. $n = 10^6$ için fark ≈ 50.000 kat.

İkili Heap (Binary Heap)

Öncelikli kuyruğu gerçeklemek için en yaygın veri yapısıdır. İki koşulu birlikte sağlayan bir ikili ağaçtır:

Kardeşler arasında sıra yok: 7 ile 8 yer değişse de heap olur.

1. Heap-sıra özelliği

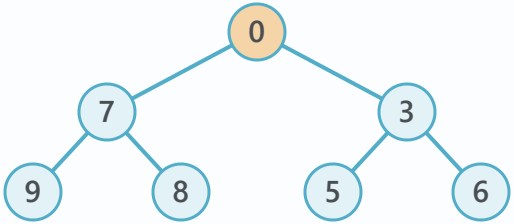
Her düğüm çocuklarından *önce gelir*: max-heap'te ebeveyn ≥ çocuk. En yüksek öncelikli öğe **kök**tedir.

2. Tam ikili ağaç özelliği

Son düzey hariç tüm düzeyler dolu, son düzey soldan sağa dolar → yükseklik $\lfloor \log_2 n \rfloor$, dizide boşluk yok.

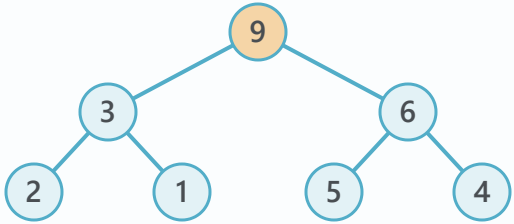
Ekleme ve çıkarma yalnızca kökten yaprağa uzanan *tek bir yol* üzerinde çalışır → **O(log n)**. Heap, ikili arama ağacı *değildir*.

Min-Heap ve Max-Heap

Min-Heap: kökte en küçük anahtar

`anahtar(ebeveyn) ≤ anahtar(çocuk)`

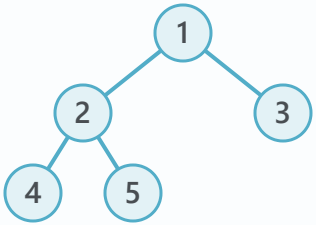

Max-Heap: kökte en büyük anahtar

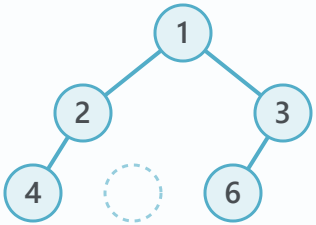
`anahtar(ebeveyn) ≥ anahtar(çocuk)`

- Sıra yalnızca **ebeveyn–çocuk** arasında geçerlidir: min-heap'te 7 ile 3 kardeştir, 7 > 3 olması sorun değildir.
- Kökten herhangi bir yaprağa giden her yol sıralıdır (min-heap'te artan, max-heap'te azalan).

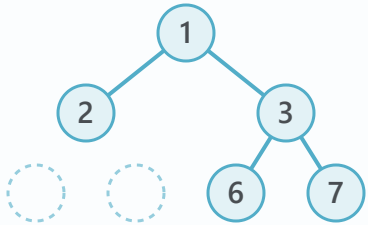
Tam İkili Ağaç (Complete Binary Tree)

Tam ✓
son düzey soldan dolu

Tam değil ✗
son düzeyde boşluk var

Tam değil ✗
son düzey sola yaslı değil

Yükseklik

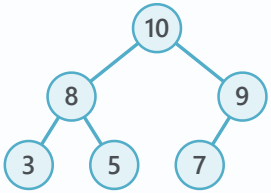
d. düzeyde en çok 2^d düğüm bulunur. n düğümlü tam ikili ağacın yüksekliği **h = ⌊log₂ n⌋**.

`n = 7 → h = 2 · n = 1000 → h = 9`

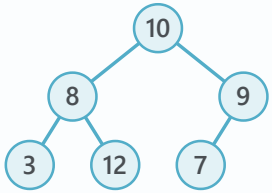
Neden önemli?

Yeni öğe her zaman "son düzeyde en soldaki boş yere" gelir. Bu konum dizide tam olarak **indis n**'dir.

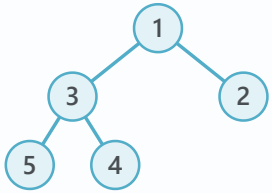
Heap mi, Değil mi?

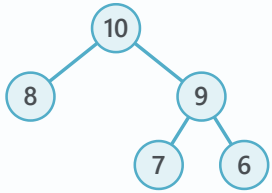

(a)

(b)

(c)

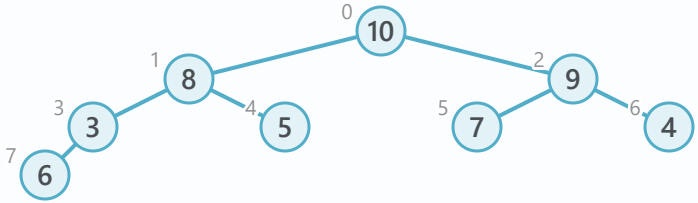

(d)

Her ağaç için karar verin: max-heap mi, min-heap mi, yoksa heap değil mi? Hangi özellik bozuluyor?

▶ **Cevapları göster**

Kod İzleme: `heapMi([10, 8, 9, 3, 5, 7, 4, 6])`

heapMi(a) n = 8

0	1	2	3	4	5	6	7
10	8	9	3	5	7	4	6

heapMi(a) çağrıldı: 8 öğeli dizi. Kök (indis 0) hariç her düğüm, **ebeveyniyle** bir kez karşılaştırılacak.

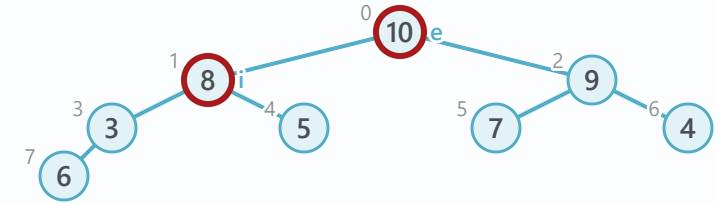
Adım 1 / 9

```
▶ static boolean heapMi(int[] a) {  // max-heap mi?
2   for (int i = 1; i < a.length; i++) {
3     int e = (i - 1) / 2;           // ebeveyn
4     if (a[e] < a[i]) return false; // sıra bozuk
5   }
6   return true;
7 }
```

DEĞİŞKENLER

`a = [10, 8, 9, 3, 5, 7, 4, 6]`

Kod İzleme: `heapMi([10, 8, 9, 3, 5, 7, 4, 6])`

heapMi(a) n = 8

0	1	2	3	4	5	6	7
10	8	9	3	5	7	4	6
▲ e	▲ i						

i = 1: ebeveyn e = (1 − 1) / 2 = 0. a[0] = 10 ≥ a[1] = 8 ✓ → devam.

Adım 2 / 9

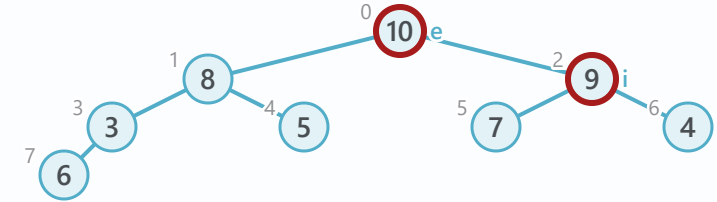
```
1 static boolean heapMi(int[] a) {  // max-heap mi?
▶   for (int i = 1; i < a.length; i++) {
▶     int e = (i - 1) / 2;           // ebeveyn
▶     if (a[e] < a[i]) return false; // sıra bozuk
5   }
6   return true;
7 }
```

DEĞİŞKENLER

`a = [10, 8, 9, 3, 5, 7, 4, 6]`

`i = 1` `e = 0`

Kod İzleme: `heapMi([10, 8, 9, 3, 5, 7, 4, 6])`

heapMi(a) n = 8

0	1	2	3	4	5	6	7
10	8	9	3	5	7	4	6
▲ e		▲ i					

i = 2: ebeveyn e = (2 − 1) / 2 = 0. a[0] = 10 ≥ a[2] = 9 ✓ → devam.

Adım 3 / 9

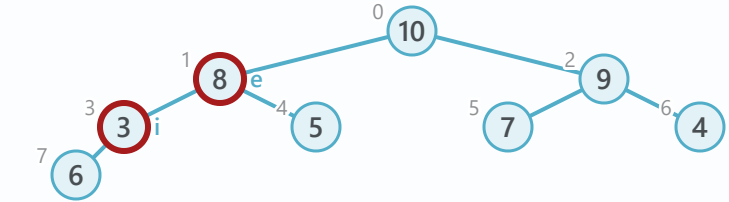
```
1 static boolean heapMi(int[] a) {  // max-heap mi?
▶   for (int i = 1; i < a.length; i++) {
▶     int e = (i - 1) / 2;           // ebeveyn
▶     if (a[e] < a[i]) return false; // sıra bozuk
5   }
6   return true;
7 }
```

DEĞİŞKENLER

`a = [10, 8, 9, 3, 5, 7, 4, 6]`

`i = 2` `e = 0`

Kod İzleme: `heapMi([10, 8, 9, 3, 5, 7, 4, 6])`

heapMi(a) n = 8

0	1	2	3	4	5	6	7
10	8	9	3	5	7	4	6
	▲ e		▲ i				

i = 3: ebeveyn e = (3 − 1) / 2 = 1. a[1] = 8 ≥ a[3] = 3 ✓ → devam.

Adım 4 / 9

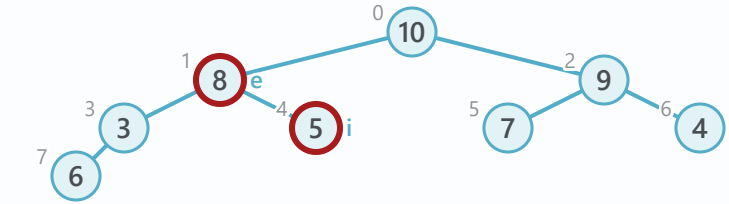
```
1 static boolean heapMi(int[] a) {  // max-heap mi?
▶   for (int i = 1; i < a.length; i++) {
▶     int e = (i - 1) / 2;           // ebeveyn
▶     if (a[e] < a[i]) return false; // sıra bozuk
5   }
6   return true;
7 }
```

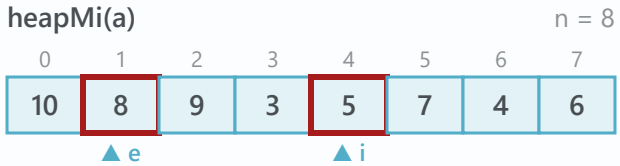
DEĞİŞKENLER

`a = [10, 8, 9, 3, 5, 7, 4, 6]`

`i = 3` `e = 1`

Kod İzleme: `heapMi([10, 8, 9, 3, 5, 7, 4, 6])`

i = 4: ebeveyn e = (4 − 1) / 2 = 1. a[1] = 8 ≥ a[4] = 5 ✓ → devam.

Adım 5 / 9

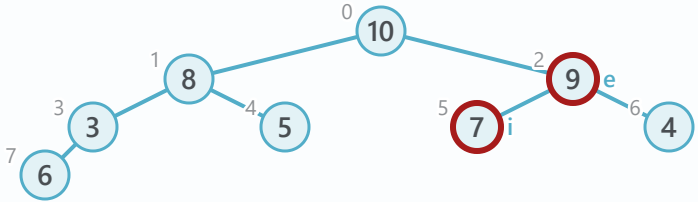
```
1 static boolean heapMi(int[] a) {  // max-heap mi?
▶   for (int i = 1; i < a.length; i++) {
▶     int e = (i - 1) / 2;           // ebeveyn
▶     if (a[e] < a[i]) return false; // sıra bozuk
5   }
6   return true;
7 }
```

DEĞİŞKENLER

`a = [10, 8, 9, 3, 5, 7, 4, 6]`

`i = 4` `e = 1`

Kod İzleme: `heapMi([10, 8, 9, 3, 5, 7, 4, 6])`

heapMi(a) n = 8

0	1	2	3	4	5	6	7
10	8	9	3	5	7	4	6
		▲ e			▲ i		

i = 5: ebeveyn e = (5 − 1) / 2 = 2. a[2] = 9 ≥ a[5] = 7 ✓ → devam.

Adım 6 / 9

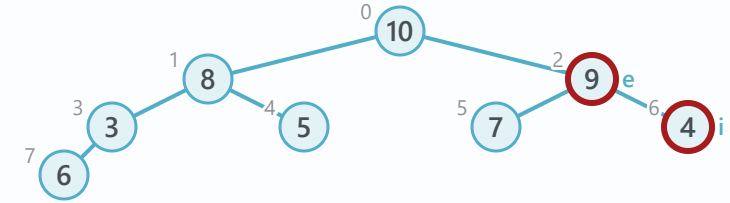
```
1 static boolean heapMi(int[] a) {  // max-heap mi?
▶   for (int i = 1; i < a.length; i++) {
▶     int e = (i - 1) / 2;           // ebeveyn
▶     if (a[e] < a[i]) return false; // sıra bozuk
5   }
6   return true;
7 }
```

DEĞİŞKENLER

`a = [10, 8, 9, 3, 5, 7, 4, 6]`

`i = 5` `e = 2`

Kod İzleme: `heapMi([10, 8, 9, 3, 5, 7, 4, 6])`

heapMi(a) n = 8

0	1	2	3	4	5	6	7
10	8	9	3	5	7	4	6
		▲ e				▲ i	

i = 6: ebeveyn e = (6 − 1) / 2 = 2. a[2] = 9 ≥ a[6] = 4 ✓ → devam.

Adım 7 / 9

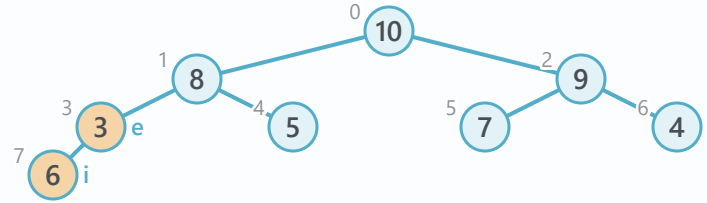
```
1 static boolean heapMi(int[] a) {  // max-heap mi?
▶   for (int i = 1; i < a.length; i++) {
▶     int e = (i - 1) / 2;           // ebeveyn
▶     if (a[e] < a[i]) return false; // sıra bozuk
5   }
6   return true;
7 }
```

DEĞİŞKENLER

`a = [10, 8, 9, 3, 5, 7, 4, 6]`

`i = 6` `e = 2`

Kod İzleme: `heapMi([10, 8, 9, 3, 5, 7, 4, 6])`

heapMi(a) false

0	1	2	3	4	5	6	7
10	8	9	3	5	7	4	6
			▲ e				▲ i

i = 7: e = 3. a[3] = 3 < a[7] = 6 ✗ → çocuk ebeveynden büyük: **return false**.

Adım 8 / 9

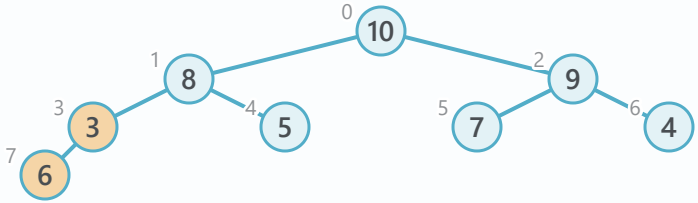
```
1 static boolean heapMi(int[] a) {  // max-heap mi?
2   for (int i = 1; i < a.length; i++) {
      int e = (i - 1) / 2;           // ebeveyn
      if (a[e] < a[i]) return false; // sıra bozuk
5   }
6   return true;
7 }
```

DEĞİŞKENLER

`a = [10, 8, 9, 3, 5, 7, 4, 6]`

`i = 7` `e = 3`

Kod İzleme: `heapMi([10, 8, 9, 3, 5, 7, 4, 6])`

heapMi(a) false

0	1	2	3	4	5	6	7
10	8	9	3	5	7	4	6

Sonuç **false**: ilk yedi öğe geçerli bir heap olsa da 6, ebeveyni 3'ten büyük. En kötü durumda n − 1 karşılaştırma → **O(n)**.

Adım 9 / 9

```
1 static boolean heapMi(int[] a) {  // max-heap mi?
2   for (int i = 1; i < a.length; i++) {
3     int e = (i - 1) / 2;           // ebeveyn
▶     if (a[e] < a[i]) return false; // sıra bozuk
5   }
6   return true;
7 }
```

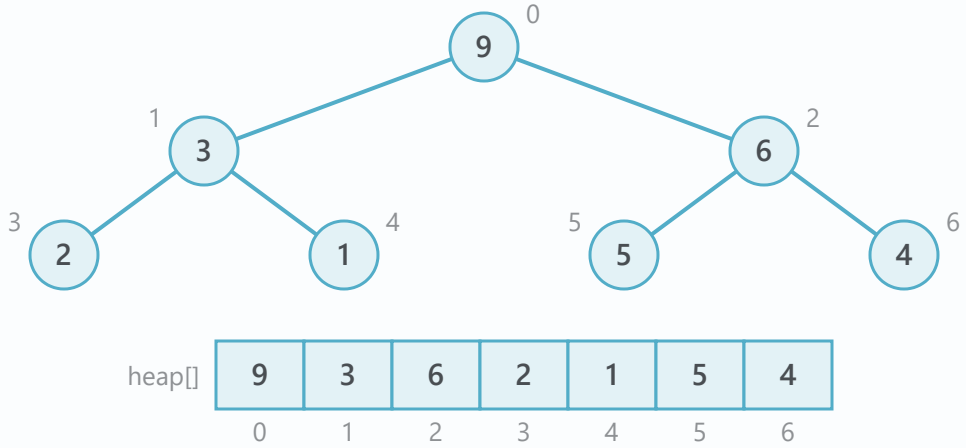
DEĞİŞKENLER

`a = [10, 8, 9, 3, 5, 7, 4, 6]`

`i = 7` `e = 3`

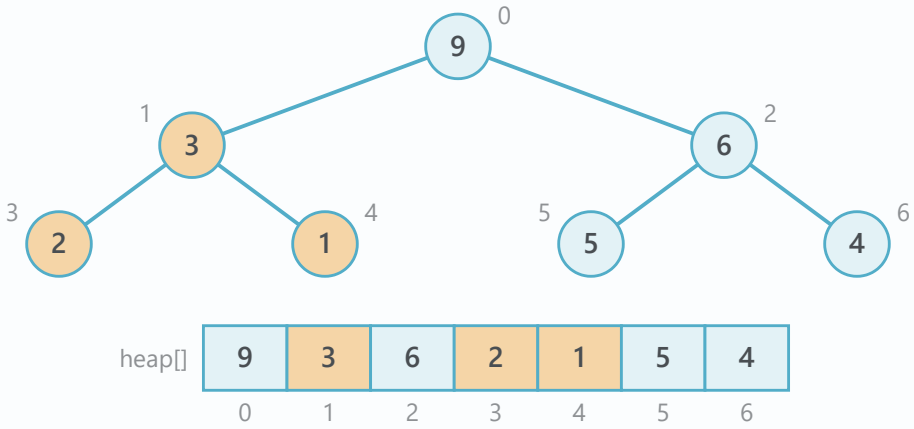
Dizi Gösterimi

- Düğümler kökten başlayarak **düzey düzey, soldan sağa** (level order) diziye yazılır.
- Tam ağaç olduğu için dizide boşluk kalmaz; işaretçi (referans) gerekmez.

Düğümlerin yanındaki küçük sayılar dizideki indisleridir. Bu sunumda indisler **0'dan** başlar; kök heap[0]'dadır.

Ebeveyn ve Çocuk Hesaplamaları

Çocuklar

`sol(i) = 2i + 1 · sağ(i) = 2i + 2`

`i = 1 → 3 ve 4 · i = 2 → 5 ve 6`

Ebeveyn

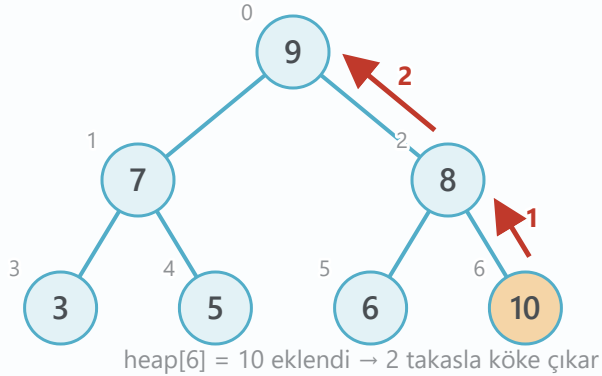
`ebeveyn(i) = ⌊(i − 1) / 2⌋`

`i = 6 → 2 · i = 5 → 2 · i = 4 → 1`

- Java'da tam sayı bölmesi zaten aşağı yuvarlar: `(i − 1) / 2`. Çocuk yoksa 2i + 1 ≥ n olur.
- 1 tabanlı alternatif: heap[0] boş bırakılır; çocuklar 2k, 2k + 1; ebeveyn ⌊k/2⌋. İkisi eşdeğerdir, biri seçilip tutarlı kullanılmalıdır.

Öğe Ekleme: Up-Heap (yukarı süzme)

1. Yeni öğe ağacın **ilk boş konumuna** (heap[n]) eklenir. Ağaç tam kalır.
2. Heap-sıra özelliği bozulmuş olabilir: yeni öğe ebeveyninden büyükse (max-heap) yer değiştirilir.
3. Öğe köke ulaşana ya da ebeveyni kendisinden büyük/eşit olana kadar **yukarı** taşınır.

heap[6] = 10 eklendi → 2 takasla köke çıkar

Maliyet

En çok $h = \lfloor \log_2 n \rfloor$ yer değiştirme → **O(log n)**.

Neden doğru?

Yer değiştirmede aşağı inen ebeveyn, zaten diğer çocuğundan büyüktü.

Adları

up-heap, bubble-up, sift-up, swim; bu bölümün kodunda `yuzdur`.

Max-Heap'e Ekleme: Java Kodu

```
public class MaxHeap {
  private int[] heap = new int[4];
  private int n = 0;                 // öğe sayısı

public void ekle(int x) {
  if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
  heap[n] = x;  n++;                 // ilk boş konum
  yuzdur(n - 1);
}
private void yuzdur(int i) {         // up-heap
  while (i > 0) {
    int ebeveyn = (i - 1) / 2;
    if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
    yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
  }
}
private void yerDegistir(int a, int b) {
  int t = heap[a];  heap[a] = heap[b];  heap[b] = t;
}
}  // MaxHeap
```

buyut

Dizi dolunca kapasite iki katına çıkar (amortize O(1)).

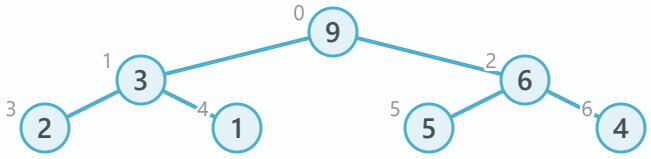
yerDegistir

heap[a] ↔ heap[b] takası.

Durma

Kökte (i = 0) ya da ebeveyn ≥ öğe olunca.

Kod İzleme: `ekle(10)`, `ekle(8)`

başlangıç — n = 7 · heap.length = 16

0	1	2	3	4	5	6	7	8
9	3	6	2	1	5	4		

Başlangıç max-heap: her ebeveyn ≥ çocukları, en büyük (9) kökte. Kapasite 16, yer var.

Adım 1 / 14

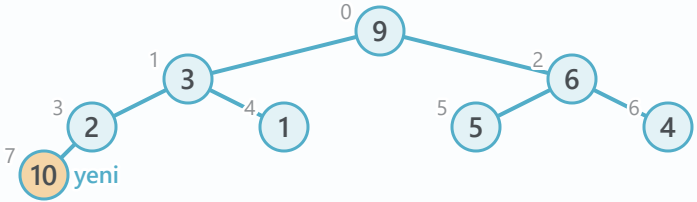
```
1  public void ekle(int x) {
▶    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;                // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {       // up-heap
7    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

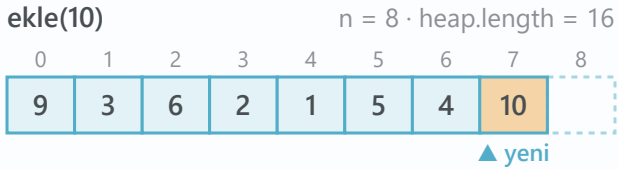
DEĞİŞKENLER

`n = 7` `heap.length = 16`

`heap = [9, 3, 6, 2, 1, 5, 4]`

Kod İzleme: `ekle(10)`, `ekle(8)`

ekle(10): 10, ilk boş konuma **heap[7]**'ye yazılır; n = 8. Ağaç tam kalır ama sıra bozulmuş olabilir.

Adım 2 / 14

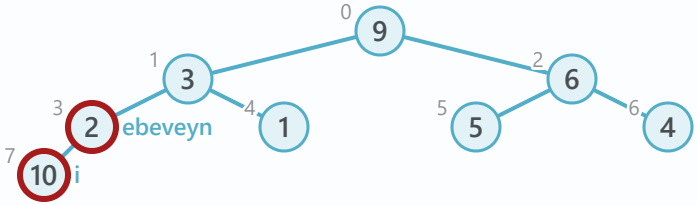
```
1  public void ekle(int x) {
▶    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
▶    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
7    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

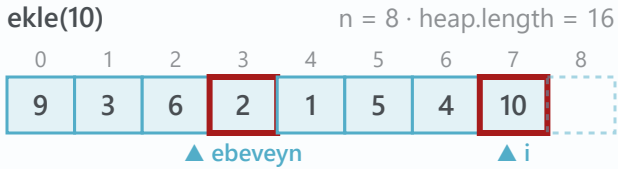
DEĞİŞKENLER

`x = 10` `n = 8` `heap.length = 16`

`heap = [9, 3, 6, 2, 1, 5, 4, 10]`

Kod İzleme: `ekle(10)`, `ekle(8)`

i = 7 > 0 → **ebeveyn = (7 − 1) / 2 = 3**. Karşılaştır: heap[3] = 2 < heap[7] = 10.

Adım 3 / 14

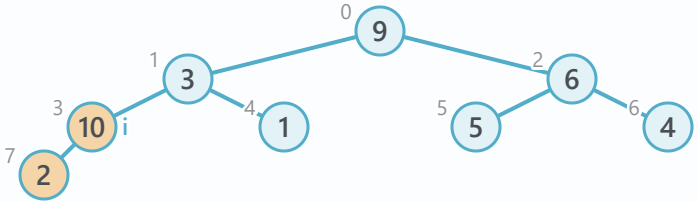
```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
▶    while (i > 0) {
▶      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

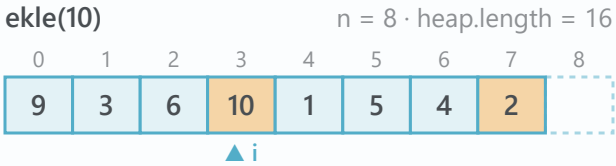
DEĞİŞKENLER

`i = 7` `ebeveyn = 3` `n = 8`

`heap = [9, 3, 6, 2, 1, 5, 4, 10]`

Kod İzleme: `ekle(10)`, `ekle(8)`

10 > 2 → **yer değiştir** (indis 7 ↔ 3); öğe bir düzey yukarı çıktı, **i = 3**.

Adım 4 / 14

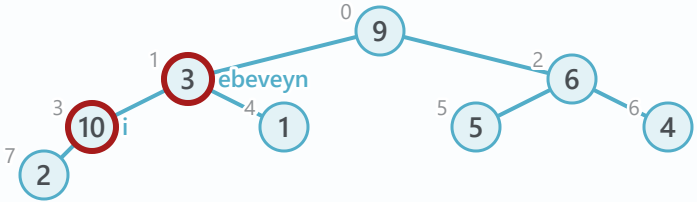
```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
7    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
▶      yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

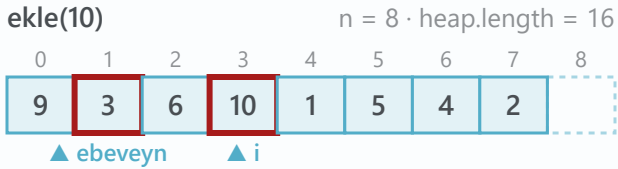
DEĞİŞKENLER

`i = 3` `ebeveyn = 3` `n = 8`

`heap = [9, 3, 6, 10, 1, 5, 4, 2]`

Kod İzleme: `ekle(10)`, `ekle(8)`

i = 3 > 0 → **ebeveyn = (3 − 1) / 2 = 1**. Karşılaştır: heap[1] = 3 < heap[3] = 10.

Adım 5 / 14

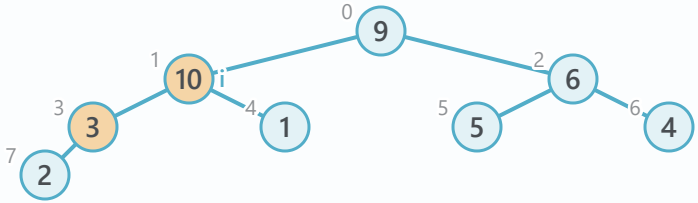
```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;                 // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {         // up-heap
▶    while (i > 0) {
▶      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

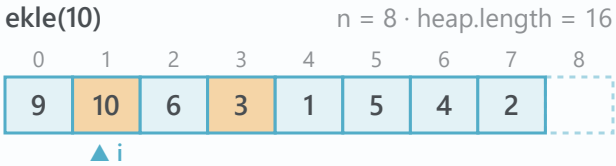
DEĞİŞKENLER

`i = 3` `ebeveyn = 1` `n = 8`

`heap = [9, 3, 6, 10, 1, 5, 4, 2]`

Kod İzleme: `ekle(10)`, `ekle(8)`

10 > 3 → **yer değiştir** (indis 3 ↔ 1); öğe bir düzey yukarı çıktı, **i = 1**.

Adım 6 / 14

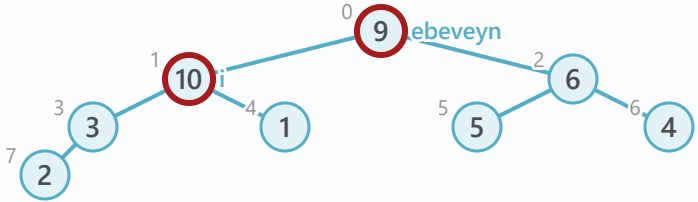
```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
7    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
▶      yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

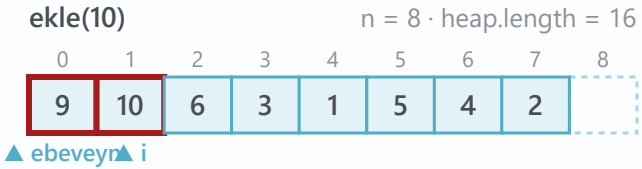
DEĞİŞKENLER

`i = 1` `ebeveyn = 1` `n = 8`

`heap = [9, 10, 6, 3, 1, 5, 4, 2]`

Kod İzleme: `ekle(10)`, `ekle(8)`

i = 1 > 0 → **ebeveyn = (1 − 1) / 2 = 0**. Karşılaştır: heap[0] = 9 < heap[1] = 10.

Adım 7 / 14

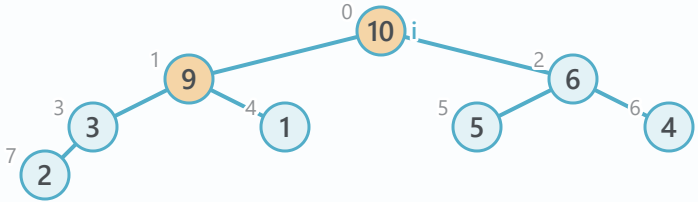
```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
▶    while (i > 0) {
▶      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 1` `ebeveyn = 0` `n = 8`

`heap = [9, 10, 6, 3, 1, 5, 4, 2]`

Kod İzleme: `ekle(10)`, `ekle(8)`

ekle(10) n = 8 · heap.length = 16

0	1	2	3	4	5	6	7	8
10	9	6	3	1	5	4	2	

▲ i

10 > 9 → **yer değiştir** (indis 1 ↔ 0); öğe bir düzey yukarı çıktı, **i = 0**.

Adım 8 / 14

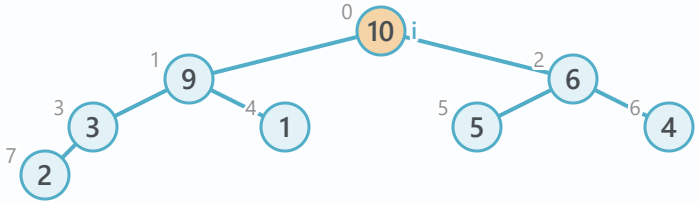
```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
7    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
▶      yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 0` `ebeveyn = 0` `n = 8`

`heap = [10, 9, 6, 3, 1, 5, 4, 2]`

Kod İzleme: `ekle(10)`, `ekle(8)`

ekle(10) n = 8 · heap.length = 16

0	1	2	3	4	5	6	7	8
10	9	6	3	1	5	4	2	

▲ i

i = 0: öğe **kökte**, while koşulu (i > 0) yanlış → yuzdur biter. 10 yerine oturdu.

Adım 9 / 14

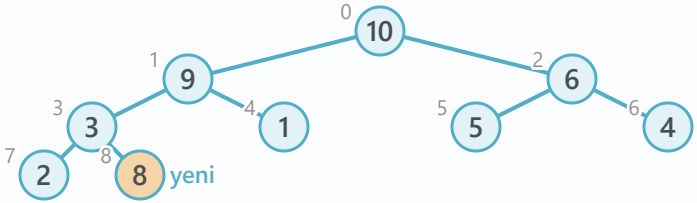
```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
▶    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 0` `n = 8`

`heap = [10, 9, 6, 3, 1, 5, 4, 2]`

Kod İzleme: `ekle(10)`, `ekle(8)`

ekle(8) n = 9 · heap.length = 16

0	1	2	3	4	5	6	7	8
10	9	6	3	1	5	4	2	8

▲ yeni

ekle(8): 8, ilk boş konuma **heap[8]**'e yazılır; n = 9. Ağaç tam kalır ama sıra bozulmuş olabilir.

Adım 10 / 14

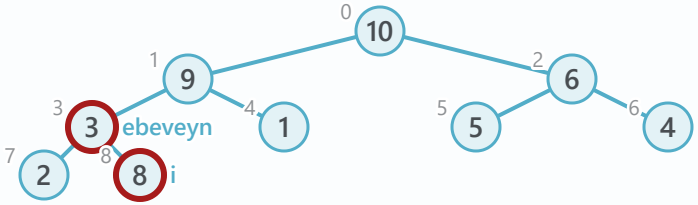
```
1  public void ekle(int x) {
▶    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
▶    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
7    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

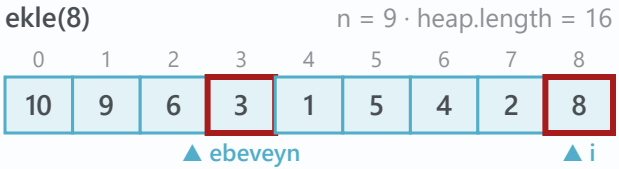
DEĞİŞKENLER

`x = 8` `n = 9` `heap.length = 16`

`heap = [10, 9, 6, 3, 1, 5, 4, 2, 8]`

Kod İzleme: `ekle(10)`, `ekle(8)`

i = 8 > 0 → **ebeveyn = (8 − 1) / 2 = 3**. Karşılaştır: heap[3] = 3 < heap[8] = 8.

Adım 11 / 14

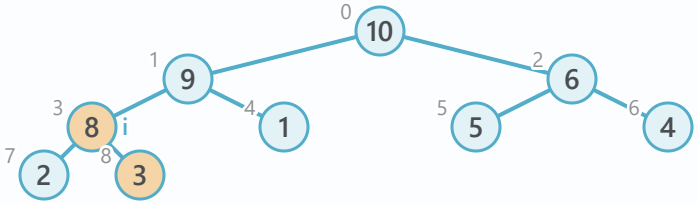
```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
▶    while (i > 0) {
▶      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 8` `ebeveyn = 3` `n = 9`

`heap = [10, 9, 6, 3, 1, 5, 4, 2, 8]`

Kod İzleme: `ekle(10)`, `ekle(8)`

ekle(8) n = 9 · heap.length = 16

0	1	2	3	4	5	6	7	8
10	9	6	8	1	5	4	2	3
			▲ i					

8 > 3 → **yer değiştir** (indis 8 ↔ 3); öğe bir düzey yukarı çıktı, **i = 3**.

Adım 12 / 14

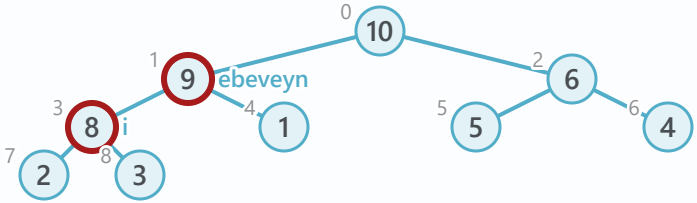
```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
7    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
▶      yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

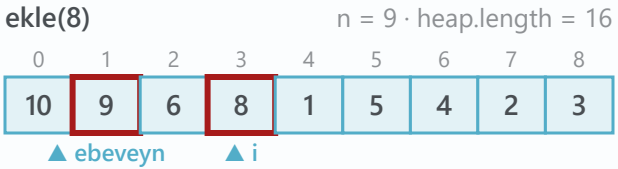
DEĞİŞKENLER

`i = 3` `ebeveyn = 3` `n = 9`

`heap = [10, 9, 6, 8, 1, 5, 4, 2, 3]`

Kod İzleme: `ekle(10)`, `ekle(8)`

i = 3 > 0 → **ebeveyn = (3 − 1) / 2 = 1**. Karşılaştır: heap[1] = 9 ≥ heap[3] = 8.

Adım 13 / 14

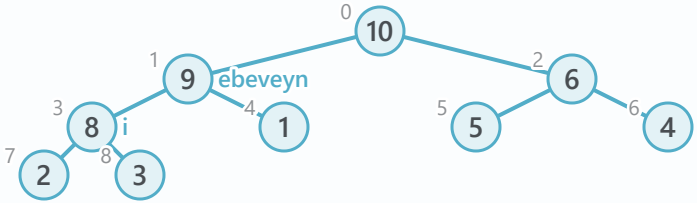
```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
▶    while (i > 0) {
▶      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 3` `ebeveyn = 1` `n = 9`

`heap = [10, 9, 6, 8, 1, 5, 4, 2, 3]`

Kod İzleme: `ekle(10)`, `ekle(8)`

ekle(8) — n = 9 · heap.length = 16

0	1	2	3	4	5	6	7	8
10	9	6	8	1	5	4	2	3
	▲ ebeveyn		▲ i					

9 ≥ 8: ebeveyn zaten büyük/eşit → heap-sıra sağlandı, **return**. 8 yerine oturdu.

Adım 14 / 14

```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
7    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
▶      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

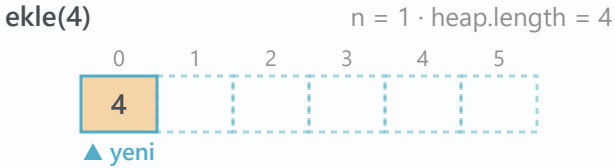
DEĞİŞKENLER

`i = 3` `ebeveyn = 1` `n = 9`

`heap = [10, 9, 6, 8, 1, 5, 4, 2, 3]`

Kod İzleme: boş heap'e 4, 5, 2, 6 ekle

ekle(4): 4, ilk boş konuma **heap[0]**'a yazılır; n = 1. Ağaç tam kalır ama sıra bozulmuş olabilir.

Adım 1 / 15

```
1  public void ekle(int x) {
▶    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
▶    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
7    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

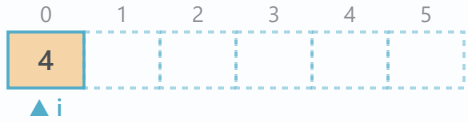
`x = 4` `n = 1` `heap.length = 4` `heap = [4]`

Kod İzleme: boş heap'e 4, 5, 2, 6 ekle

ekle(4)

n = 1 · heap.length = 4

i = 0: öğe **kökte**, while koşulu (i > 0) yanlış → yuzdur biter. 4 yerine oturdu.

Adım 2 / 15

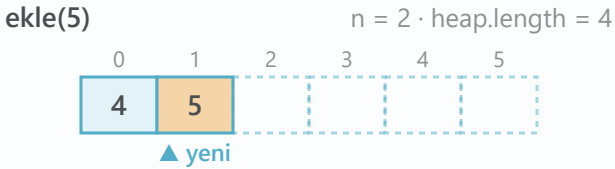
```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
▶    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

i = 0 | n = 1 | heap = [4]

Kod İzleme: boş heap'e 4, 5, 2, 6 ekle

ekle(5): 5, ilk boş konuma **heap[1]**'e yazılır; n = 2. Ağaç tam kalır ama sıra bozulmuş olabilir.

Adım 3 / 15

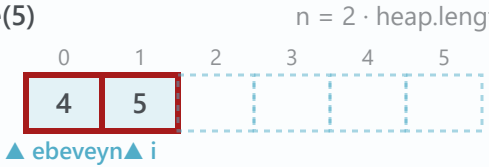
```
1  public void ekle(int x) {
▶    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
▶    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
7    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`x = 5` `n = 2` `heap.length = 4` `heap = [4, 5]`

Kod İzleme: boş heap'e 4, 5, 2, 6 ekle

i = 1 > 0 → **ebeveyn = (1 − 1) / 2 = 0**. Karşılaştır: heap[0] = 4 < heap[1] = 5.

Adım 4 / 15

```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
▶    while (i > 0) {
▶      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 1` `ebeveyn = 0` `n = 2`

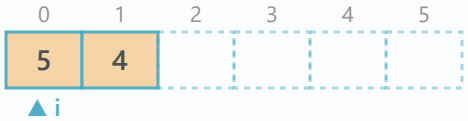
`heap = [4, 5]`

Kod İzleme: boş heap'e 4, 5, 2, 6 ekle

ekle(5)

n = 2 · heap.length = 4

5 > 4 → **yer değiştir** (indis 1 ↔ 0); öğe bir düzey yukarı çıktı, **i = 0**.

Adım 5 / 15

```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
7    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
▶      yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

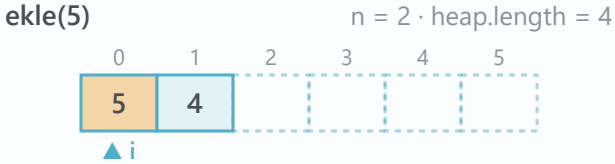
DEĞİŞKENLER

i = 0 | ebeveyn = 0 | n = 2

heap = [5, 4]

Kod İzleme: boş heap'e 4, 5, 2, 6 ekle

i = 0: öğe **kökte**, while koşulu (i > 0) yanlış → yuzdur biter. 5 yerine oturdu.

Adım 6 / 15

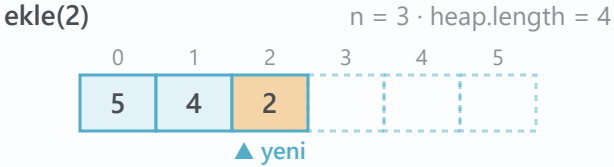
```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
▶    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 0` `n = 2` `heap = [5, 4]`

Kod İzleme: boş heap'e 4, 5, 2, 6 ekle

ekle(2): 2, ilk boş konuma **heap[2]**'ye yazılır; n = 3. Ağaç tam kalır ama sıra bozulmuş olabilir.

Adım 7 / 15

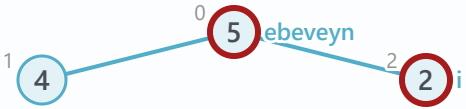
```
1  public void ekle(int x) {
▶    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
▶    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
7    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

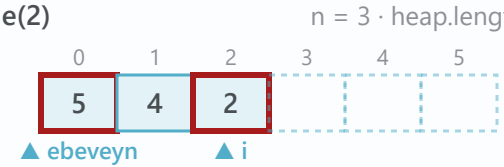
DEĞİŞKENLER

`x = 2` `n = 3` `heap.length = 4`

`heap = [5, 4, 2]`

Kod İzleme: boş heap'e 4, 5, 2, 6 ekle

i = 2 > 0 → **ebeveyn = (2 − 1) / 2 = 0**. Karşılaştır: heap[0] = 5 ≥ heap[2] = 2.

Adım 8 / 15

```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
▶    while (i > 0) {
▶      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

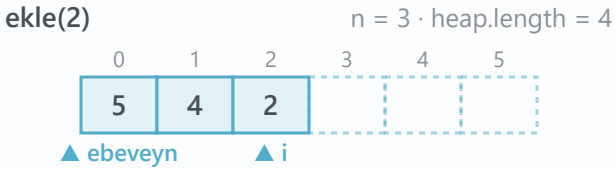
DEĞİŞKENLER

`i = 2` `ebeveyn = 0` `n = 3`

`heap = [5, 4, 2]`

Kod İzleme: boş heap'e 4, 5, 2, 6 ekle

5 ≥ 2: ebeveyn zaten büyük/eşit → heap-sıra sağlandı, **return**. 2 yerine oturdu.

Adım 9 / 15

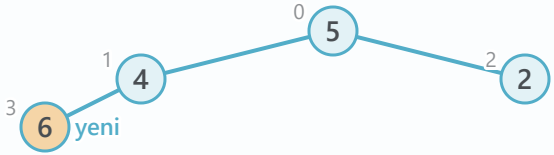
```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
7    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
▶      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

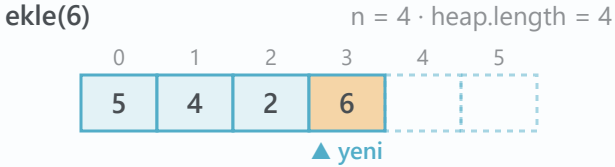
DEĞİŞKENLER

`i = 2` `ebeveyn = 0` `n = 3`

`heap = [5, 4, 2]`

Kod İzleme: boş heap'e 4, 5, 2, 6 ekle

ekle(6): 6, ilk boş konuma **heap[3]**'e yazılır; n = 4. Ağaç tam kalır ama sıra bozulmuş olabilir.

Adım 10 / 15

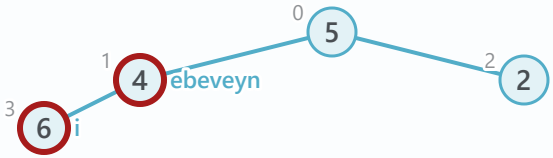
```
1  public void ekle(int x) {
▶    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
▶    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
7    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

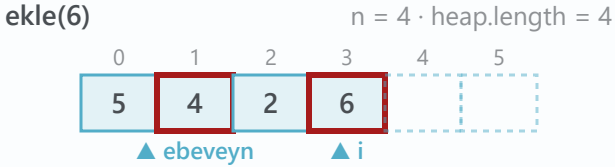
DEĞİŞKENLER

`x = 6` `n = 4` `heap.length = 4`

`heap = [5, 4, 2, 6]`

Kod İzleme: boş heap'e 4, 5, 2, 6 ekle

i = 3 > 0 → **ebeveyn = (3 − 1) / 2 = 1**. Karşılaştır: heap[1] = 4 < heap[3] = 6.

Adım 11 / 15

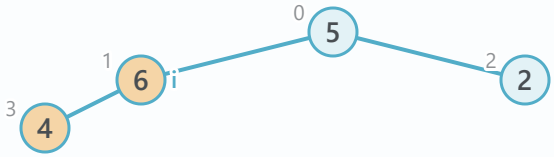
```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
▶    while (i > 0) {
▶      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

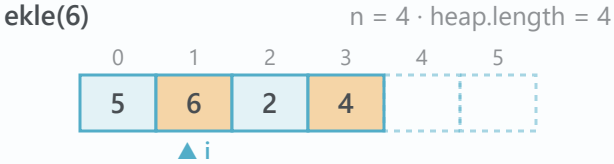
DEĞİŞKENLER

`i = 3` `ebeveyn = 1` `n = 4`

`heap = [5, 4, 2, 6]`

Kod İzleme: boş heap'e 4, 5, 2, 6 ekle

6 > 4 → **yer değiştir** (indis 3 ↔ 1); öğe bir düzey yukarı çıktı, **i = 1**.

Adım 12 / 15

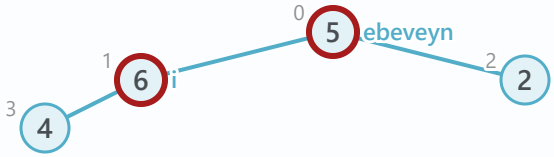
```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
7    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
▶      yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

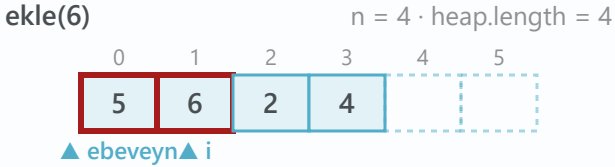
DEĞİŞKENLER

`i = 1` `ebeveyn = 1` `n = 4`

`heap = [5, 6, 2, 4]`

Kod İzleme: boş heap'e 4, 5, 2, 6 ekle

i = 1 > 0 → **ebeveyn = (1 − 1) / 2 = 0**. Karşılaştır: heap[0] = 5 < heap[1] = 6.

Adım 13 / 15

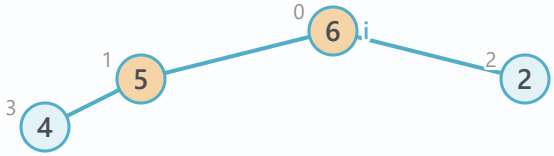
```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
▶    while (i > 0) {
▶      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

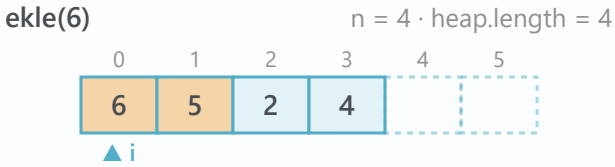
DEĞİŞKENLER

i = 1 | ebeveyn = 0 | n = 4

heap = [5, 6, 2, 4]

Kod İzleme: boş heap'e 4, 5, 2, 6 ekle

6 > 5 → **yer değiştir** (indis 1 ↔ 0); öğe bir düzey yukarı çıktı, **i = 0**.

Adım 14 / 15

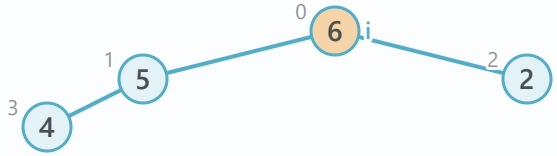
```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
7    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
▶      yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

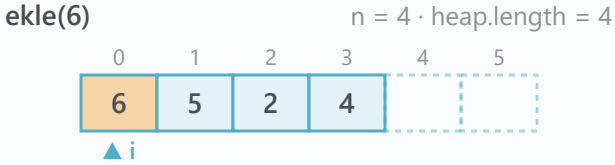
DEĞİŞKENLER

`i = 0` `ebeveyn = 0` `n = 4`

`heap = [6, 5, 2, 4]`

Kod İzleme: boş heap'e 4, 5, 2, 6 ekle

i = 0: öğe **kökte**, while koşulu (i > 0) yanlış → yuzdur biter. 6 yerine oturdu.

Adım 15 / 15

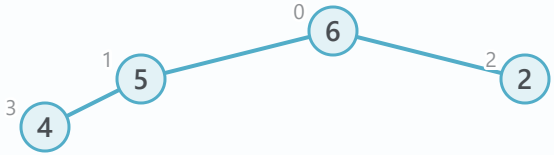
```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
▶    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 0` `n = 4`

`heap = [6, 5, 2, 4]`

Kod İzleme (devam): ekle(1), ekle(3)

durum n = 4 · heap.length = 4

Başlangıç: heap = [6, 5, 2, 4], n = 4 ve kapasite 4 → dizi **tamamen dolu**.

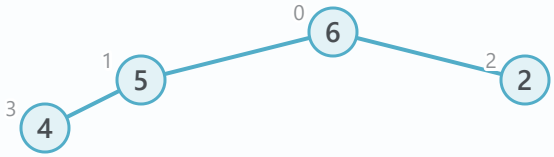
Adım 1 / 10

```
1  public void ekle(int x) {
▶    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
7    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`n = 4` `heap.length = 4` `heap = [6, 5, 2, 4]`

Kod İzleme (devam): ekle(1), ekle(3)

ekle(1)

n = 4 · heap.length = 8

ekle(1): n == heap.length (4) → dizi dolu. **buyut(8)**: kapasite iki katına çıkar, öğeler yeni diziye kopyalanır.

Adım 2 / 10

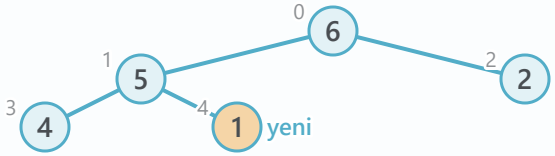
```
1  public void ekle(int x) {
▶    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
7    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

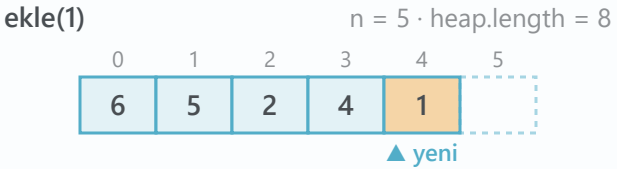
DEĞİŞKENLER

x = 1 | n = 4 | heap.length = 8

heap = [6, 5, 2, 4]

Kod İzleme (devam): ekle(1), ekle(3)

1, ilk boş konuma **heap[4]**'e yazılır; n = 5. Ağaç tam kalır ama sıra bozulmuş olabilir.

Adım 3 / 10

```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
▶    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
7    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

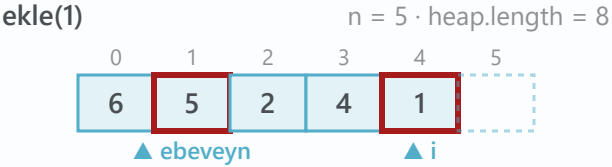
DEĞİŞKENLER

`x = 1` `n = 5` `heap.length = 8`

`heap = [6, 5, 2, 4, 1]`

Kod İzleme (devam): ekle(1), ekle(3)

i = 4 > 0 → **ebeveyn = (4 − 1) / 2 = 1**. Karşılaştır: heap[1] = 5 ≥ heap[4] = 1.

Adım 4 / 10

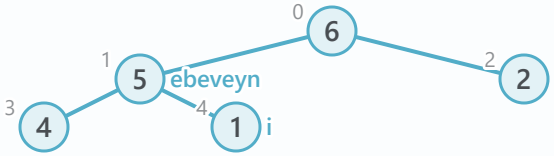
```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
▶    while (i > 0) {
▶      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

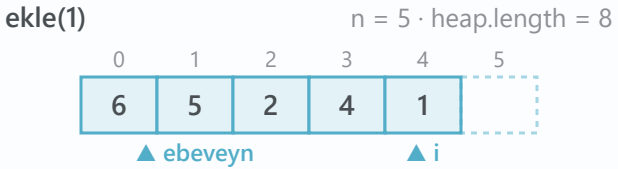
DEĞİŞKENLER

`i = 4` `ebeveyn = 1` `n = 5`

`heap = [6, 5, 2, 4, 1]`

Kod İzleme (devam): ekle(1), ekle(3)

5 ≥ 1: ebeveyn zaten büyük/eşit → heap-sıra sağlandı, **return**. 1 yerine oturdu.

Adım 5 / 10

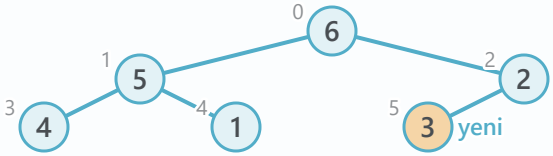
```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
7    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
▶      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 4` `ebeveyn = 1` `n = 5`

`heap = [6, 5, 2, 4, 1]`

Kod İzleme (devam): ekle(1), ekle(3)

ekle(3) n = 6 · heap.length = 8

0	1	2	3	4	5
6	5	2	4	1	3
					▲ yeni

ekle(3): 3, ilk boş konuma **heap[5]**'e yazılır; n = 6. Ağaç tam kalır ama sıra bozulmuş olabilir.

Adım 6 / 10

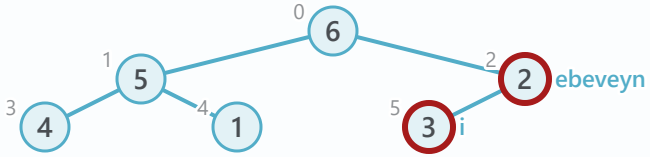
```
1  public void ekle(int x) {
▶    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
▶    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
7    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

x = 3 | n = 6 | heap.length = 8

heap = [6, 5, 2, 4, 1, 3]

Kod İzleme (devam): ekle(1), ekle(3)

ekle(3) n = 6 · heap.length = 8

0	1	2	3	4	5
6	5	2	4	1	3
		▲ ebeveyn			▲ i

i = 5 > 0 → **ebeveyn = (5 − 1) / 2 = 2**. Karşılaştır: heap[2] = 2 < heap[5] = 3.

Adım 7 / 10

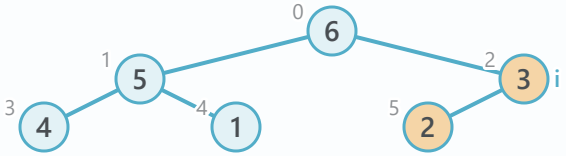
```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
▶    while (i > 0) {
▶      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 5` `ebeveyn = 2` `n = 6`

`heap = [6, 5, 2, 4, 1, 3]`

Kod İzleme (devam): ekle(1), ekle(3)

ekle(3) n = 6 · heap.length = 8

0	1	2	3	4	5
6	5	3	4	1	2
		▲ i			

3 > 2 → **yer değiştir** (indis 5 ↔ 2); öğe bir düzey yukarı çıktı, **i = 2**.

Adım 8 / 10

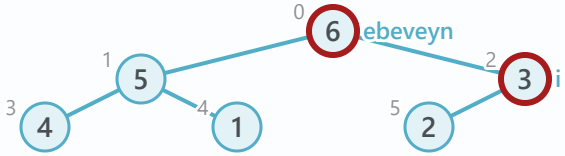
```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
7    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
▶      yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

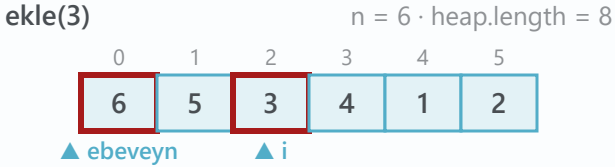
DEĞİŞKENLER

i = 2 | ebeveyn = 2 | n = 6

heap = [6, 5, 3, 4, 1, 2]

Kod İzleme (devam): ekle(1), ekle(3)

i = 2 > 0 → **ebeveyn = (2 − 1) / 2 = 0**. Karşılaştır: heap[0] = 6 ≥ heap[2] = 3.

Adım 9 / 10

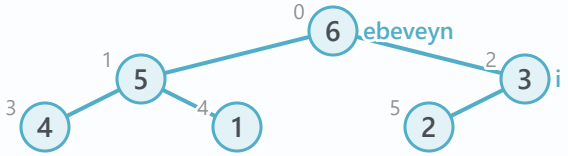
```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
▶    while (i > 0) {
▶      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
9      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 2` `ebeveyn = 0` `n = 6`

`heap = [6, 5, 3, 4, 1, 2]`

Kod İzleme (devam): ekle(1), ekle(3)

ekle(3) n = 6 · heap.length = 8

0	1	2	3	4	5
6	5	3	4	1	2
▲ ebeveyn		▲ i			

6 ≥ 3: ebeveyn zaten büyük/eşit → heap-sıra sağlandı, **return**. 3 yerine oturdu.

Adım 10 / 10

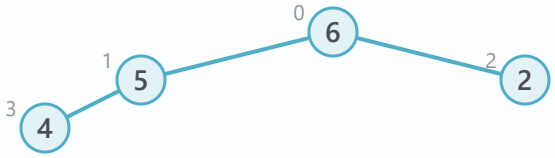
```
1  public void ekle(int x) {
2    if (n == heap.length) buyut(2 * heap.length);
3    heap[n] = x;  n++;              // ilk boş konum
4    yuzdur(n - 1);
5  }
6  private void yuzdur(int i) {      // up-heap
7    while (i > 0) {
8      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
▶      if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
10     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 2` `ebeveyn = 0` `n = 6`

`heap = [6, 5, 3, 4, 1, 2]`

Kod İzleme: `buyut(8)`

buyut(8)

ekle(1) çağrıldı; n == heap.length = 4 → **buyut(8)**. Dizinin boyu sabittir; büyütmek = yeni dizi + kopyalama.

Adım 1 / 9

```
▶ private void buyut(int kapasite) {
2   int[] yeni = new int[kapasite];
3   for (int k = 0; k < n; k++)
4     yeni[k] = heap[k];          // kopyala
5   heap = yeni;                  // eski dizi çöpe
6 }
```

DEĞİŞKENLER

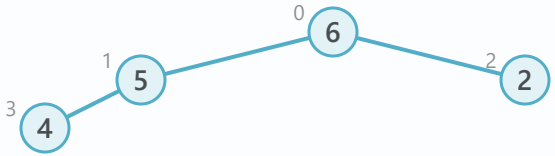
`kapasite = 8` `n = 4`

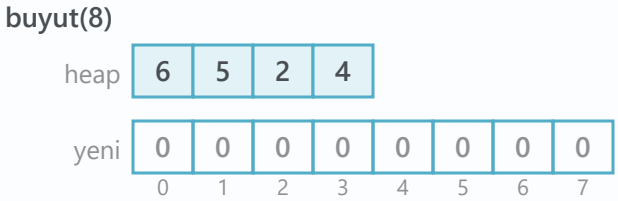
`heap = [6, 5, 2, 4]`

ÇAĞRI YIĞINI

- **buyut(8)**
- ekle(1)

Kod İzleme: `buyut(8)`

8 hücrelik **yeni** dizi ayrılır; Java int dizisini 0 ile doldurur.

Adım 2 / 9

```
1 private void buyut(int kapasite) {
▶   int[] yeni = new int[kapasite];
3   for (int k = 0; k < n; k++)
4     yeni[k] = heap[k];          // kopyala
5   heap = yeni;                  // eski dizi çöpe
6 }
```

DEĞİŞKENLER

`kapasite = 8` `n = 4`

`heap = [6, 5, 2, 4]`

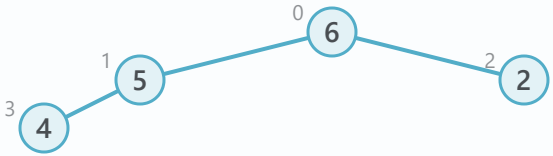
`yeni = [0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0]`

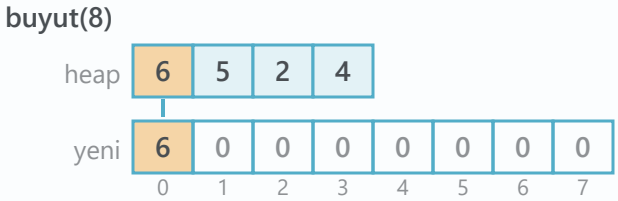
ÇAĞRI YIĞINI

`buyut(8)`

`ekle(1)`

Kod İzleme: `buyut(8)`

k = 0 < n → **yeni[0] = heap[0] = 6**.

Adım 3 / 9

```
1 private void buyut(int kapasite) {
2   int[] yeni = new int[kapasite];
▶   for (int k = 0; k < n; k++)
▶     yeni[k] = heap[k];          // kopyala
5   heap = yeni;                  // eski dizi çöpe
6 }
```

DEĞİŞKENLER

`kapasite = 8` `n = 4` `k = 0`

`heap = [6, 5, 2, 4]`

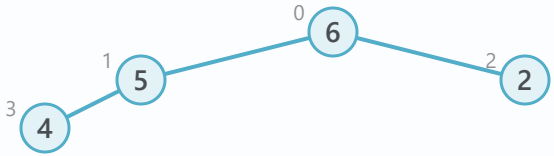
`yeni = [6, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0]`

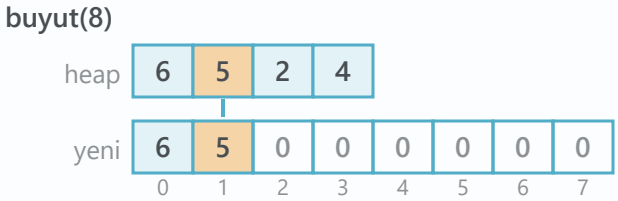
ÇAĞRI YIĞINI

`buyut(8)`

`ekle(1)`

Kod İzleme: `buyut(8)`

k = 1 < n → **yeni[1] = heap[1] = 5**.

Adım 4 / 9

```
1 private void buyut(int kapasite) {
2   int[] yeni = new int[kapasite];
▶   for (int k = 0; k < n; k++)
▶     yeni[k] = heap[k];          // kopyala
5   heap = yeni;                  // eski dizi çöpe
6 }
```

DEĞİŞKENLER

`kapasite = 8` `n = 4` `k = 1`

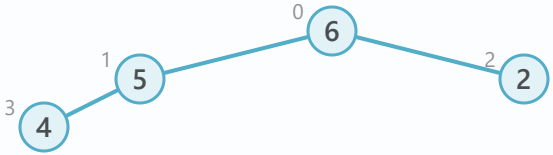
`heap = [6, 5, 2, 4]`

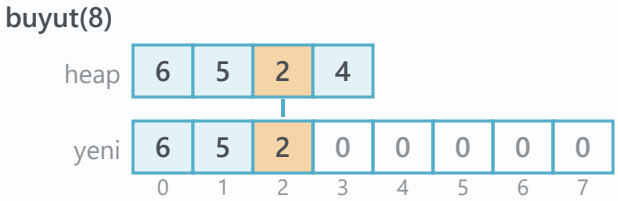
`yeni = [6, 5, 0, 0, 0, 0, 0, 0]`

ÇAĞRI YIĞINI

- `buyut(8)`
- `ekle(1)`

Kod İzleme: `buyut(8)`

k = 2 < n → **yeni[2] = heap[2] = 2**.

Adım 5 / 9

```
1 private void buyut(int kapasite) {
2   int[] yeni = new int[kapasite];
▶   for (int k = 0; k < n; k++)
▶     yeni[k] = heap[k];          // kopyala
5   heap = yeni;                  // eski dizi çöpe
6 }
```

DEĞİŞKENLER

`kapasite = 8` `n = 4` `k = 2`

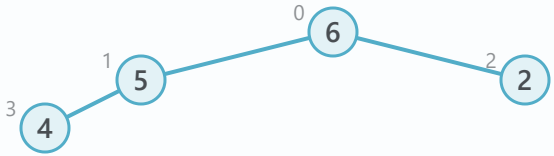
`heap = [6, 5, 2, 4]`

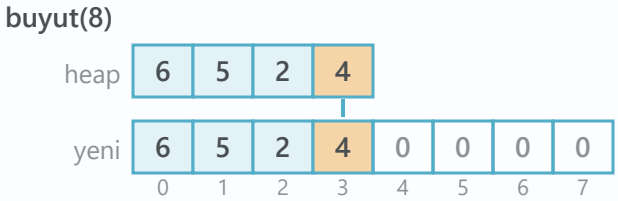
`yeni = [6, 5, 2, 0, 0, 0, 0, 0]`

ÇAĞRI YIĞINI

- **`buyut(8)`**
- `ekle(1)`

Kod İzleme: `buyut(8)`

k = 3 < n → **yeni[3] = heap[3] = 4**.

Adım 6 / 9

```
1 private void buyut(int kapasite) {
2   int[] yeni = new int[kapasite];
▶   for (int k = 0; k < n; k++)
▶     yeni[k] = heap[k];          // kopyala
5   heap = yeni;                  // eski dizi çöpe
6 }
```

DEĞİŞKENLER

`kapasite = 8` `n = 4` `k = 3`

`heap = [6, 5, 2, 4]`

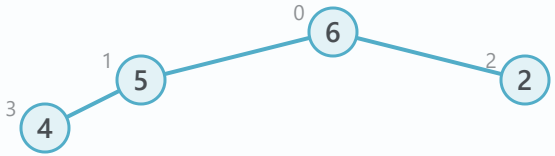
`yeni = [6, 5, 2, 4, 0, 0, 0, 0]`

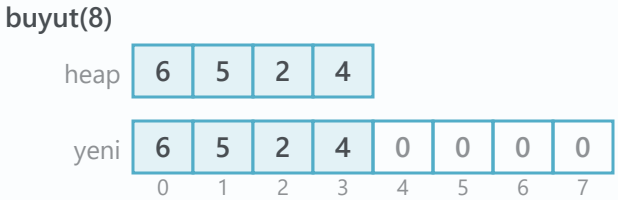
ÇAĞRI YIĞINI

`buyut(8)`

`ekle(1)`

Kod İzleme: `buyut(8)`

k = 4 = n → döngü biter. n öğe kopyalandı: bu büyütmenin maliyeti **O(n)**.

Adım 7 / 9

```
1 private void buyut(int kapasite) {
2   int[] yeni = new int[kapasite];
▶   for (int k = 0; k < n; k++)
4     yeni[k] = heap[k];          // kopyala
5   heap = yeni;                  // eski dizi çöpe
6 }
```

DEĞİŞKENLER

`kapasite = 8` `n = 4` `k = 4`

`heap = [6, 5, 2, 4]`

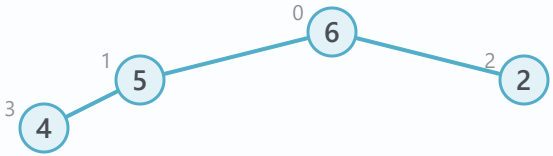
`yeni = [6, 5, 2, 4, 0, 0, 0, 0]`

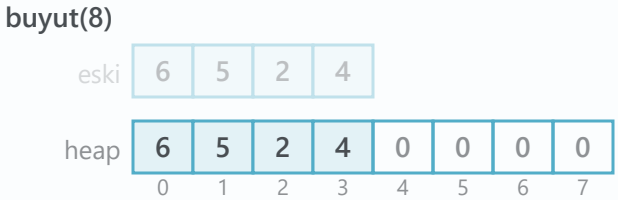
ÇAĞRI YIĞINI

`buyut(8)`

`ekle(1)`

Kod İzleme: `buyut(8)`

heap = yeni: alan artık yeni diziyi gösterir; eski dizi çöp toplayıcıya kalır. Ağaç aynı, yalnızca kapasite 8.

Adım 8 / 9

```
1 private void buyut(int kapasite) {
2   int[] yeni = new int[kapasite];
3   for (int k = 0; k < n; k++)
4     yeni[k] = heap[k];          // kopyala
▶   heap = yeni;                  // eski dizi çöpe
6 }
```

DEĞİŞKENLER

`kapasite = 8` `n = 4`

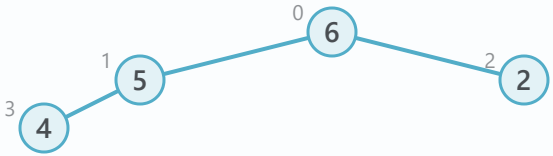
`heap = [6, 5, 2, 4, 0, 0, 0, 0]`

ÇAĞRI YIĞINI

`buyut(8)`

`ekle(1)`

Kod İzleme: `buyut(8)`

buyut(8)

eski	6	5	2	4				
heap	6	5	2	4	0	0	0	0
	0	1	2	3	4	5	6	7

buyut döner, ekle(1) devam eder. Kapasite her seferinde **iki katına** çıktığı için n eklemede toplam kopyalama < 2n → ekleme başına **amortize O(1)**.

Adım 9 / 9

```
1 private void buyut(int kapasite) {
2   int[] yeni = new int[kapasite];
3   for (int k = 0; k < n; k++)
4     yeni[k] = heap[k];          // kopyala
▶   heap = yeni;                  // eski dizi çöpe
6 }
```

DEĞİŞKENLER

`kapasite = 8` `n = 4`

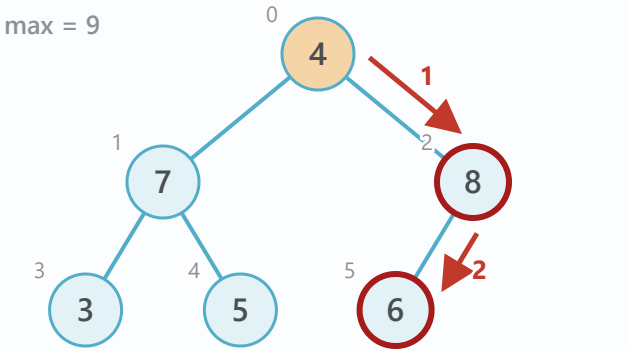
`heap = [6, 5, 2, 4, 0, 0, 0, 0]`

ÇAĞRI YIĞINI

`ekle(1)`

En Büyüğü Çıkarma: Down-Heap (aşağı süzme)

1. Kökteki öğe (en büyük) saklanır; döndürülecek değer budur.
2. Ağacın **son öğesi** (heap[n − 1]) köke taşınır, n bir azalır.
3. Kök **büyük olan çocukla** yer değiştirir.
4. Öğe yaprağa ulaşana ya da iki çocuğundan da büyük/eşit olana kadar **aşağı** iner.

9 çıkarıldı, son öğe 4 köke → büyük çocukla iner

Neden büyük çocuk?

Küçük çocuk yukarı çıksaydı, diğer (büyük) çocuktan küçük bir ebeveyn olurdu. Min-heap'te ise *küçük* çocuk seçilir.

Maliyet

Her düzeyde 2 karşılaştırma, en çok h düzey → **O(log n)**.

En Büyüğü Çıkarma: Java Kodu

```
public int silMax() {           // n > 0 olmalı
  int max = heap[0];
  yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
  batir(0);
  return max;
}
private void batir(int i) {       // down-heap
  while (2 * i + 1 < n) {       // sol çocuk var mı?
    int j = 2 * i + 1;            // j: büyük çocuk
    if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
    if (heap[i] >= heap[j]) return;
    yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
  }
}
```

Boş heap

Gerçek kodda önce `if (n == 0)` ile istisna fırlatılır.

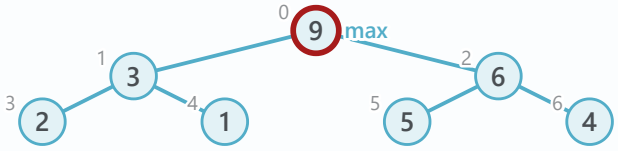
kucult

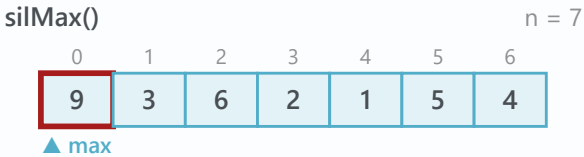
İsteğe bağlı: n = ¼ kapasite olunca dizi yarıya indirilir.

Takas

Max dizinin sonunda kalır → heap sort bunu kullanır.

Kod İzleme: `silMax()` ve `batir`

silMax(): en büyük öğe her zaman kökte → **max = heap[0] = 9**.

Adım 1 / 8

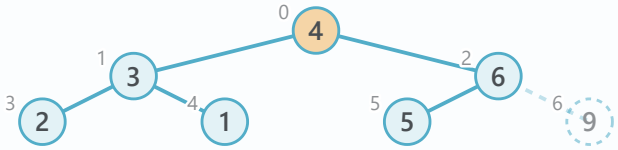
```
1  public int silMax() {           // n > 0 olmalı
▶    int max = heap[0];
3    yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
4    batir(0);
5    return max;
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
8    while (2 * i + 1 < n) {       // sol çocuk var mı?
9      int j = 2 * i + 1;            // j: büyük çocuk
10     if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
13   }
14 }
```

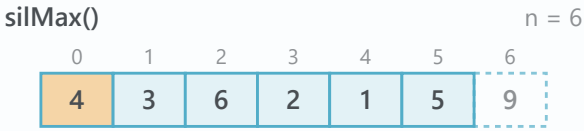
DEĞİŞKENLER

`max = 9` `n = 7`

`heap = [9, 3, 6, 2, 1, 5, 4]`

Kod İzleme: `silMax()` ve `batir`

Kök ile son öğe yer değiştirir (0 ↔ 6), **n = 6**: 9 artık heap dışında (soluk). Ağaç tam kaldı; yeni kök 4 sırayı bozabilir.

Adım 2 / 8

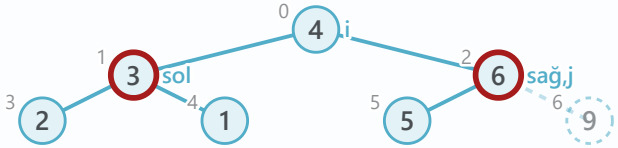
```
1  public int silMax() {           // n > 0 olmalı
2    int max = heap[0];
▶    yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
4    batir(0);
5    return max;
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
8    while (2 * i + 1 < n) {       // sol çocuk var mı?
9      int j = 2 * i + 1;            // j: büyük çocuk
10     if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
13   }
14 }
```

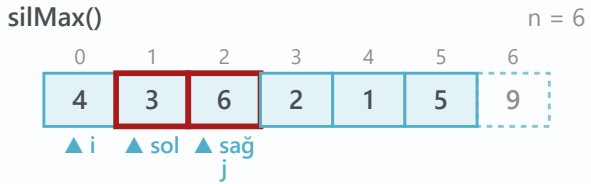
DEĞİŞKENLER

`max = 9` `n = 6`

`heap = [4, 3, 6, 2, 1, 5 | 9]`

Kod İzleme: `silMax()` ve `batir`

Sol çocuk 1 (3), sağ çocuk 2 (6) → büyük olan **6**, **j = 2**.

Adım 3 / 8

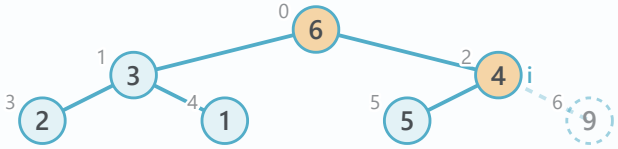
```
1  public int silMax() {            // n > 0 olmalı
2    int max = heap[0];
3    yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
▶    batir(0);
5    return max;
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
▶    while (2 * i + 1 < n) {       // sol çocuk var mı?
▶      int j = 2 * i + 1;           // j: büyük çocuk
▶      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
13   }
14 }
```

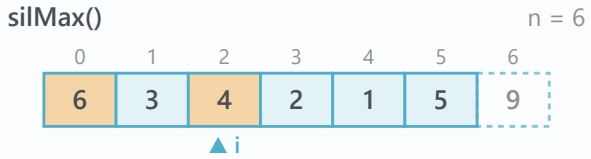
DEĞİŞKENLER

`max = 9` `i = 0` `j = 2` `n = 6`

`heap = [4, 3, 6, 2, 1, 5 | 9]`

Kod İzleme: `silMax()` ve `batir`

4 < 6 → **yer değiştir** (indis 0 ↔ 2); büyük çocuk yukarı çıktı, **i = 2**.

Adım 4 / 8

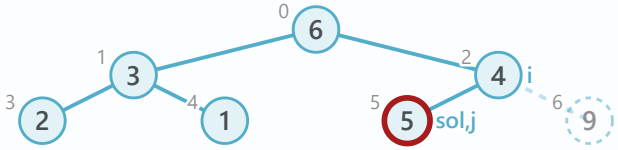
```
1  public int silMax() {            // n > 0 olmalı
2    int max = heap[0];
3    yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
4    batir(0);
5    return max;
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
8    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
9      int j = 2 * i + 1;            // j: büyük çocuk
10     if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
▶      yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
13   }
14 }
```

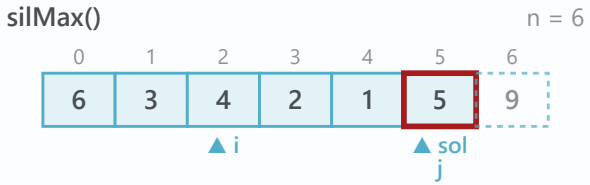
DEĞİŞKENLER

`max = 9` `i = 2` `j = 2` `n = 6`

`heap = [6, 3, 4, 2, 1, 5 | 9]`

Kod İzleme: `silMax()` ve `batir`

Yalnızca sol çocuk var: indis 5 (5) → **j = 5**.

Adım 5 / 8

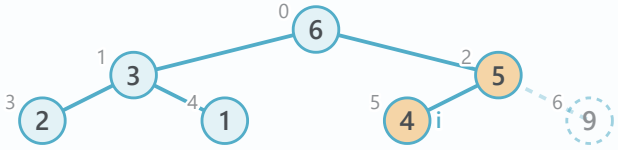
```
1  public int silMax() {            // n > 0 olmalı
2    int max = heap[0];
3    yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
4    batir(0);
5    return max;
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
▶    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
▶      int j = 2 * i + 1;            // j: büyük çocuk
▶      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
13   }
14 }
```

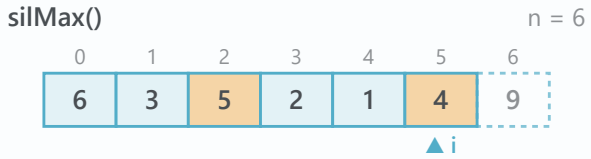
DEĞİŞKENLER

`max = 9` `i = 2` `j = 5` `n = 6`

`heap = [6, 3, 4, 2, 1, 5 | 9]`

Kod İzleme: `silMax()` ve `batir`

4 < 5 → **yer değiştir** (indis 2 ↔ 5); büyük çocuk yukarı çıktı, **i = 5**.

Adım 6 / 8

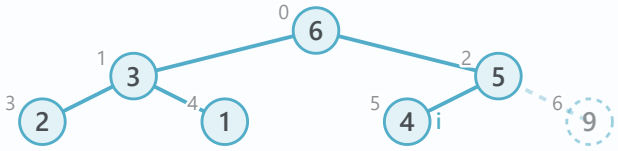
```
1  public int silMax() {            // n > 0 olmalı
2    int max = heap[0];
3    yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
4    batir(0);
5    return max;
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
8    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
9      int j = 2 * i + 1;            // j: büyük çocuk
10     if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
▶      yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
13   }
14 }
```

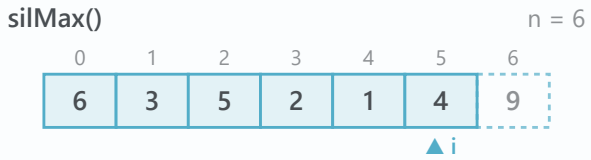
DEĞİŞKENLER

`max = 9` `i = 5` `j = 5` `n = 6`

`heap = [6, 3, 5, 2, 1, 4 | 9]`

Kod İzleme: `silMax()` ve `batir`

i = 5: 2·5 + 1 = 11 ≥ n = 6 → çocuk yok (yaprak), döngü biter.

Adım 7 / 8

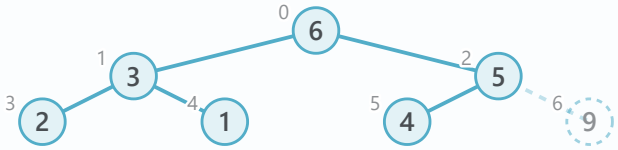
```
1  public int silMax() {            // n > 0 olmalı
2    int max = heap[0];
3    yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
4    batir(0);
5    return max;
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
▶    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
9      int j = 2 * i + 1;            // j: büyük çocuk
10     if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
13   }
14 }
```

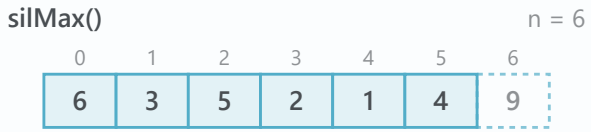
DEĞİŞKENLER

`max = 9` `i = 5` `n = 6`

`heap = [6, 3, 5, 2, 1, 4 | 9]`

Kod İzleme: `silMax()` ve `batir`

batir bitti; yine geçerli bir max-heap. **return 9**. Yol boyu en çok ⌊log₂ n⌋ düzey → **O(log n)**.

Adım 8 / 8

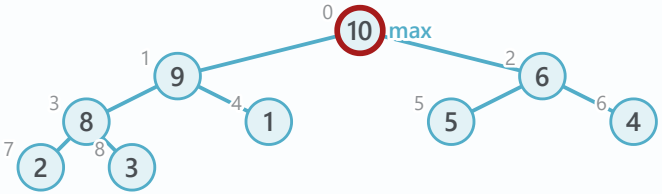
```
1  public int silMax() {            // n > 0 olmalı
2    int max = heap[0];
3    yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
4    batir(0);
▶    return max;
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
8    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
9      int j = 2 * i + 1;            // j: büyük çocuk
10     if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
13   }
14 }
```

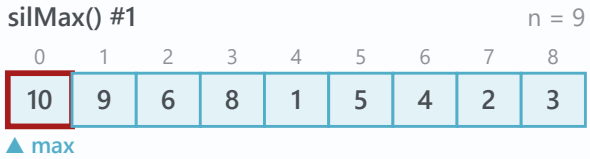
DEĞİŞKENLER

`max = 9` `n = 6`

`heap = [6, 3, 5, 2, 1, 4 | 9]`

Kod İzleme: art arda iki `silMax()`

silMax() #1: en büyük öğe her zaman kökte → **max = heap[0] = 10**.

Adım 1 / 17

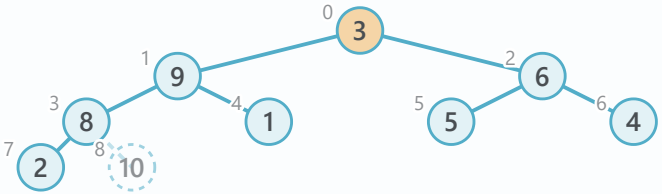
```
1  public int silMax() {           // n > 0 olmalı
▶    int max = heap[0];
3    yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
4    batir(0);
5    return max;
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
8    while (2 * i + 1 < n) {       // sol çocuk var mı?
9      int j = 2 * i + 1;           // j: büyük çocuk
10     if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
13   }
14 }
```

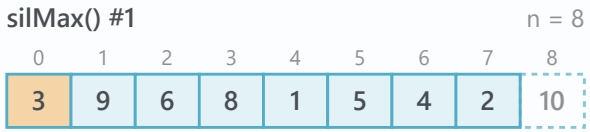
DEĞİŞKENLER

`max = 10` `n = 9`

`heap = [10, 9, 6, 8, 1, 5, 4, 2, 3]`

Kod İzleme: art arda iki `silMax()`

Kök ile son öğe yer değiştirir (0 ↔ 8), **n = 8**: 10 artık heap dışında (soluk). Ağaç tam kaldı; yeni kök 3 sırayı bozabilir.

Adım 2 / 17

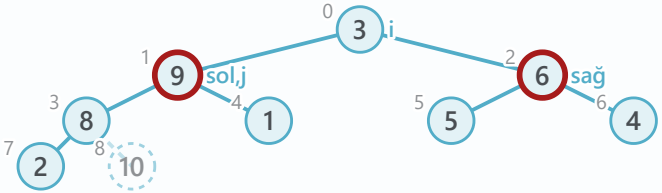
```
1  public int silMax() {           // n > 0 olmalı
2    int max = heap[0];
▶    yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
4    batir(0);
5    return max;
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
8    while (2 * i + 1 < n) {       // sol çocuk var mı?
9      int j = 2 * i + 1;            // j: büyük çocuk
10     if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
13   }
14 }
```

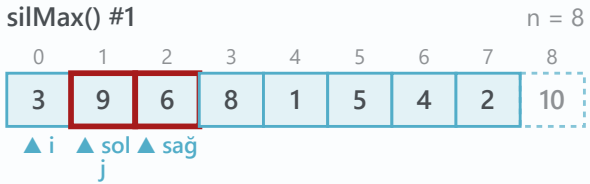
DEĞİŞKENLER

`max = 10` `n = 8`

`heap = [3, 9, 6, 8, 1, 5, 4, 2 | 10]`

Kod İzleme: art arda iki `silMax()`

Sol çocuk 1 (9), sağ çocuk 2 (6) → büyük olan **9**, **j = 1**.

Adım 3 / 17

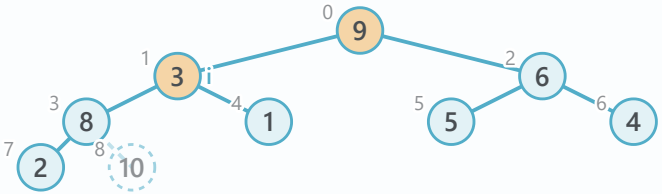
```
1  public int silMax() {            // n > 0 olmalı
2    int max = heap[0];
3    yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
▶    batir(0);
5    return max;
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
▶    while (2 * i + 1 < n) {       // sol çocuk var mı?
▶      int j = 2 * i + 1;           // j: büyük çocuk
▶      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
13   }
14 }
```

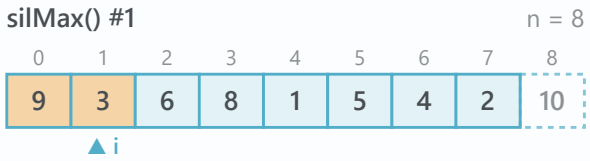
DEĞİŞKENLER

`max = 10` `i = 0` `j = 1` `n = 8`

`heap = [3, 9, 6, 8, 1, 5, 4, 2 | 10]`

Kod İzleme: art arda iki `silMax()`

3 < 9 → **yer değiştir** (indis 0 ↔ 1); büyük çocuk yukarı çıktı, **i = 1**.

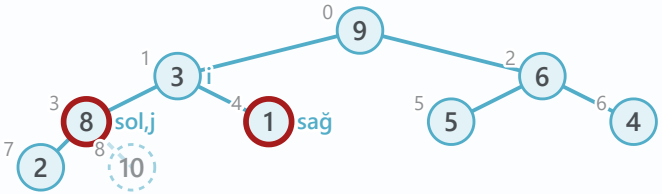
```
1  public int silMax() {            // n > 0 olmalı
2    int max = heap[0];
3    yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
4    batir(0);
5    return max;
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
8    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
9      int j = 2 * i + 1;           // j: büyük çocuk
10     if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
▶      yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
13   }
14 }
```

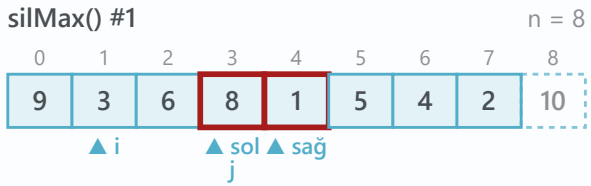
DEĞİŞKENLER

`max = 10` `i = 1` `j = 1` `n = 8`

`heap = [9, 3, 6, 8, 1, 5, 4, 2 | 10]`

Kod İzleme: art arda iki `silMax()`

Sol çocuk 3 (8), sağ çocuk 4 (1) → büyük olan **8**, **j = 3**.

Adım 5 / 17

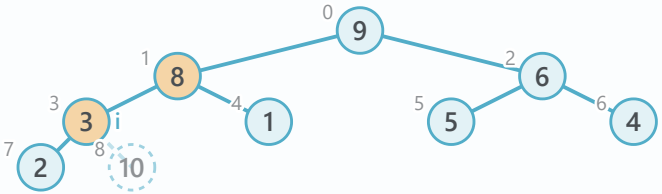
```
1  public int silMax() {            // n > 0 olmalı
2    int max = heap[0];
3    yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
4    batir(0);
5    return max;
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
▶    while (2 * i + 1 < n) {       // sol çocuk var mı?
▶      int j = 2 * i + 1;           // j: büyük çocuk
▶      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
13   }
14 }
```

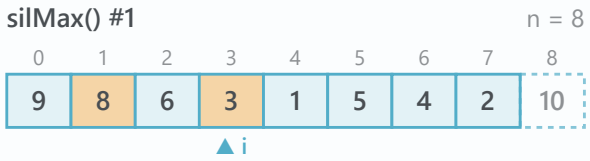
DEĞİŞKENLER

`max = 10` `i = 1` `j = 3` `n = 8`

`heap = [9, 3, 6, 8, 1, 5, 4, 2 | 10]`

Kod İzleme: art arda iki `silMax()`

3 < 8 → **yer değiştir** (indis 1 ↔ 3); büyük çocuk yukarı çıktı, **i = 3**.

Adım 6 / 17

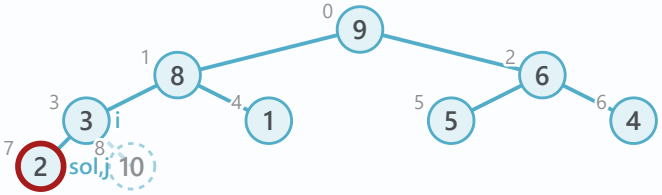
```
1  public int silMax() {            // n > 0 olmalı
2    int max = heap[0];
3    yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
4    batir(0);
5    return max;
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
8    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
9      int j = 2 * i + 1;           // j: büyük çocuk
10     if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
▶      yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
13   }
14 }
```

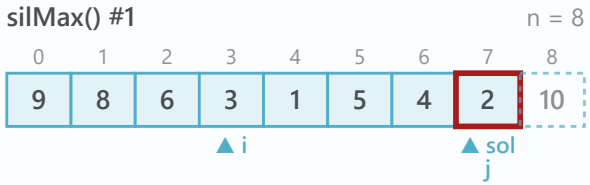
DEĞİŞKENLER

`max = 10` `i = 3` `j = 3` `n = 8`

`heap = [9, 8, 6, 3, 1, 5, 4, 2 | 10]`

Kod İzleme: art arda iki `silMax()`

Yalnızca sol çocuk var: indis 7 (2) → **j = 7**.

Adım 7 / 17

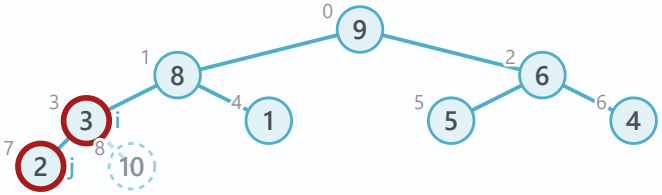
```
1  public int silMax() {            // n > 0 olmalı
2    int max = heap[0];
3    yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
4    batir(0);
5    return max;
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
▶    while (2 * i + 1 < n) {       // sol çocuk var mı?
▶      int j = 2 * i + 1;           // j: büyük çocuk
▶      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
13   }
14 }
```

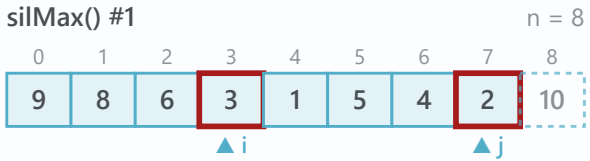
DEĞİŞKENLER

`max = 10` `i = 3` `j = 7` `n = 8`

`heap = [9, 8, 6, 3, 1, 5, 4, 2 | 10]`

Kod İzleme: art arda iki `silMax()`

heap[3] = 3 ≥ heap[7] = 2 → iki çocuktan da büyük/eşit, sıra sağlandı: **return**.

Adım 8 / 17

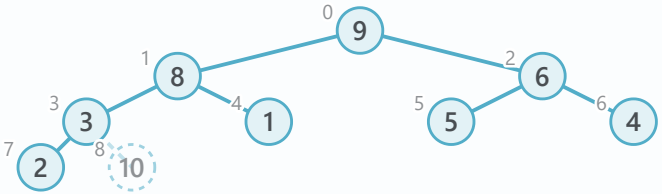
```
1  public int silMax() {            // n > 0 olmalı
2    int max = heap[0];
3    yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
4    batir(0);
5    return max;
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
8    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
9      int j = 2 * i + 1;            // j: büyük çocuk
10     if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
▶      if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
13   }
14 }
```

DEĞİŞKENLER

`max = 10` `i = 3` `j = 7` `n = 8`

`heap = [9, 8, 6, 3, 1, 5, 4, 2 | 10]`

Kod İzleme: art arda iki `silMax()`

silMax() #1 n = 8

0	1	2	3	4	5	6	7	8
9	8	6	3	1	5	4	2	10

batir bitti; yine geçerli bir max-heap. **return 10**. Yol boyu en çok $\lfloor \log_2 n \rfloor$ düzey → **O(log n)**.

Adım 9 / 17

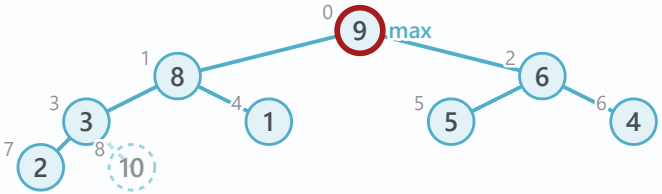
```
1  public int silMax() {            // n > 0 olmalı
2    int max = heap[0];
3    yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
4    batir(0);
▶    return max;
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
8    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
9      int j = 2 * i + 1;            // j: büyük çocuk
10     if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
13   }
14 }
```

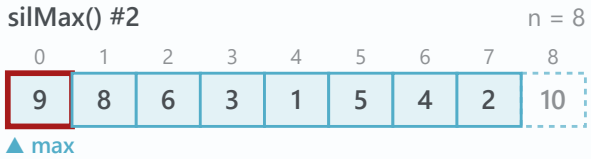
DEĞİŞKENLER

`max = 10` `n = 8`

`heap = [9, 8, 6, 3, 1, 5, 4, 2 | 10]`

Kod İzleme: art arda iki `silMax()`

silMax() #2: en büyük öğe her zaman kökte → **max = heap[0] = 9**.

Adım 10 / 17

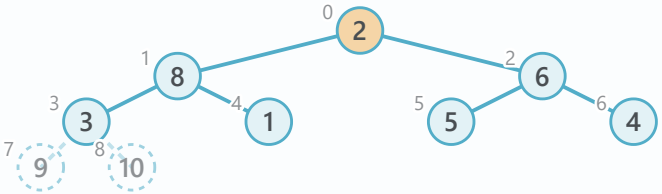
```
1  public int silMax() {            // n > 0 olmalı
▶    int max = heap[0];
3    yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
4    batir(0);
5    return max;
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
8    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
9      int j = 2 * i + 1;           // j: büyük çocuk
10     if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
13   }
14 }
```

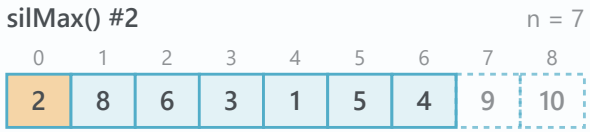
DEĞİŞKENLER

`max = 9` `n = 8`

`heap = [9, 8, 6, 3, 1, 5, 4, 2 | 10]`

Kod İzleme: art arda iki `silMax()`

Kök ile son öğe yer değiştirir (0 ↔ 7), **n = 7**: 9 artık heap dışında (soluk). Ağaç tam kaldı; yeni kök 2 sırayı bozabilir.

Adım 11 / 17

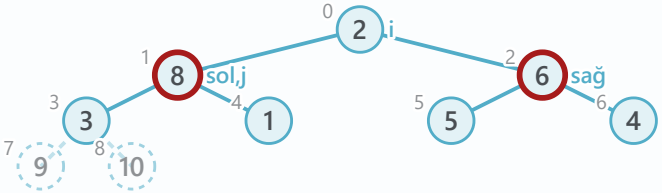
```
1  public int silMax() {           // n > 0 olmalı
2    int max = heap[0];
▶    yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
4    batir(0);
5    return max;
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
8    while (2 * i + 1 < n) {       // sol çocuk var mı?
9      int j = 2 * i + 1;            // j: büyük çocuk
10     if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
13   }
14 }
```

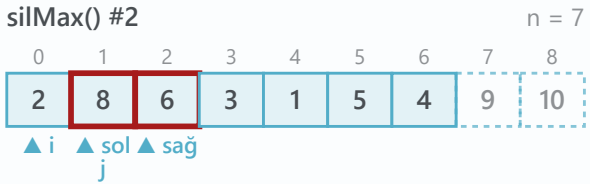
DEĞİŞKENLER

`max = 9` `n = 7`

`heap = [2, 8, 6, 3, 1, 5, 4 | 9, 10]`

Kod İzleme: art arda iki `silMax()`

Sol çocuk 1 (8), sağ çocuk 2 (6) → büyük olan **8**, **j = 1**.

Adım 12 / 17

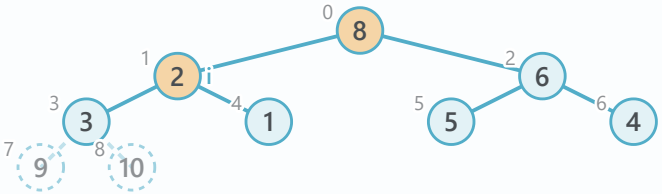
```
1  public int silMax() {            // n > 0 olmalı
2    int max = heap[0];
3    yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
▶    batir(0);
5    return max;
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
▶    while (2 * i + 1 < n) {       // sol çocuk var mı?
▶      int j = 2 * i + 1;           // j: büyük çocuk
▶      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
13   }
14 }
```

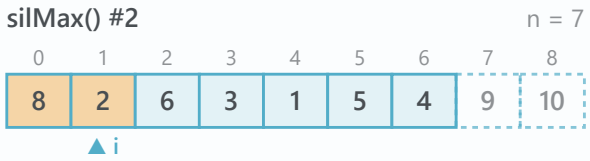
DEĞİŞKENLER

`max = 9` `i = 0` `j = 1` `n = 7`

`heap = [2, 8, 6, 3, 1, 5, 4 | 9, 10]`

Kod İzleme: art arda iki `silMax()`

2 < 8 → **yer değiştir** (indis 0 ↔ 1); büyük çocuk yukarı çıktı, **i = 1**.

Adım 13 / 17

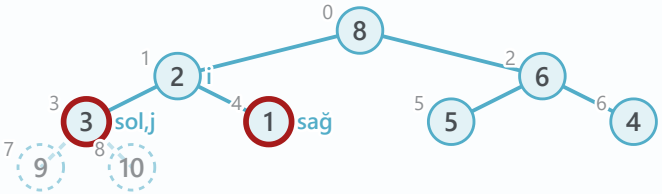
```
1  public int silMax() {            // n > 0 olmalı
2    int max = heap[0];
3    yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
4    batir(0);
5    return max;
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
8    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
9      int j = 2 * i + 1;           // j: büyük çocuk
10     if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
▶      yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
13   }
14 }
```

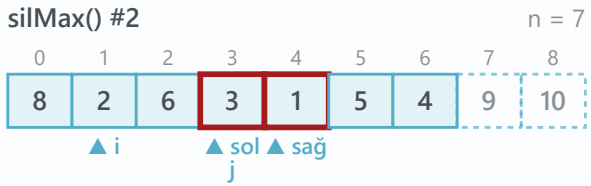
DEĞİŞKENLER

`max = 9` `i = 1` `j = 1` `n = 7`

`heap = [8, 2, 6, 3, 1, 5, 4 | 9, 10]`

Kod İzleme: art arda iki `silMax()`

Sol çocuk 3 (3), sağ çocuk 4 (1) → büyük olan **3**, **j = 3**.

Adım 14 / 17

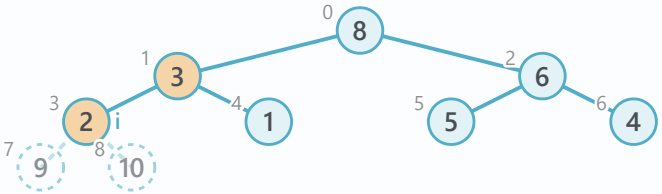
```
1  public int silMax() {            // n > 0 olmalı
2    int max = heap[0];
3    yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
4    batir(0);
5    return max;
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
▶    while (2 * i + 1 < n) {       // sol çocuk var mı?
▶      int j = 2 * i + 1;           // j: büyük çocuk
▶      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
13   }
14 }
```

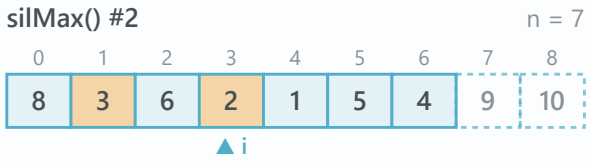
DEĞİŞKENLER

`max = 9` `i = 1` `j = 3` `n = 7`

`heap = [8, 2, 6, 3, 1, 5, 4 | 9, 10]`

Kod İzleme: art arda iki `silMax()`

2 < 3 → **yer değiştir** (indis 1 ↔ 3); büyük çocuk yukarı çıktı, **i = 3**.

Adım 15 / 17

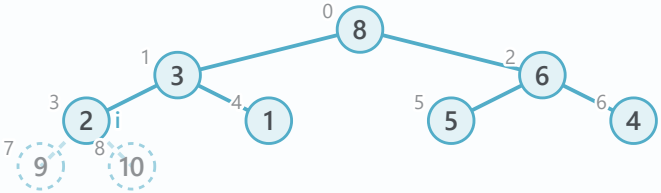
```
1  public int silMax() {            // n > 0 olmalı
2    int max = heap[0];
3    yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
4    batir(0);
5    return max;
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
8    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
9      int j = 2 * i + 1;            // j: büyük çocuk
10     if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
▶      yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
13   }
14 }
```

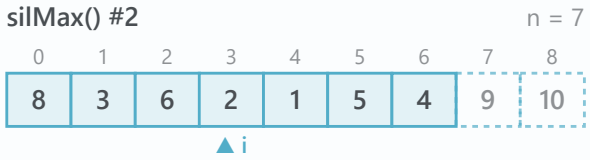
DEĞİŞKENLER

`max = 9` `i = 3` `j = 3` `n = 7`

`heap = [8, 3, 6, 2, 1, 5, 4 | 9, 10]`

Kod İzleme: art arda iki `silMax()`

i = 3: 2·3 + 1 = 7 ≥ n = 7 → çocuk yok (yaprak), döngü biter.

Adım 16 / 17

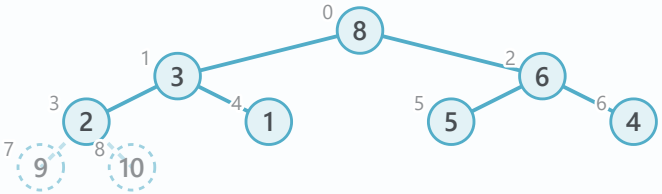
```
1  public int silMax() {            // n > 0 olmalı
2    int max = heap[0];
3    yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
4    batir(0);
5    return max;
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
▶    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
9      int j = 2 * i + 1;            // j: büyük çocuk
10     if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
13   }
14 }
```

DEĞİŞKENLER

`max = 9` `i = 3` `n = 7`

`heap = [8, 3, 6, 2, 1, 5, 4 | 9, 10]`

Kod İzleme: art arda iki `silMax()`

silMax() #2 — n = 7

0	1	2	3	4	5	6	7	8
8	3	6	2	1	5	4	9	10

batir bitti; yine geçerli bir max-heap. **return 9**. Yol boyu en çok $\lfloor \log_2 n \rfloor$ düzey → **O(log n)**.

Adım 17 / 17

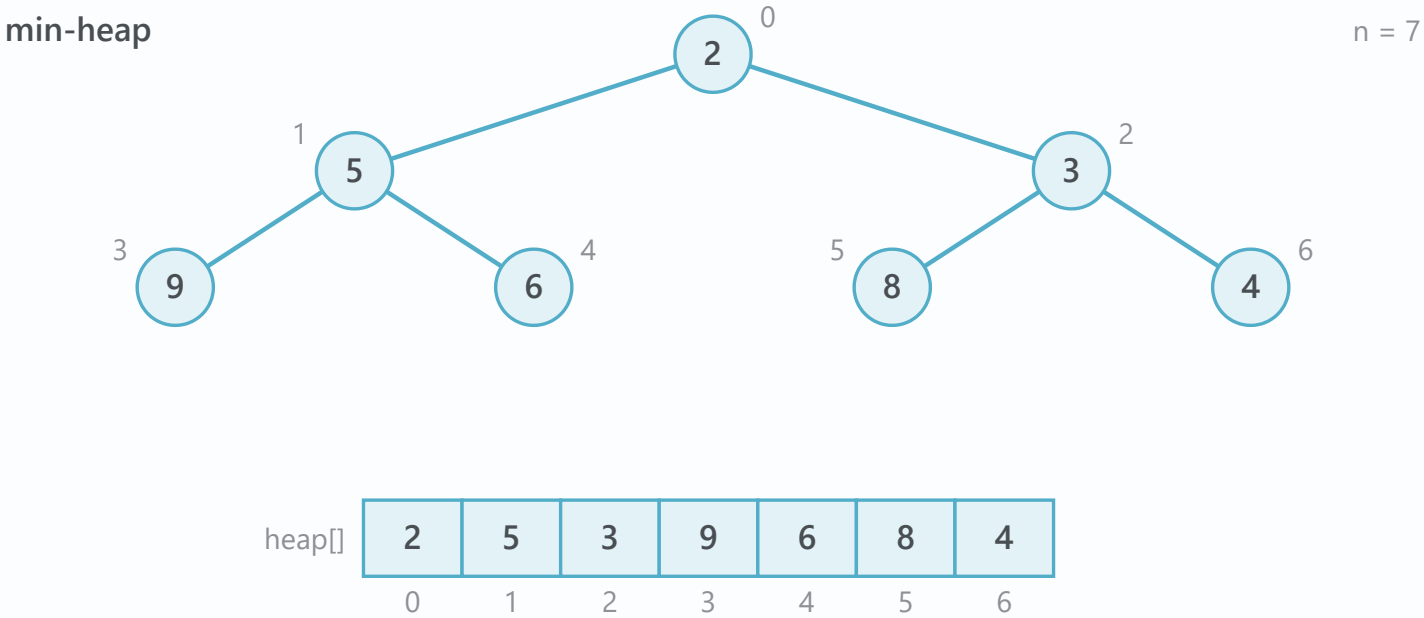
```
1  public int silMax() {            // n > 0 olmalı
2    int max = heap[0];
3    yerDegistir(0, n - 1);  n--;  // son öğe köke
4    batir(0);
▶    return max;
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
8    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
9      int j = 2 * i + 1;            // j: büyük çocuk
10     if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
13   }
14 }
```

DEĞİŞKENLER

`max = 9` `n = 7`

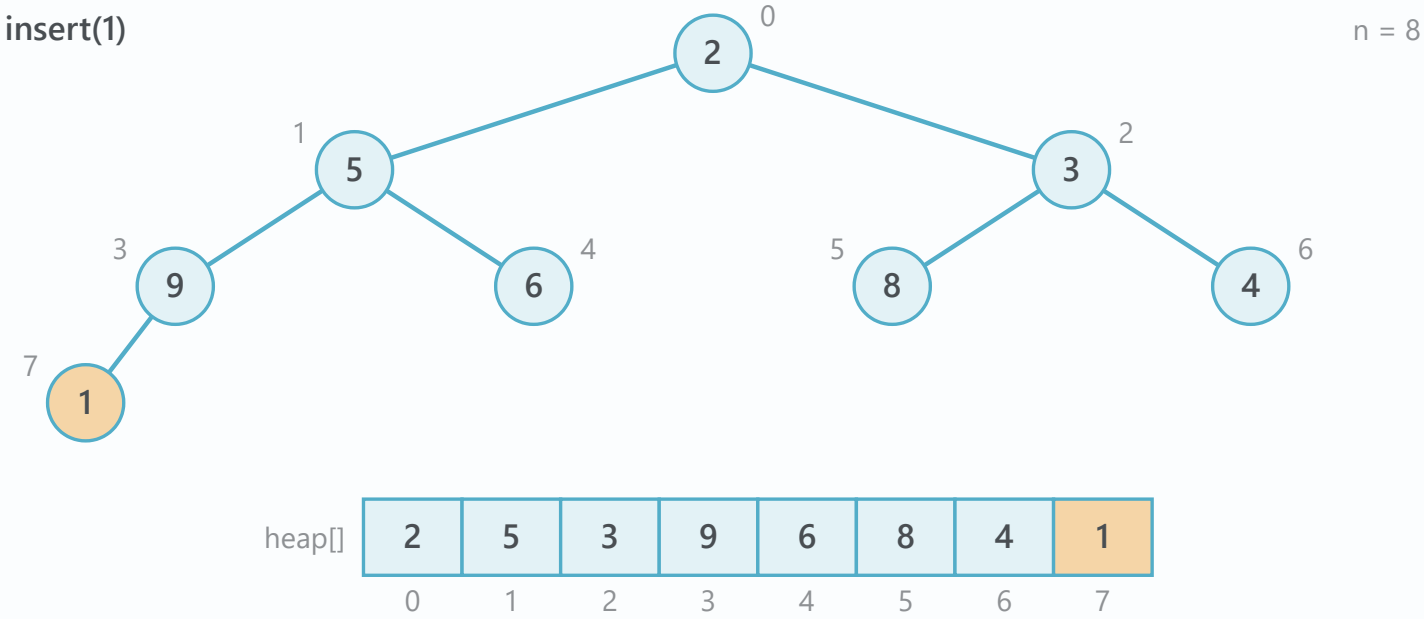
`heap = [8, 3, 6, 2, 1, 5, 4 | 9, 10]`

Min-Heap: insert(1) ve removeMin()

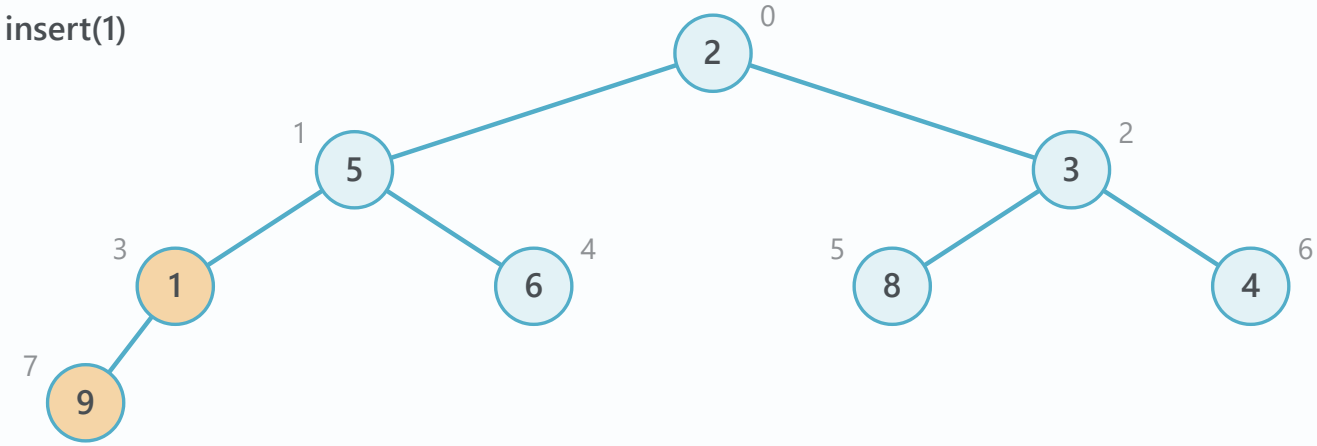

Başlangıç min-heap: her ebeveyn ≤ çocukları; en küçük öğe (2) kökte.

Min-Heap: insert(1) ve removeMin()

insert(1): 1, ilk boş konuma (indis 7) eklenir. Ebeveyni: (7−1)/2 = 3 → 9.

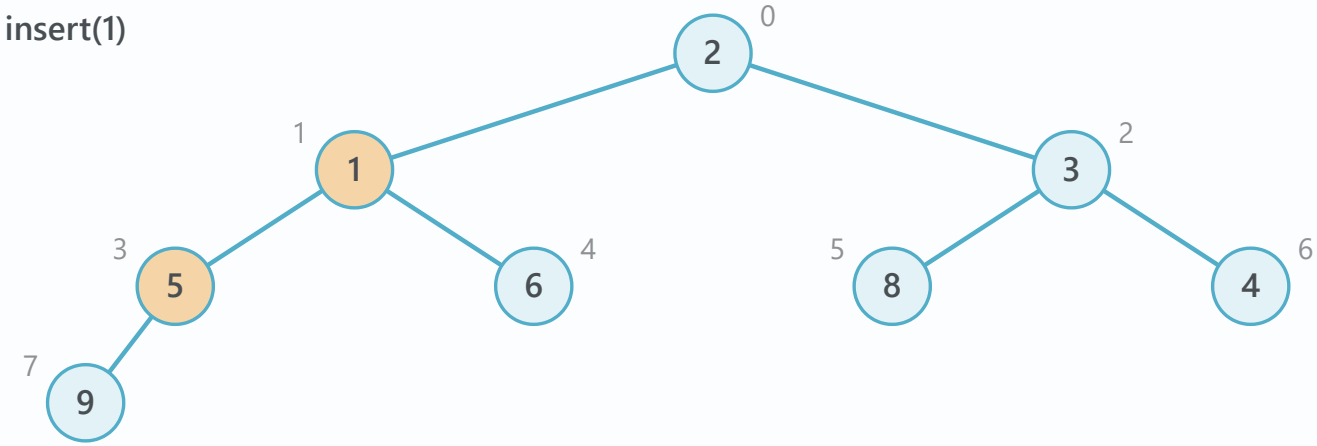
Min-Heap: insert(1) ve removeMin()

heap[]	2	5	3	1	6	8	4	9
	0	1	2	3	4	5	6	7

1 < 9 → yer değiştir (indis 7 ↔ 3).

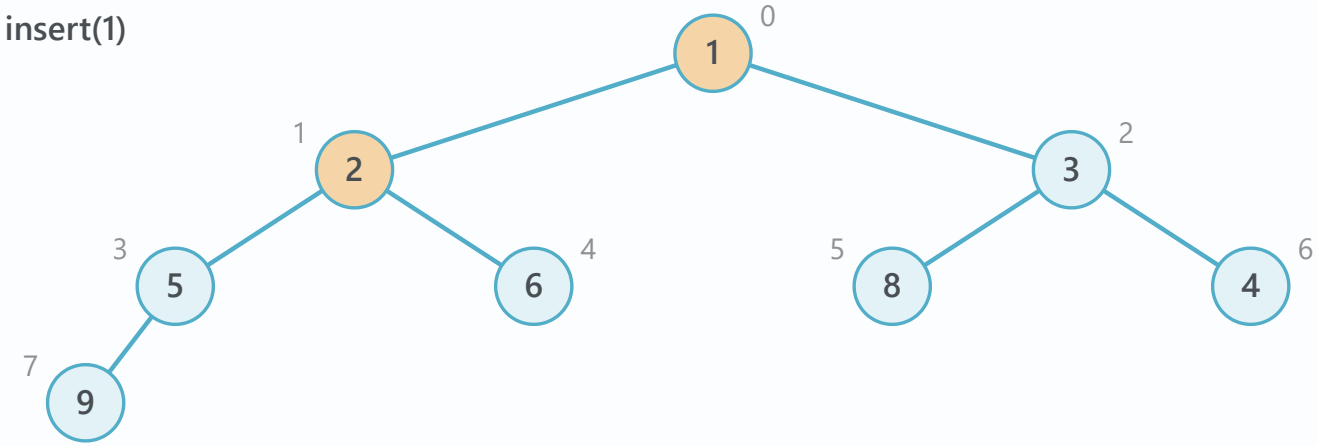
Min-Heap: insert(1) ve removeMin()

heap[]	2	1	3	5	6	8	4	9
	0	1	2	3	4	5	6	7

1 < 5 → yer değiştir (indis 3 ↔ 1).

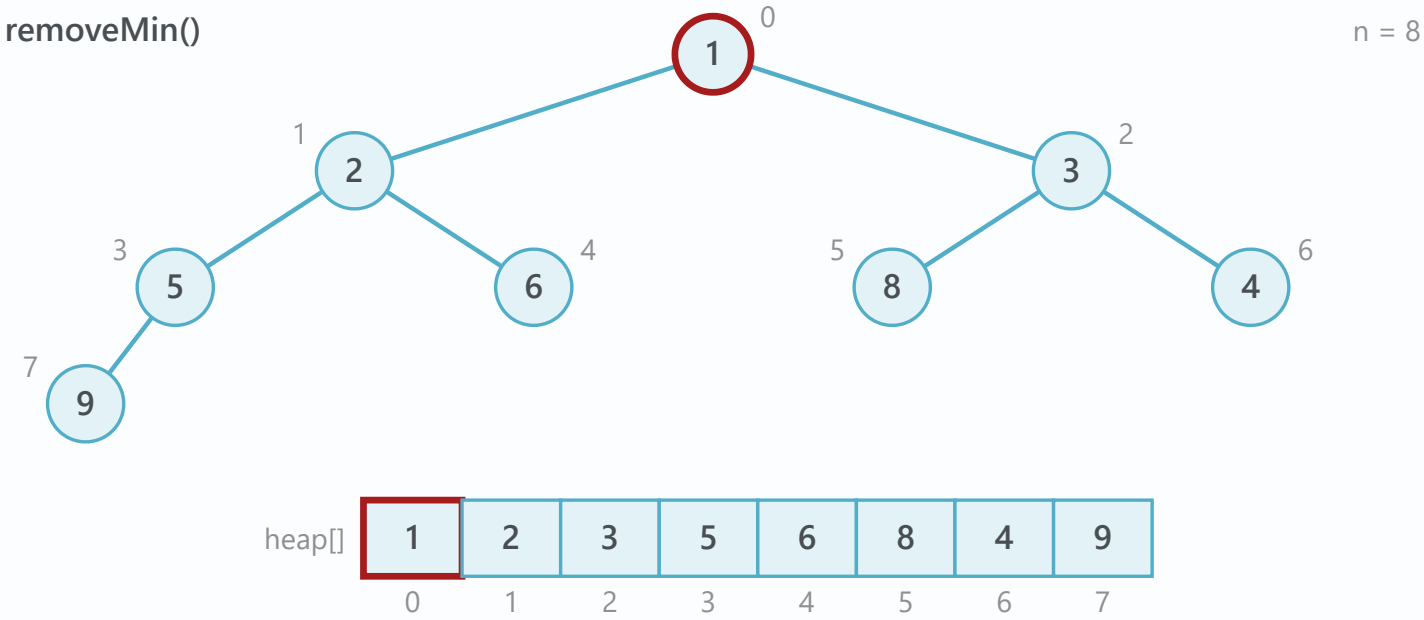
Min-Heap: insert(1) ve removeMin()

heap[]	1	2	3	5	6	8	4	9
	0	1	2	3	4	5	6	7

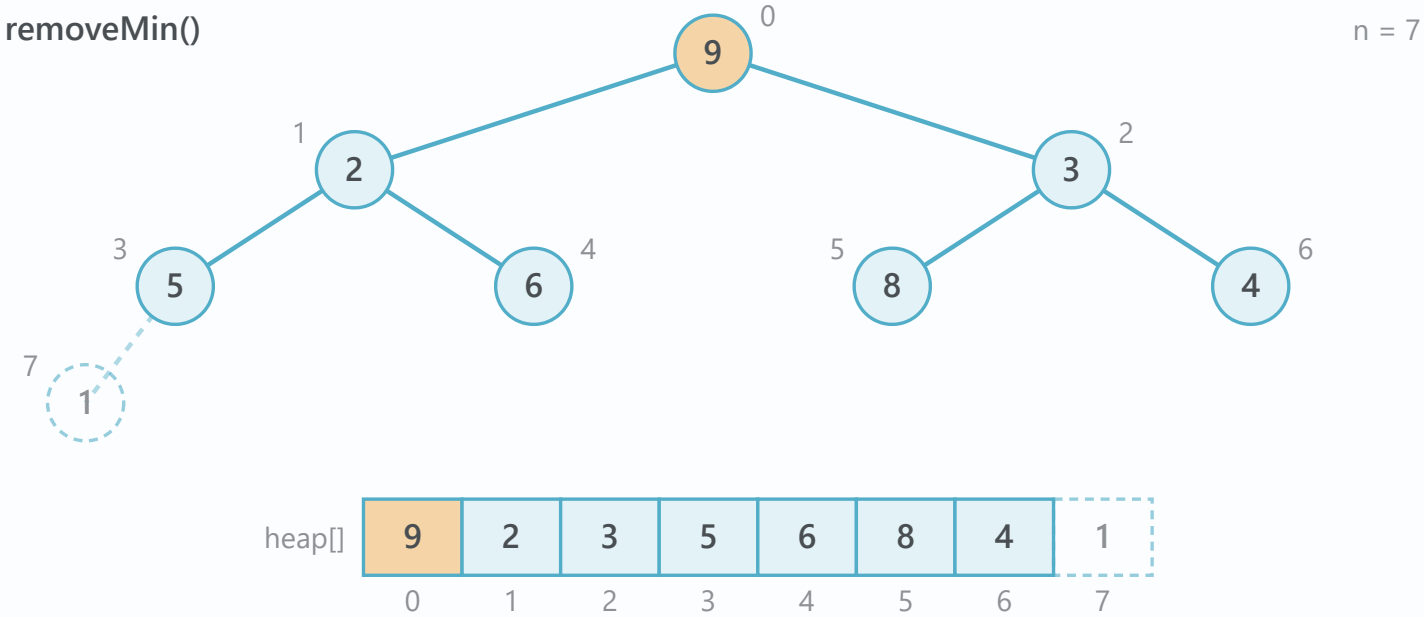
1 < 2 → yer değiştir (indis 1 ↔ 0). Kök → dur.

Min-Heap: insert(1) ve removeMin()

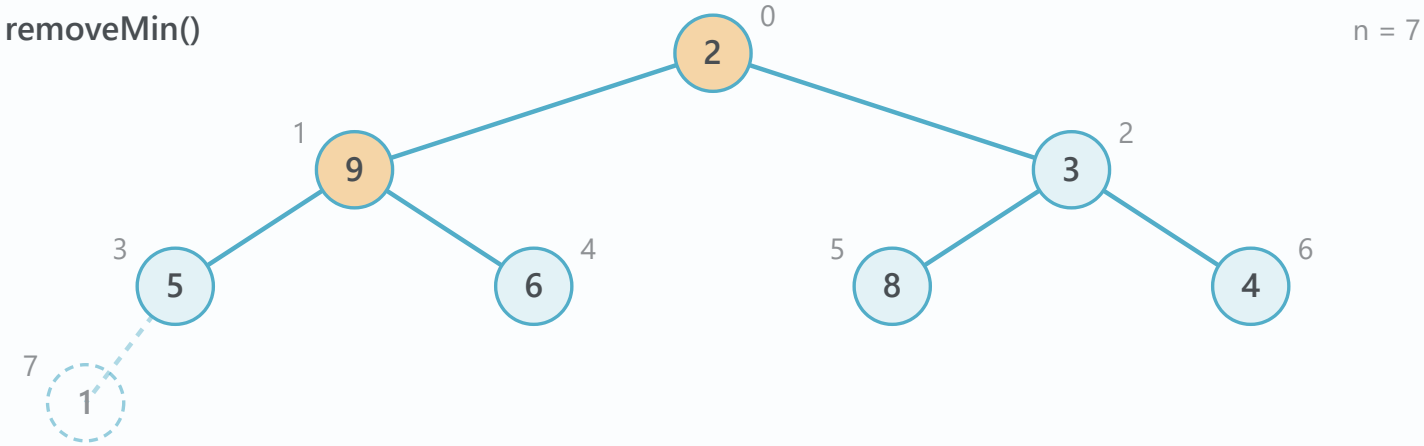

removeMin(): min = heap[0] = 1 (kök); döndürülecek değer.

Min-Heap: insert(1) ve removeMin()

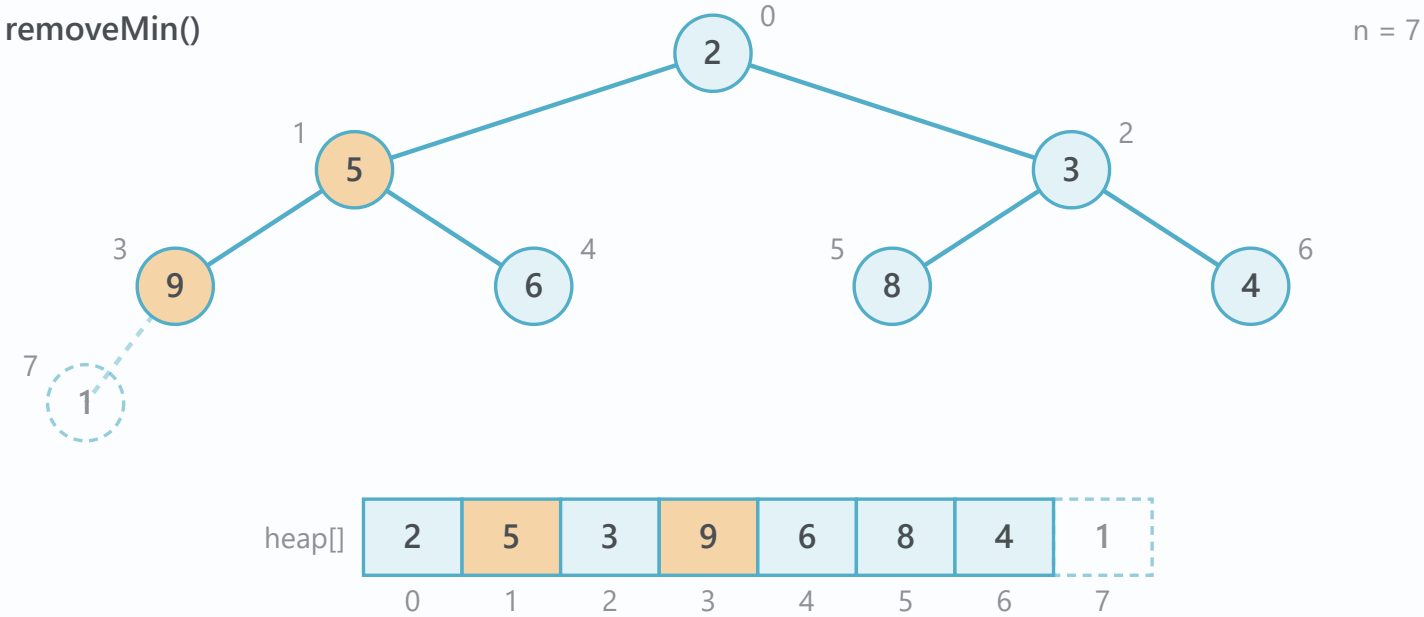

Kök ile son öğe yer değiştirir (0 ↔ 7); n = 7, 1 heap'in dışında. Yeni kök 9 özelliği bozabilir → down-heap.

Min-Heap: insert(1) ve removeMin()

Çocuklar: 2 ve 3 → küçük olan 2. 9 > 2 → yer değiştir (0 ↔ 1).

Min-Heap: insert(1) ve removeMin()

Çocuklar: 5 ve 6 → küçük olan 5. 9 > 5 → yer değiştir (1 ↔ 3). İndis 3 yaprak → dur.

EKLEME VE SİLME

Heap İşlemlerinin Maliyeti

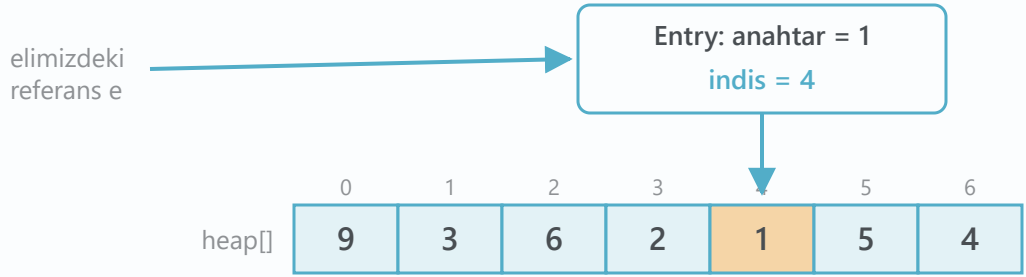
İşlem	Maliyet	Neden?
`size`, `isEmpty`	O(1)	n sayacı tutulur
`max` / `min` (peek)	O(1)	Öğe hep heap[0]'dadır
`ekle` (insert)	O(log n)*	Up-heap: yapraktan köke tek yol
`silMax` (removeMin)	O(log n)*	Down-heap: kökten yaprağa tek yol
Rastgele öğeyi arama	O(n)	Heap sıralı değildir; arama için uygun değil

* Dizi büyütme/küçültme dahil amortize maliyet. Yükseklik $\lfloor \log_2 n \rfloor$: $n = 10^6$ öğede en çok 19 yer değiştirme.

EKLEME VE SİLME

Uyarlanabilir Öncelikli Kuyruk (Adaptable PQ)

Bazen kuyruktaki bir öğenin **önceliği değişir** (Dijkstra'da mesafe kısalır, acil serviste hasta ağırlaşır) ya da öğe sıradan **çıkarılır**. Goodrich bu ek işlemleri tanımlar:

Konum (locator): öğe, heap dizisindeki yerini bilir; her takasta güncellenir.

replaceKey(e, k)

`heap[e.indis]` değişir; büyüdüyse **up-heap**, küçüldüyse **down-heap** (max-heap).

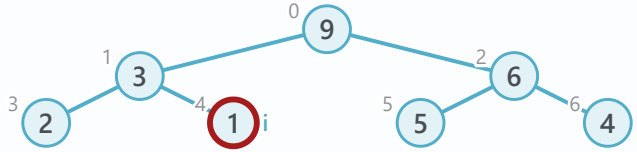
remove(e)

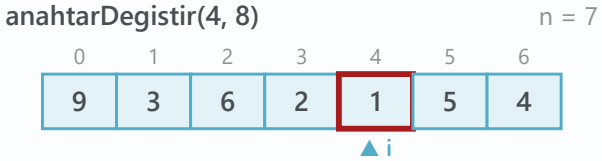
Son öğeyle takas, n − 1; yerine gelen öğe için up- ya da down-heap.

Neden konum?

Konumsuz öğeyi bulmak O(n); konumla O(1) → işlemler **O(log n)**.

Kod İzleme: `anahtarDegistir(4, 8)`

anahtarDegistir(4, 8): indis 4'teki anahtar 1. Eski değeri sakla: **eski = 1**.

Adım 1 / 7

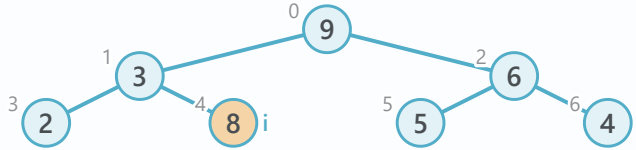
```
1  public void anahtarDegistir(int i, int yeni) {
▶    int eski = heap[i];
3    heap[i] = yeni;
4    if (yeni > eski) yuzdur(i);  // büyüdü: yukarı
5    else batir(i);               // küçüldü: aşağı
6  }
7  private void yuzdur(int i) {     // up-heap
8    while (i > 0) {
9      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
10     if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
11     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
12   }
13 }
```

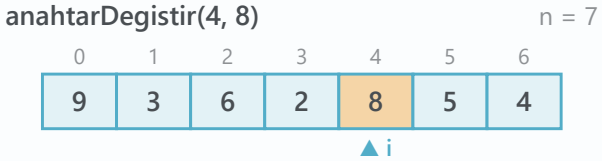
DEĞİŞKENLER

`i = 4` `yeni = 8` `eski = 1` `n = 7`

`heap = [9, 3, 6, 2, 1, 5, 4]`

Kod İzleme: `anahtarDegistir(4, 8)`

heap[4] = 8. Ağaç hâlâ tam, ama heap-sıra özelliği bu düğümün çevresinde bozulmuş olabilir.

Adım 2 / 7

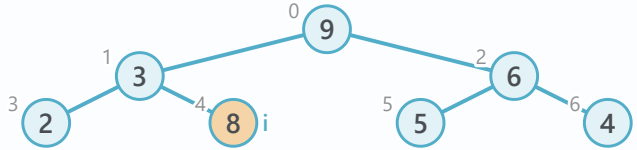
```
1  public void anahtarDegistir(int i, int yeni) {
2    int eski = heap[i];
▶    heap[i] = yeni;
4    if (yeni > eski) yuzdur(i);  // büyüdü: yukarı
5    else batir(i);               // küçüldü: aşağı
6  }
7  private void yuzdur(int i) {     // up-heap
8    while (i > 0) {
9      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
10     if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
11     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
12   }
13 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 4` `yeni = 8` `eski = 1` `n = 7`

`heap = [9, 3, 6, 2, 8, 5, 4]`

Kod İzleme: `anahtarDegistir(4, 8)`

anahtarDegistir(4, 8) n = 7

0	1	2	3	4	5	6
9	3	6	2	8	5	4
				▲ i		

8 > 1: anahtar **büyüdü** → yalnızca ebeveynle çatışabilir, **yuzdur(4)** çağrılır.

Adım 3 / 7

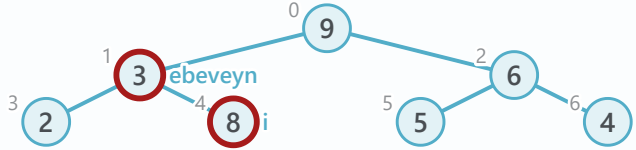
```
1  public void anahtarDegistir(int i, int yeni) {
2    int eski = heap[i];
3    heap[i] = yeni;
▶    if (yeni > eski) yuzdur(i);  // büyüdü: yukarı
5    else batir(i);               // küçüldü: aşağı
6  }
7  private void yuzdur(int i) {     // up-heap
8    while (i > 0) {
9      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
10     if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
11     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
12   }
13 }
```

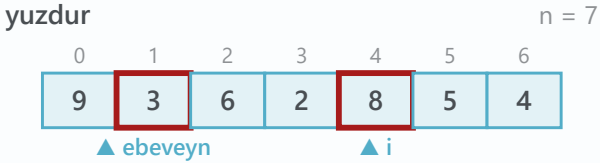
DEĞİŞKENLER

`i = 4` `yeni = 8` `eski = 1` `n = 7`

`heap = [9, 3, 6, 2, 8, 5, 4]`

Kod İzleme: `anahtarDegistir(4, 8)`

Ebeveyn (4 − 1) / 2 = 1: heap[1] = 3 < 8 → yer değiştirmeli.

Adım 4 / 7

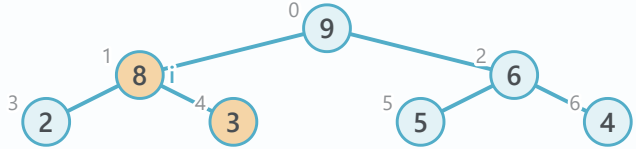
```
1  public void anahtarDegistir(int i, int yeni) {
2    int eski = heap[i];
3    heap[i] = yeni;
4    if (yeni > eski) yuzdur(i);  // büyüdü: yukarı
5    else batir(i);               // küçüldü: aşağı
6  }
7  private void yuzdur(int i) {     // up-heap
▶    while (i > 0) {
▶      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
10     if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
11     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
12   }
13 }
```

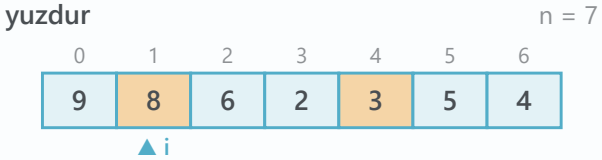
DEĞİŞKENLER

`i = 4` `ebeveyn = 1` `n = 7`

`heap = [9, 3, 6, 2, 8, 5, 4]`

Kod İzleme: `anahtarDegistir(4, 8)`

Takas (indis 4 ↔ 1); **i = 1**. Aşağı inen 3, zaten diğer çocuğundan büyüktü.

Adım 5 / 7

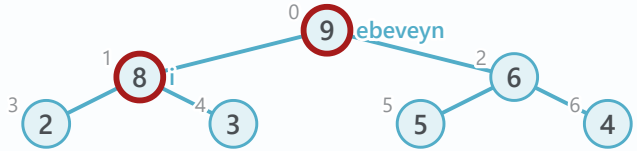
```
1  public void anahtarDegistir(int i, int yeni) {
2    int eski = heap[i];
3    heap[i] = yeni;
4    if (yeni > eski) yuzdur(i);  // büyüdü: yukarı
5    else batir(i);               // küçüldü: aşağı
6  }
7  private void yuzdur(int i) {     // up-heap
8    while (i > 0) {
9      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
10     if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
▶      yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
12   }
13 }
```

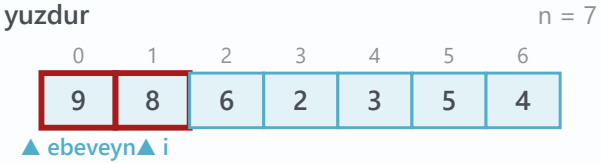
DEĞİŞKENLER

`i = 1` `ebeveyn = 1` `n = 7`

`heap = [9, 8, 6, 2, 3, 5, 4]`

Kod İzleme: `anahtarDegistir(4, 8)`

Ebeveyn 0: heap[0] = 9 ≥ 8 → sıra sağlandı, **return**.

Adım 6 / 7

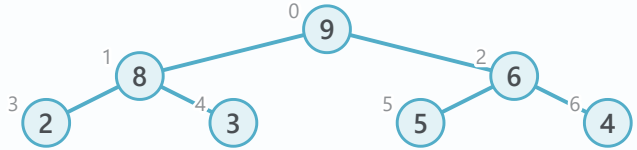
```
 1 public void anahtarDegistir(int i, int yeni) {
 2   int eski = heap[i];
 3   heap[i] = yeni;
 4   if (yeni > eski) yuzdur(i);  // büyüdü: yukarı
 5   else batir(i);               // küçüldü: aşağı
 6 }
 7 private void yuzdur(int i) {     // up-heap
▶   while (i > 0) {
▶     int ebeveyn = (i - 1) / 2;
▶     if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
11    yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
12  }
13 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 1` `ebeveyn = 0` `n = 7`

`heap = [9, 8, 6, 2, 3, 5, 4]`

Kod İzleme: `anahtarDegistir(4, 8)`

anahtarDegistir(4, 8) n = 7

0	1	2	3	4	5	6
9	8	6	2	3	5	4

anahtarDegistir bitti: 8 bir düzey yukarı çıktı. Yalnızca 4 → 1 → 0 yolu incelendi: **O(log n)**.

Adım 7 / 7

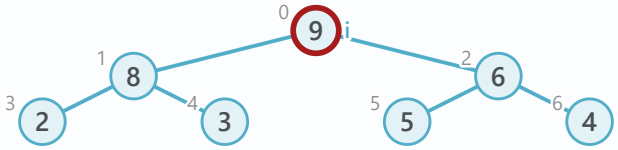
```
1  public void anahtarDegistir(int i, int yeni) {
2    int eski = heap[i];
3    heap[i] = yeni;
4    if (yeni > eski) yuzdur(i);  // büyüdü: yukarı
5    else batir(i);               // küçüldü: aşağı
▶  }
7  private void yuzdur(int i) {     // up-heap
8    while (i > 0) {
9      int ebeveyn = (i - 1) / 2;
10     if (heap[ebeveyn] >= heap[i]) return;
11     yerDegistir(i, ebeveyn);  i = ebeveyn;
12   }
13 }
```

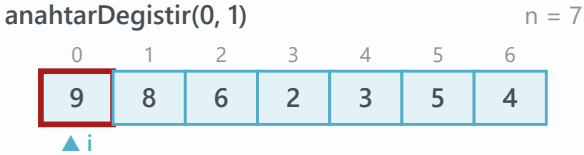
DEĞİŞKENLER

`n = 7`

`heap = [9, 8, 6, 2, 3, 5, 4]`

Kod İzleme (devam): `anahtarDegistir(0, 1)`

anahtarDegistir(0, 1): indis 0'daki anahtar 9. Eski değeri sakla: **eski = 9**.

Adım 1 / 9

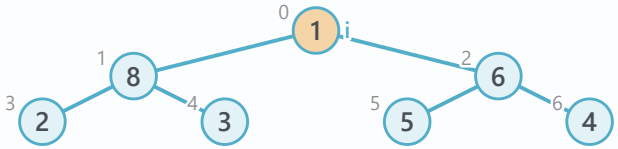
```
1  public void anahtarDegistir(int i, int yeni) {
2    int eski = heap[i];
3    heap[i] = yeni;
4    if (yeni > eski) yuzdur(i);  // büyüdü: yukarı
5    else batir(i);               // küçüldü: aşağı
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
8    while (2 * i + 1 < n) {
9      int j = 2 * i + 1;              // j: büyük çocuk
10     if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;
13   }
14 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 0` `yeni = 1` `eski = 9` `n = 7`

`heap = [9, 8, 6, 2, 3, 5, 4]`

Kod İzleme (devam): `anahtarDegistir(0, 1)`

anahtarDegistir(0, 1) n = 7

0	1	2	3	4	5	6
1	8	6	2	3	5	4
▲ i						

heap[0] = 1. Ağaç hâlâ tam, ama heap-sıra özelliği bu düğümün çevresinde bozulmuş olabilir.

Adım 2 / 9

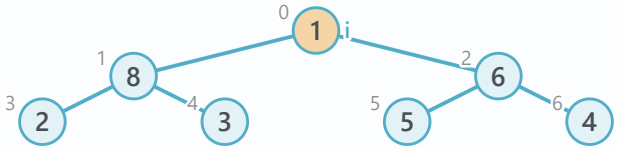
```
1  public void anahtarDegistir(int i, int yeni) {
2    int eski = heap[i];
▶    heap[i] = yeni;
4    if (yeni > eski) yuzdur(i);  // büyüdü: yukarı
5    else batir(i);               // küçüldü: aşağı
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
8    while (2 * i + 1 < n) {
9      int j = 2 * i + 1;              // j: büyük çocuk
10     if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;
13   }
14 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 0` `yeni = 1` `eski = 9` `n = 7`

`heap = [1, 8, 6, 2, 3, 5, 4]`

Kod İzleme (devam): `anahtarDegistir(0, 1)`

anahtarDegistir(0, 1) n = 7

0	1	2	3	4	5	6
1	8	6	2	3	5	4
▲ i						

1 < 9: anahtar **küçüldü** → yalnızca çocuklarla çatışabilir, **batir(0)** çağrılır.

Adım 3 / 9

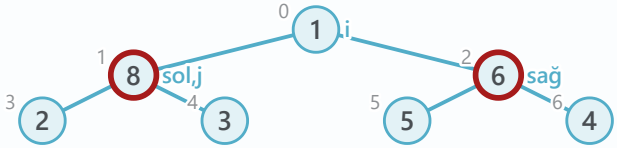
```
1  public void anahtarDegistir(int i, int yeni) {
2    int eski = heap[i];
3    heap[i] = yeni;
▶    if (yeni > eski) yuzdur(i);  // büyüdü: yukarı
▶    else batir(i);               // küçüldü: aşağı
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
8    while (2 * i + 1 < n) {
9      int j = 2 * i + 1;              // j: büyük çocuk
10     if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;
13   }
14 }
```

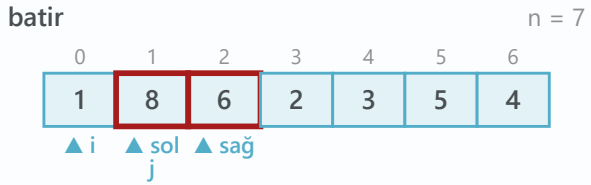
DEĞİŞKENLER

`i = 0` `yeni = 1` `eski = 9` `n = 7`

`heap = [1, 8, 6, 2, 3, 5, 4]`

Kod İzleme (devam): `anahtarDegistir(0, 1)`

Çocuklar 8 ve 6 → büyük olan **8**, **j = 1**.

Adım 4 / 9

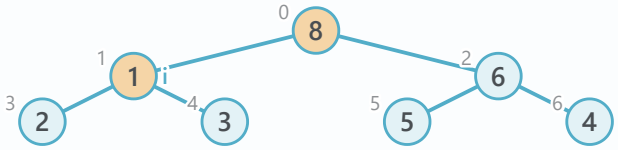
```
1  public void anahtarDegistir(int i, int yeni) {
2    int eski = heap[i];
3    heap[i] = yeni;
4    if (yeni > eski) yuzdur(i);  // büyüdü: yukarı
5    else batir(i);               // küçüldü: aşağı
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
▶    while (2 * i + 1 < n) {
▶      int j = 2 * i + 1;              // j: büyük çocuk
▶      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;
13   }
14 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 0` `j = 1` `n = 7`

`heap = [1, 8, 6, 2, 3, 5, 4]`

Kod İzleme (devam): `anahtarDegistir(0, 1)`

batir n = 7

0	1	2	3	4	5	6
8	1	6	2	3	5	4
	▲ i					

1 < 8 → **takas** (0 ↔ 1), büyük çocuk yukarı çıktı; **i = 1**.

Adım 5 / 9

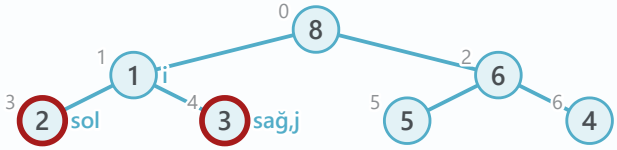
```
1  public void anahtarDegistir(int i, int yeni) {
2    int eski = heap[i];
3    heap[i] = yeni;
4    if (yeni > eski) yuzdur(i);  // büyüdü: yukarı
5    else batir(i);               // küçüldü: aşağı
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
8    while (2 * i + 1 < n) {
9      int j = 2 * i + 1;              // j: büyük çocuk
10     if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
▶      yerDegistir(i, j);  i = j;
13   }
14 }
```

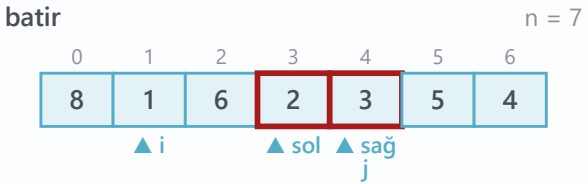
DEĞİŞKENLER

`i = 1` `j = 1` `n = 7`

`heap = [8, 1, 6, 2, 3, 5, 4]`

Kod İzleme (devam): `anahtarDegistir(0, 1)`

Çocuklar 2 ve 3 → büyük olan **3**, **j = 4**.

Adım 6 / 9

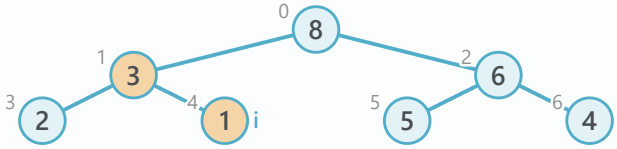
```
1  public void anahtarDegistir(int i, int yeni) {
2    int eski = heap[i];
3    heap[i] = yeni;
4    if (yeni > eski) yuzdur(i);  // büyüdü: yukarı
5    else batir(i);               // küçüldü: aşağı
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
▶    while (2 * i + 1 < n) {
▶      int j = 2 * i + 1;              // j: büyük çocuk
▶      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;
13   }
14 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 1` `j = 4` `n = 7`

`heap = [8, 1, 6, 2, 3, 5, 4]`

Kod İzleme (devam): `anahtarDegistir(0, 1)`

batir n = 7

0	1	2	3	4	5	6
8	3	6	2	1	5	4
				▲ i		

1 < 3 → **takas** (1 ↔ 4), büyük çocuk yukarı çıktı; **i = 4**.

Adım 7 / 9

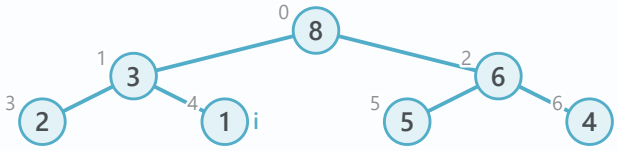
```
1  public void anahtarDegistir(int i, int yeni) {
2    int eski = heap[i];
3    heap[i] = yeni;
4    if (yeni > eski) yuzdur(i);  // büyüdü: yukarı
5    else batir(i);               // küçüldü: aşağı
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
8    while (2 * i + 1 < n) {
9      int j = 2 * i + 1;              // j: büyük çocuk
10     if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
▶      yerDegistir(i, j);  i = j;
13   }
14 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 4` `j = 4` `n = 7`

`heap = [8, 3, 6, 2, 1, 5, 4]`

Kod İzleme (devam): `anahtarDegistir(0, 1)`

batir n = 7

0	1	2	3	4	5	6
8	3	6	2	1	5	4
				▲ i		

i = 4: 2·4 + 1 = 9 ≥ n → yaprak, döngü biter.

Adım 8 / 9

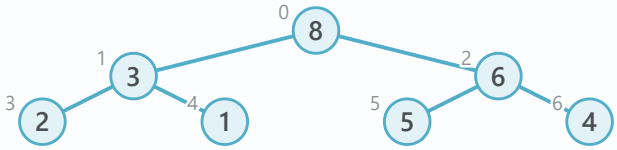
```
1  public void anahtarDegistir(int i, int yeni) {
2    int eski = heap[i];
3    heap[i] = yeni;
4    if (yeni > eski) yuzdur(i);  // büyüdü: yukarı
5    else batir(i);               // küçüldü: aşağı
6  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
▶    while (2 * i + 1 < n) {
9      int j = 2 * i + 1;              // j: büyük çocuk
10     if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;
13   }
14 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 4` `n = 7`

`heap = [8, 3, 6, 2, 1, 5, 4]`

Kod İzleme (devam): `anahtarDegistir(0, 1)`

anahtarDegistir(0, 1) n = 7

0	1	2	3	4	5	6
8	3	6	2	1	5	4

Bitti: 1 iki düzey indi, 8 köke çıktı. Kök için `anahtarDegistir(0, x)` + küçük x, silMax'ın batırma adımıyla aynı işi yapar.

Adım 9 / 9

```
1  public void anahtarDegistir(int i, int yeni) {
2    int eski = heap[i];
3    heap[i] = yeni;
4    if (yeni > eski) yuzdur(i);  // büyüdü: yukarı
5    else batir(i);               // küçüldü: aşağı
▶  }
7  private void batir(int i) {       // down-heap
8    while (2 * i + 1 < n) {
9      int j = 2 * i + 1;              // j: büyük çocuk
10     if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
11     if (heap[i] >= heap[j]) return;
12     yerDegistir(i, j);  i = j;
13   }
14 }
```

DEĞİŞKENLER

`n = 7`

`heap = [8, 3, 6, 2, 1, 5, 4]`

n Öğeden Heap Oluşturma

Yol 1: n kez ekle

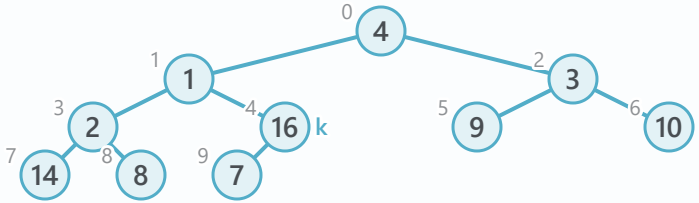
- – Her ekleme up-heap yapar: O(log n).
- – Toplam **O(n log n)**.
- – Öğeler tek tek geliyorsa (çevrim içi) tek seçenektir.

Yol 2: aşağıdan yukarıya

- + Tüm öğeler baştan elimizdeyse diziyi olduğu gibi al.
- + Son iç düğümden (⌊n/2⌋ − 1) köke doğru her düğüme **down-heap** uygula.
- + Toplam **O(n)**.

```
for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)   // son iç düğümden köke
    batir(k);                           // alt ağaçları heap olan k'yi batır
```

Kod İzleme: `heapOlustur()` (k = 4, 3, 2)

heapOlustur() n = 10

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
4	1	3	2	16	9	10	14	8	7

▲ k

Sıradan bir dizi (heap değil). İndis 5…9 yapraktır, tek başına zaten heap. **k = n/2 − 1 = 4** (son iç düğüm) ile başlanır.

Adım 1 / 9

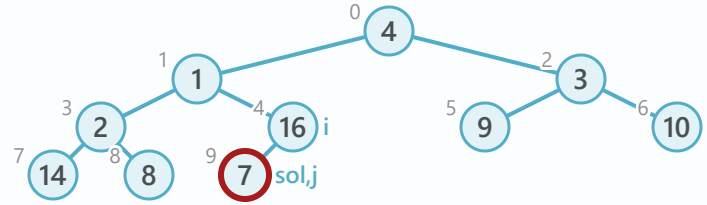
```
1  public void heapOlustur() {      // rastgele dizi
▶    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
3      batir(k);                    // alt ağaçlar heap
4  }
5  private void batir(int i) {        // down-heap
6    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
7      int j = 2 * i + 1;             // j: büyük çocuk
8      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
9      if (heap[i] >= heap[j]) return;
10     yerDegistir(i, j);  i = j;     // bir düzey in
11   }
12 }
```

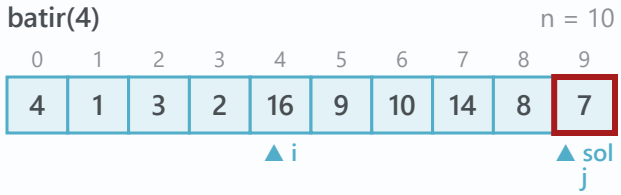
DEĞİŞKENLER

`k = 4` `n = 10`

`heap = [4, 1, 3, 2, 16, 9, 10, 14, 8, 7]`

Kod İzleme: `heapOlustur()` (k = 4, 3, 2)

k = 4 → batir(4). Yalnızca sol çocuk var: indis 9 (7) → **j = 9**.

Adım 2 / 9

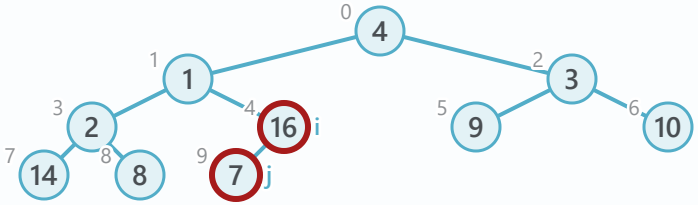
```
1  public void heapOlustur() {      // rastgele dizi
▶    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
▶      batir(k);                    // alt ağaçlar heap
4  }
5  private void batir(int i) {        // down-heap
▶    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
▶      int j = 2 * i + 1;             // j: büyük çocuk
▶      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
9      if (heap[i] >= heap[j]) return;
10     yerDegistir(i, j);  i = j;     // bir düzey in
11   }
12 }
```

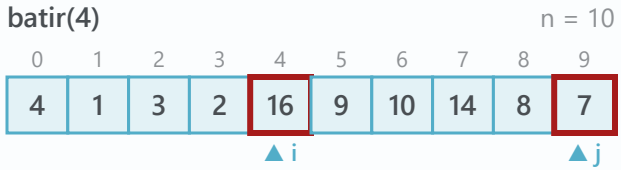
DEĞİŞKENLER

`k = 4` `i = 4` `j = 9` `n = 10`

`heap = [4, 1, 3, 2, 16, 9, 10, 14, 8, 7]`

Kod İzleme: `heapOlustur()` (k = 4, 3, 2)

heap[4] = 16 ≥ heap[9] = 7 → iki çocuktan da büyük/eşit, sıra sağlandı: **return**.

Adım 3 / 9

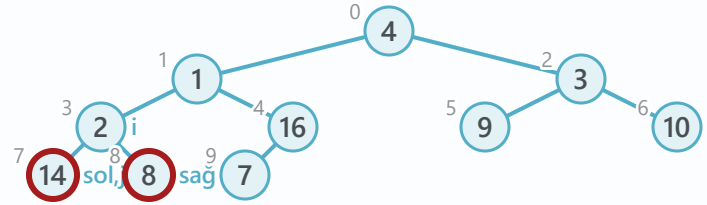
```
1  public void heapOlustur() {      // rastgele dizi
2    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
3      batir(k);                    // alt ağaçlar heap
4  }
5  private void batir(int i) {        // down-heap
6    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
7      int j = 2 * i + 1;             // j: büyük çocuk
8      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
▶      if (heap[i] >= heap[j]) return;
10     yerDegistir(i, j);  i = j;     // bir düzey in
11   }
12 }
```

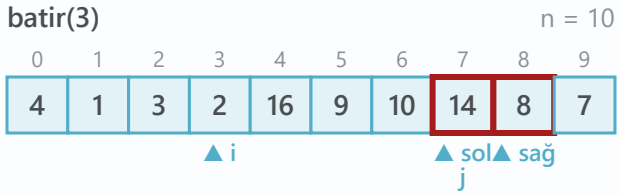
DEĞİŞKENLER

`k = 4` `i = 4` `j = 9` `n = 10`

`heap = [4, 1, 3, 2, 16, 9, 10, 14, 8, 7]`

Kod İzleme: `heapOlustur()` (k = 4, 3, 2)

k = 3 → batir(3). Sol çocuk 7 (14), sağ çocuk 8 (8) → büyük olan **14**, **j = 7**.

Adım 4 / 9

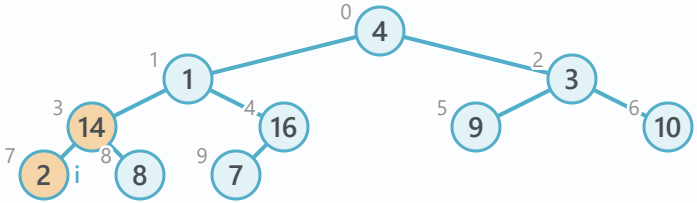
```
1  public void heapOlustur() {      // rastgele dizi
▶    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
▶      batir(k);                    // alt ağaçlar heap
4  }
5  private void batir(int i) {        // down-heap
▶    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
▶      int j = 2 * i + 1;             // j: büyük çocuk
▶      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
9      if (heap[i] >= heap[j]) return;
10     yerDegistir(i, j);  i = j;     // bir düzey in
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`k = 3` `i = 3` `j = 7` `n = 10`

`heap = [4, 1, 3, 2, 16, 9, 10, 14, 8, 7]`

Kod İzleme: `heapOlustur()` (k = 4, 3, 2)

batir(3) n = 10

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
4	1	3	14	16	9	10	2	8	7
							▲ i		

2 < 14 → **yer değiştir** (indis 3 ↔ 7); büyük çocuk yukarı çıktı, **i = 7**.

Adım 5 / 9

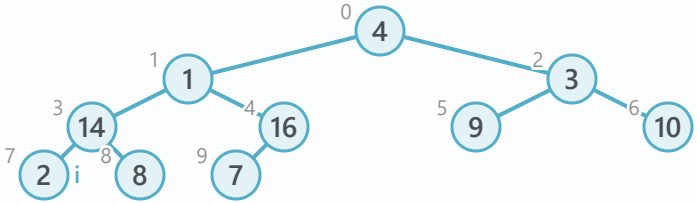
```
1  public void heapOlustur() {      // rastgele dizi
2    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
3      batir(k);                    // alt ağaçlar heap
4  }
5  private void batir(int i) {        // down-heap
6    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
7      int j = 2 * i + 1;             // j: büyük çocuk
8      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
9      if (heap[i] >= heap[j]) return;
▶      yerDegistir(i, j);  i = j;     // bir düzey in
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`k = 3` `i = 7` `j = 7` `n = 10`

`heap = [4, 1, 3, 14, 16, 9, 10, 2, 8, 7]`

Kod İzleme: `heapOlustur()` (k = 4, 3, 2)

batir(3) n = 10

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
4	1	3	14	16	9	10	2	8	7
							▲ i		

i = 7: 2·7 + 1 = 15 ≥ n = 10 → çocuk yok (yaprak), döngü biter.

Adım 6 / 9

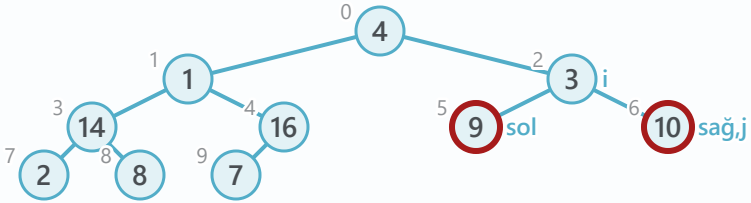
```
1  public void heapOlustur() {      // rastgele dizi
2    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
3      batir(k);                    // alt ağaçlar heap
4  }
5  private void batir(int i) {        // down-heap
▶    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
7      int j = 2 * i + 1;             // j: büyük çocuk
8      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
9      if (heap[i] >= heap[j]) return;
10     yerDegistir(i, j);  i = j;     // bir düzey in
11   }
12 }
```

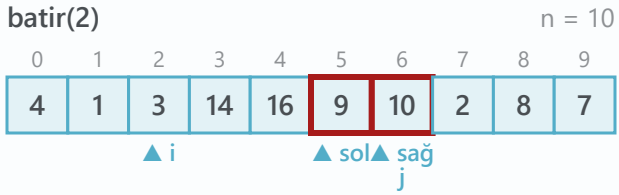
DEĞİŞKENLER

`k = 3` `i = 7` `n = 10`

`heap = [4, 1, 3, 14, 16, 9, 10, 2, 8, 7]`

Kod İzleme: `heapOlustur()` (k = 4, 3, 2)

k = 2 → batir(2). Sol çocuk 5 (9), sağ çocuk 6 (10) → büyük olan **10**, **j = 6**.

Adım 7 / 9

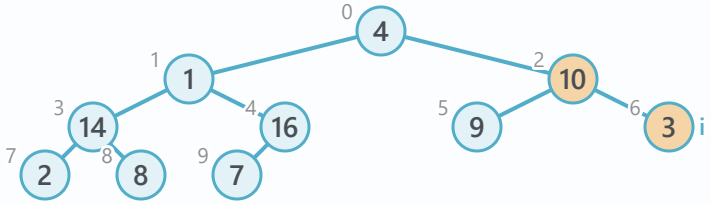
```
1  public void heapOlustur() {      // rastgele dizi
▶    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
▶      batir(k);                    // alt ağaçlar heap
4  }
5  private void batir(int i) {        // down-heap
▶    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
▶      int j = 2 * i + 1;             // j: büyük çocuk
▶      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
9      if (heap[i] >= heap[j]) return;
10     yerDegistir(i, j);  i = j;     // bir düzey in
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`k = 2` `i = 2` `j = 6` `n = 10`

`heap = [4, 1, 3, 14, 16, 9, 10, 2, 8, 7]`

Kod İzleme: `heapOlustur()` (k = 4, 3, 2)

batir(2) n = 10

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
4	1	10	14	16	9	3	2	8	7
						▲ i			

3 < 10 → **yer değiştir** (indis 2 ↔ 6); büyük çocuk yukarı çıktı, **i = 6**.

Adım 8 / 9

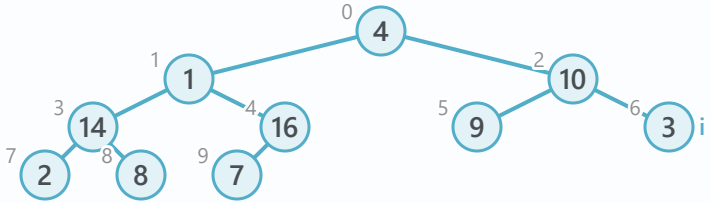
```
1  public void heapOlustur() {      // rastgele dizi
2    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
3      batir(k);                    // alt ağaçlar heap
4  }
5  private void batir(int i) {        // down-heap
6    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
7      int j = 2 * i + 1;             // j: büyük çocuk
8      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
9      if (heap[i] >= heap[j]) return;
▶      yerDegistir(i, j);  i = j;     // bir düzey in
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`k = 2` `i = 6` `j = 6` `n = 10`

`heap = [4, 1, 10, 14, 16, 9, 3, 2, 8, 7]`

Kod İzleme: `heapOlustur()` (k = 4, 3, 2)

batir(2) n = 10

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
4	1	10	14	16	9	3	2	8	7

▲ i

i = 6: 2·6 + 1 = 13 ≥ n = 10 → çocuk yok (yaprak), döngü biter.

Adım 9 / 9

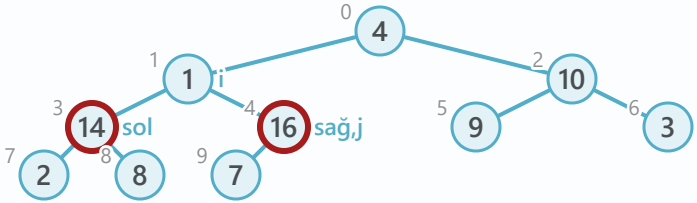
```
1  public void heapOlustur() {      // rastgele dizi
2    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
3      batir(k);                    // alt ağaçlar heap
4  }
5  private void batir(int i) {       // down-heap
▶    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
7      int j = 2 * i + 1;           // j: büyük çocuk
8      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
9      if (heap[i] >= heap[j]) return;
10     yerDegistir(i, j);  i = j;   // bir düzey in
11   }
12 }
```

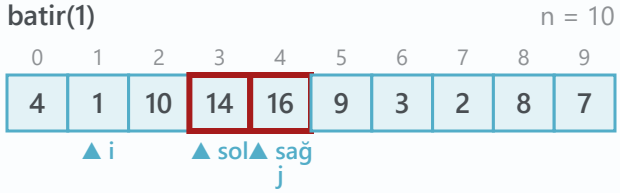
DEĞİŞKENLER

`k = 2` `i = 6` `n = 10`

`heap = [4, 1, 10, 14, 16, 9, 3, 2, 8, 7]`

Kod İzleme (devam): k = 1, 0

k = 1 → batir(1). Sol çocuk 3 (14), sağ çocuk 4 (16) → büyük olan **16**, **j = 4**.

Adım 1 / 13

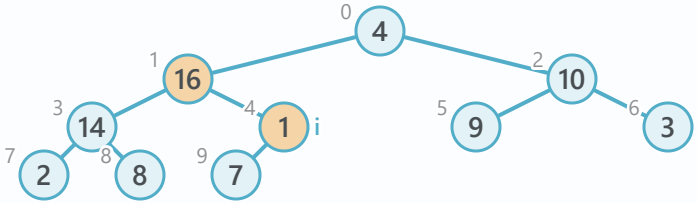
```
1  public void heapOlustur() {      // rastgele dizi
▶    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
▶      batir(k);                    // alt ağaçlar heap
4  }
5  private void batir(int i) {        // down-heap
▶    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
▶      int j = 2 * i + 1;           // j: büyük çocuk
▶      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
9      if (heap[i] >= heap[j]) return;
10     yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`k = 1` `i = 1` `j = 4` `n = 10`

`heap = [4, 1, 10, 14, 16, 9, 3, 2, 8, 7]`

Kod İzleme (devam): k = 1, 0

batir(1) n = 10

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
4	16	10	14	1	9	3	2	8	7
				▲ i					

1 < 16 → **yer değiştir** (indis 1 ↔ 4); büyük çocuk yukarı çıktı, **i = 4**.

Adım 2 / 13

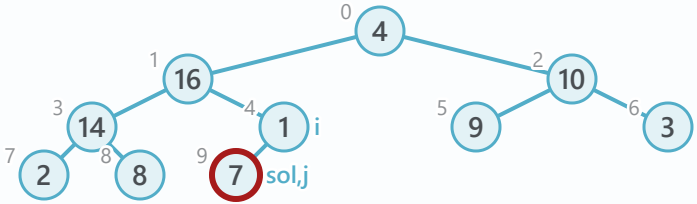
```
1  public void heapOlustur() {      // rastgele dizi
2    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
3      batir(k);                    // alt ağaçlar heap
4  }
5  private void batir(int i) {        // down-heap
6    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
7      int j = 2 * i + 1;             // j: büyük çocuk
8      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
9      if (heap[i] >= heap[j]) return;
▶      yerDegistir(i, j);  i = j;     // bir düzey in
11   }
12 }
```

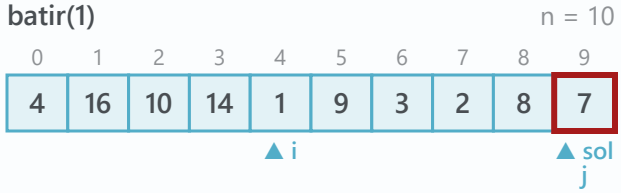
DEĞİŞKENLER

`k = 1` `i = 4` `j = 4` `n = 10`

`heap = [4, 16, 10, 14, 1, 9, 3, 2, 8, 7]`

Kod İzleme (devam): k = 1, 0

Yalnızca sol çocuk var: indis 9 (7) → **j = 9**.

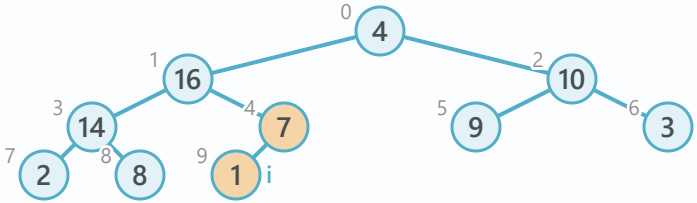
```
1  public void heapOlustur() {      // rastgele dizi
2    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
3      batir(k);                    // alt ağaçlar heap
4  }
5  private void batir(int i) {        // down-heap
▶    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
▶      int j = 2 * i + 1;           // j: büyük çocuk
▶      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
9      if (heap[i] >= heap[j]) return;
10     yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`k = 1` `i = 4` `j = 9` `n = 10`

`heap = [4, 16, 10, 14, 1, 9, 3, 2, 8, 7]`

Kod İzleme (devam): k = 1, 0

batir(1) n = 10

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
4	16	10	14	7	9	3	2	8	1
									▲ i

1 < 7 → **yer değiştir** (indis 4 ↔ 9); büyük çocuk yukarı çıktı, **i = 9**.

Adım 4 / 13

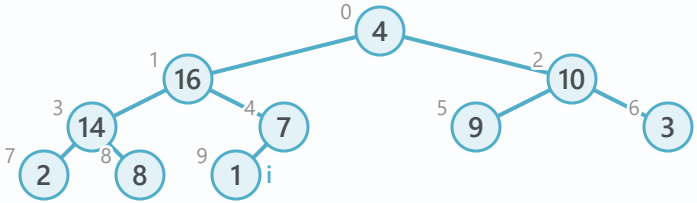
```
1  public void heapOlustur() {      // rastgele dizi
2    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
3      batir(k);                    // alt ağaçlar heap
4  }
5  private void batir(int i) {        // down-heap
6    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
7      int j = 2 * i + 1;             // j: büyük çocuk
8      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
9      if (heap[i] >= heap[j]) return;
▶      yerDegistir(i, j);  i = j;     // bir düzey in
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`k = 1` `i = 9` `j = 9` `n = 10`

`heap = [4, 16, 10, 14, 7, 9, 3, 2, 8, 1]`

Kod İzleme (devam): k = 1, 0

batir(1) n = 10

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
4	16	10	14	7	9	3	2	8	1
									▲ i

i = 9: 2·9 + 1 = 19 ≥ n = 10 → çocuk yok (yaprak), döngü biter.

Adım 5 / 13

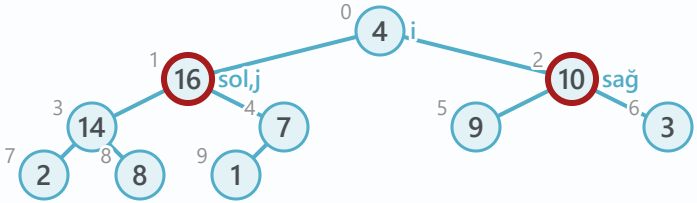
```
1  public void heapOlustur() {      // rastgele dizi
2    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
3      batir(k);                    // alt ağaçlar heap
4  }
5  private void batir(int i) {        // down-heap
▶    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
7      int j = 2 * i + 1;             // j: büyük çocuk
8      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
9      if (heap[i] >= heap[j]) return;
10     yerDegistir(i, j);  i = j;     // bir düzey in
11   }
12 }
```

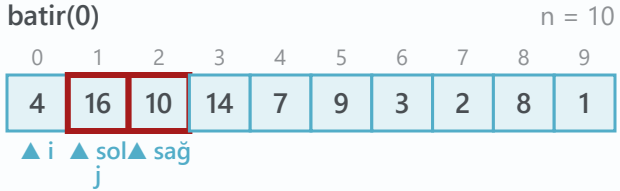
DEĞİŞKENLER

`k = 1` `i = 9` `n = 10`

`heap = [4, 16, 10, 14, 7, 9, 3, 2, 8, 1]`

Kod İzleme (devam): k = 1, 0

k = 0 → batir(0). Sol çocuk 1 (16), sağ çocuk 2 (10) → büyük olan **16**, **j = 1**.

Adım 6 / 13

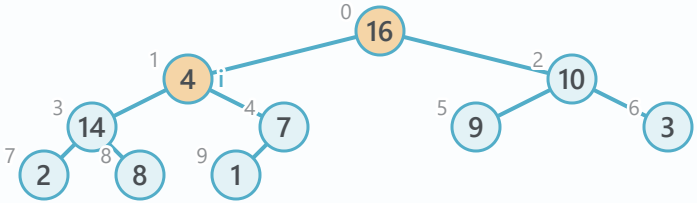
```
1  public void heapOlustur() {      // rastgele dizi
▶    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
▶      batir(k);                    // alt ağaçlar heap
4  }
5  private void batir(int i) {        // down-heap
▶    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
▶      int j = 2 * i + 1;           // j: büyük çocuk
▶      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
9      if (heap[i] >= heap[j]) return;
10     yerDegistir(i, j);  i = j;    // bir düzey in
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

k = 0 | i = 0 | j = 1 | n = 10

heap = [4, 16, 10, 14, 7, 9, 3, 2, 8, 1]

Kod İzleme (devam): k = 1, 0

batir(0) n = 10

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
16	4	10	14	7	9	3	2	8	1
	▲ i								

4 < 16 → **yer değiştir** (indis 0 ↔ 1); büyük çocuk yukarı çıktı, **i = 1**.

Adım 7 / 13

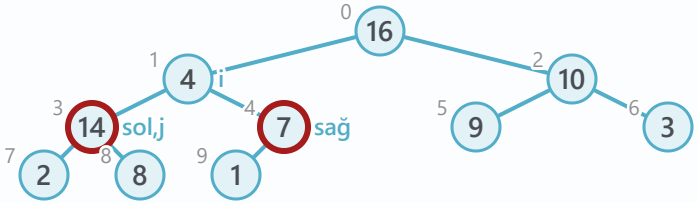
```
1  public void heapOlustur() {      // rastgele dizi
2    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
3      batir(k);                    // alt ağaçlar heap
4  }
5  private void batir(int i) {        // down-heap
6    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
7      int j = 2 * i + 1;             // j: büyük çocuk
8      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
9      if (heap[i] >= heap[j]) return;
▶      yerDegistir(i, j);  i = j;     // bir düzey in
11   }
12 }
```

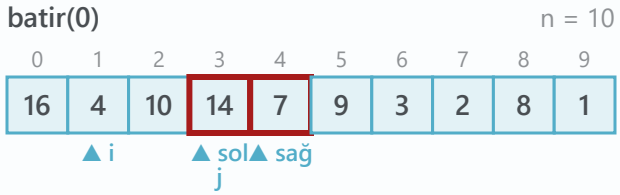
DEĞİŞKENLER

`k = 0` `i = 1` `j = 1` `n = 10`

`heap = [16, 4, 10, 14, 7, 9, 3, 2, 8, 1]`

Kod İzleme (devam): k = 1, 0

Sol çocuk 3 (14), sağ çocuk 4 (7) → büyük olan **14**, **j = 3**.

Adım 8 / 13

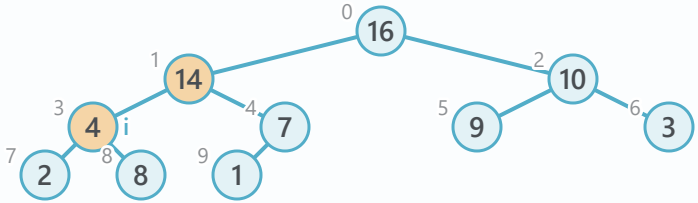
```
1  public void heapOlustur() {      // rastgele dizi
2    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
3      batir(k);                    // alt ağaçlar heap
4  }
5  private void batir(int i) {        // down-heap
▶    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
▶      int j = 2 * i + 1;             // j: büyük çocuk
▶      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
9      if (heap[i] >= heap[j]) return;
10     yerDegistir(i, j);  i = j;     // bir düzey in
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`k = 0` `i = 1` `j = 3` `n = 10`

`heap = [16, 4, 10, 14, 7, 9, 3, 2, 8, 1]`

Kod İzleme (devam): k = 1, 0

batir(0) n = 10

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
16	14	10	4	7	9	3	2	8	1
			▲ i						

4 < 14 → **yer değiştir** (indis 1 ↔ 3); büyük çocuk yukarı çıktı, **i = 3**.

Adım 9 / 13

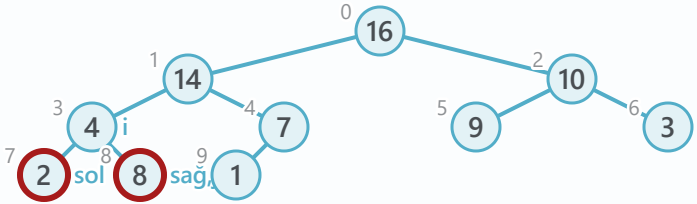
```
1  public void heapOlustur() {      // rastgele dizi
2    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
3      batir(k);                    // alt ağaçlar heap
4  }
5  private void batir(int i) {        // down-heap
6    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
7      int j = 2 * i + 1;             // j: büyük çocuk
8      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
9      if (heap[i] >= heap[j]) return;
▶      yerDegistir(i, j);  i = j;     // bir düzey in
11   }
12 }
```

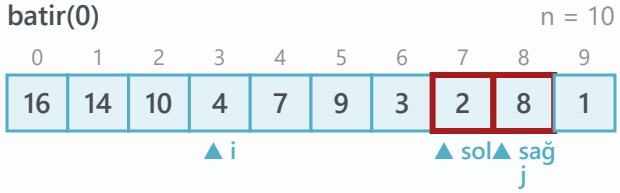
DEĞİŞKENLER

`k = 0` `i = 3` `j = 3` `n = 10`

`heap = [16, 14, 10, 4, 7, 9, 3, 2, 8, 1]`

Kod İzleme (devam): k = 1, 0

Sol çocuk 7 (2), sağ çocuk 8 (8) → büyük olan **8**, **j = 8**.

Adım 10 / 13

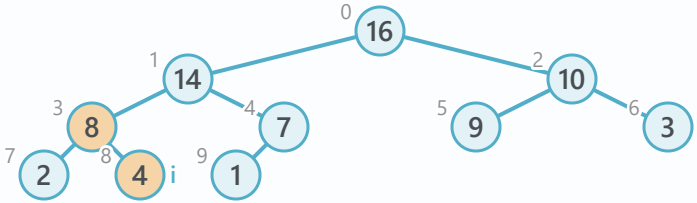
```
1  public void heapOlustur() {      // rastgele dizi
2    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
3      batir(k);                    // alt ağaçlar heap
4  }
5  private void batir(int i) {        // down-heap
▶    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
▶      int j = 2 * i + 1;           // j: büyük çocuk
▶      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
9      if (heap[i] >= heap[j]) return;
10     yerDegistir(i, j);  i = j;     // bir düzey in
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`k = 0` `i = 3` `j = 8` `n = 10`

`heap = [16, 14, 10, 4, 7, 9, 3, 2, 8, 1]`

Kod İzleme (devam): k = 1, 0

batir(0) n = 10

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
16	14	10	8	7	9	3	2	4	1
								▲ i	

4 < 8 → **yer değiştir** (indis 3 ↔ 8); büyük çocuk yukarı çıktı, **i = 8**.

Adım 11 / 13

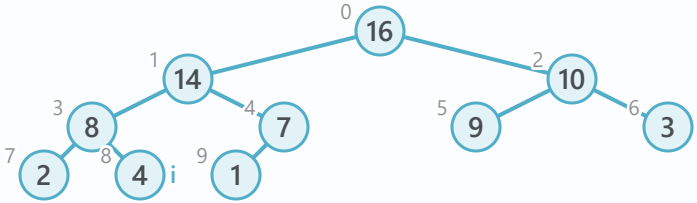
```
1  public void heapOlustur() {      // rastgele dizi
2    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
3      batir(k);                    // alt ağaçlar heap
4  }
5  private void batir(int i) {        // down-heap
6    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
7      int j = 2 * i + 1;             // j: büyük çocuk
8      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
9      if (heap[i] >= heap[j]) return;
▶      yerDegistir(i, j);  i = j;     // bir düzey in
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

k = 0 | i = 8 | j = 8 | n = 10

heap = [16, 14, 10, 8, 7, 9, 3, 2, 4, 1]

Kod İzleme (devam): k = 1, 0

batir(0) n = 10

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
16	14	10	8	7	9	3	2	4	1
								▲ i	

i = 8: 2·8 + 1 = 17 ≥ n = 10 → çocuk yok (yaprak), döngü biter.

Adım 12 / 13

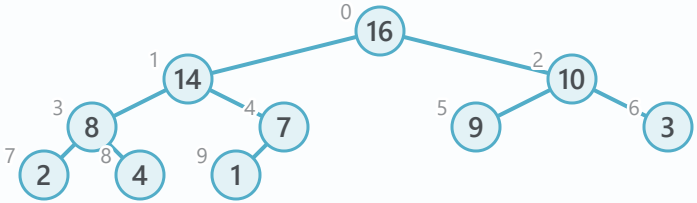
```
1  public void heapOlustur() {      // rastgele dizi
2    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
3      batir(k);                    // alt ağaçlar heap
4  }
5  private void batir(int i) {        // down-heap
▶    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
7      int j = 2 * i + 1;             // j: büyük çocuk
8      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
9      if (heap[i] >= heap[j]) return;
10     yerDegistir(i, j);  i = j;     // bir düzey in
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`k = 0` `i = 8` `n = 10`

`heap = [16, 14, 10, 8, 7, 9, 3, 2, 4, 1]`

Kod İzleme (devam): k = 1, 0

heapOlustur() n = 10

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
16	14	10	8	7	9	3	2	4	1

k = −1 → döngü biter. Dizi artık **max-heap**: her ebeveyn ≥ çocukları, en büyük (16) kökte. Toplam iş O(n).

Adım 13 / 13

```
1  public void heapOlustur() {      // rastgele dizi
▶    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
3      batir(k);                    // alt ağaçlar heap
4  }
5  private void batir(int i) {        // down-heap
6    while (2 * i + 1 < n) {        // sol çocuk var mı?
7      int j = 2 * i + 1;             // j: büyük çocuk
8      if (j + 1 < n && heap[j + 1] > heap[j]) j++;
9      if (heap[i] >= heap[j]) return;
10     yerDegistir(i, j);  i = j;     // bir düzey in
11   }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

k = −1 | n = 10

heap = [16, 14, 10, 8, 7, 9, 3, 2, 4, 1]

Aşağıdan Yukarıya Oluşturma Neden O(n)?

Düğümün yüksekliği	Düğüm	En çok takas	Toplam
0 (yapraklar)	8	0	0
1	4	1	4
2	2	2	4
3 (kök)	1	3	3
n = 15			**11**

- Düğümlerin yarısı yapraktır ve hiç iş yapmaz; çok iş yapan (yüksek) düğüm sayısı azdır.
- Genel olarak: $\Sigma_h \, (n / 2^{h+1}) \cdot h \leq n \rightarrow$ **O(n)**.
- n kez eklemede ise çok sayıdaki derin düğüm uzun yol yürür: aynı ağaçta en kötü 0 + 2·1 + 4·2 + 8·3 = **34** takas.

Down-heap'in maliyeti düğümün *yüksekliğine*, up-heap'in maliyeti *derinliğine* bağlıdır. Düğümlerin çoğu aşağıdadır.

Heap Sort

Aşama 1: heap oluştur

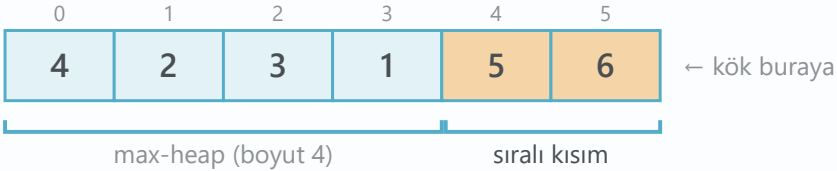
Dizi aşağıdan yukarıya max-heap'e çevrilir.

O(n)

Aşama 2: n − 1 kez silMax

Kök (en büyük) dizinin sonundaki öğeyle takas edilir, heap bir küçülür, kök için down-heap.

O(n log n)

- Dizinin sonunda sıralı kısım büyür, başında heap küçülür; **ek dizi gerekmez** (yerinde, O(1) ek bellek).
- En kötü durumda bile **O(n log n)**: hızlı sıralamanın (quick sort) $O(n^2)$ kötü durumu yoktur.
- **Kararlı değildir** (stable değil): eşit anahtarların göreli sırası değişebilir.
- Max-heap artan sıralama, min-heap azalan sıralama üretir.

Heap Sort: Java Kodu

```java
public static void heapSort(int[] a) {
  int n = a.length;
  // 1) oluştur: son iç düğümden köke
  for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
    batir(a, k, n);
  // 2) sırala: en büyüğü sona al
  for (int son = n - 1; son > 0; son--) {
    yerDegistir(a, 0, son);
    batir(a, 0, son);            // heap boyutu = son
  }
}
static void batir(int[] a, int i, int n) {
  while (2 * i + 1 < n) {
    int j = 2 * i + 1;
    if (j + 1 < n && a[j + 1] > a[j]) j++;
    if (a[i] >= a[j]) return;
    yerDegistir(a, i, j);  i = j;
  }
}
```

Aynı batir

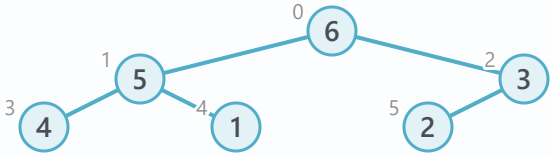
MaxHeap sınıfındakiyle aynı; yalnızca dizi ve heap boyutu parametre olarak geçer.

Deneme

`{4, 1, 3, 2, 16, 9, 10, 14, 8, 7}`

→ `{1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 14, 16}`

Kod İzleme: `heapSort([6, 5, 3, 4, 1, 2])`

heapSort(a) heap boyutu = 6

0	1	2	3	4	5
6	5	3	4	1	2

Girdi a = [6, 5, 3, 4, 1, 2]. Tüm dizi heap bölgesi; sağda sıralı kısım henüz boş.

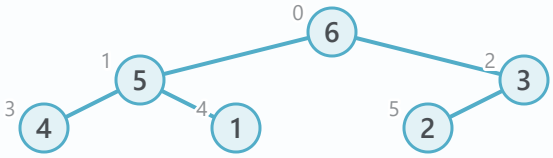
Adım 1 / 15

```
1  public static void heapSort(int[] a) {
▶    int n = a.length;
3    // 1) oluştur: son iç düğümden köke
4    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
5      batir(a, k, n);
6    // 2) sırala: en büyüğü sona al
7    for (int son = n - 1; son > 0; son--) {
8      yerDegistir(a, 0, son);
9      batir(a, 0, son);            // heap boyutu = son
10   }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`n = 6` `a = [6, 5, 3, 4, 1, 2]`

Kod İzleme: `heapSort([6, 5, 3, 4, 1, 2])`

1) oluştur heap boyutu = 6

0	1	2	3	4	5
6	5	3	4	1	2

Aşama 1: k = 2, 1, 0 için batir çağrılır. Bu dizi zaten max-heap olduğundan her çağrı ilk karşılaştırmada döner; takas yok.

Adım 2 / 15

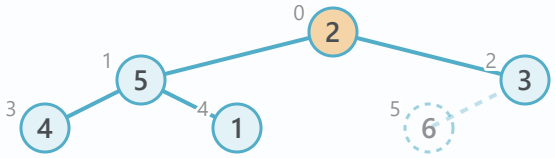
```
1  public static void heapSort(int[] a) {
2    int n = a.length;
3    // 1) oluştur: son iç düğümden köke
▶    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
▶      batir(a, k, n);
6    // 2) sırala: en büyüğü sona al
7    for (int son = n - 1; son > 0; son--) {
8      yerDegistir(a, 0, son);
9      batir(a, 0, son);            // heap boyutu = son
10   }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`n = 6` `k = 0`

`a = [6, 5, 3, 4, 1, 2]`

Kod İzleme: `heapSort([6, 5, 3, 4, 1, 2])`

son = 5

heap boyutu = 5

0	1	2	3	4	5
2	5	3	4	1	6

soluk: sıralı kısım

son = 5: kök (en büyük, 6) ile a[5] = 2 yer değiştirir → 6 kesin yerine oturdu, heap boyutu 5.

Adım 3 / 15

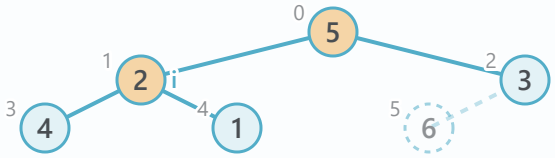
```
1  public static void heapSort(int[] a) {
2    int n = a.length;
3    // 1) oluştur: son iç düğümden köke
4    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
5      batir(a, k, n);
6    // 2) sırala: en büyüğü sona al
▶    for (int son = n - 1; son > 0; son--) {
▶      yerDegistir(a, 0, son);
9      batir(a, 0, son);            // heap boyutu = son
10   }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`n = 6` `son = 5`

`a = [2, 5, 3, 4, 1 | 6]`

Kod İzleme: `heapSort([6, 5, 3, 4, 1, 2])`

batir(a, 0, 5)

heap boyutu = 5

0	1	2	3	4	5
5	2	3	4	1	6
	▲ i				

soluk: sıralı kısım

batir(a, 0, 5): i = 0 için büyük çocuk a[1] = 5 > 2 → yer değiştir (0 ↔ 1).

Adım 4 / 15

```
1  public static void heapSort(int[] a) {
2    int n = a.length;
3    // 1) oluştur: son iç düğümden köke
4    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
5      batir(a, k, n);
6    // 2) sırala: en büyüğü sona al
7    for (int son = n - 1; son > 0; son--) {
8      yerDegistir(a, 0, son);
▶      batir(a, 0, son);            // heap boyutu = son
10   }
11 }
```

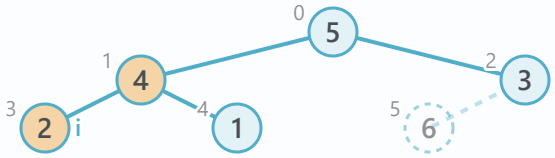
DEĞİŞKENLER

`n = 6` `son = 5`

`batir: i = 1, j=1`

`a = [5, 2, 3, 4, 1 | 6]`

Kod İzleme: `heapSort([6, 5, 3, 4, 1, 2])`

batir(a, 0, 5)

heap boyutu = 5

0	1	2	3	4	5
5	4	3	2	1	6
			▲ i		

soluk: sıralı kısım

batir(a, 0, 5): i = 1 için büyük çocuk a[3] = 4 > 2 → yer değiştir (1 ↔ 3). İndis 3 yaprak → batir biter.

Adım 5 / 15

```
1  public static void heapSort(int[] a) {
2    int n = a.length;
3    // 1) oluştur: son iç düğümden köke
4    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
5      batir(a, k, n);
6    // 2) sırala: en büyüğü sona al
7    for (int son = n - 1; son > 0; son--) {
8      yerDegistir(a, 0, son);
▶      batir(a, 0, son);            // heap boyutu = son
10   }
11 }
```

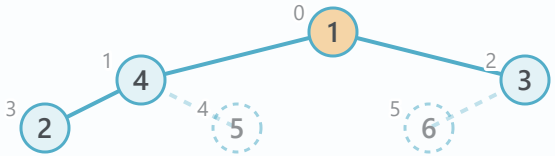
DEĞİŞKENLER

`n = 6` `son = 5`

`batir: i = 3, j=3`

`a = [5, 4, 3, 2, 1 | 6]`

Kod İzleme: `heapSort([6, 5, 3, 4, 1, 2])`

son = 4

heap boyutu = 4

0	1	2	3	4	5
1	4	3	2	5	6

soluk: sıralı kısım

son = 4: kök (en büyük, 5) ile a[4] = 1 yer değiştirir → 5 kesin yerine oturdu, heap boyutu 4.

Adım 6 / 15

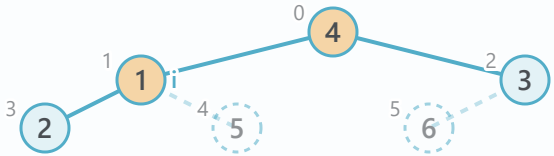
```
1  public static void heapSort(int[] a) {
2    int n = a.length;
3    // 1) oluştur: son iç düğümden köke
4    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
5      batir(a, k, n);
6    // 2) sırala: en büyüğü sona al
▶    for (int son = n - 1; son > 0; son--) {
▶      yerDegistir(a, 0, son);
9      batir(a, 0, son);            // heap boyutu = son
10   }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`n = 6` `son = 4`

`a = [1, 4, 3, 2 | 5, 6]`

Kod İzleme: `heapSort([6, 5, 3, 4, 1, 2])`

batir(a, 0, 4)

heap boyutu = 4

0	1	2	3	4	5
4	1	3	2	5	6
	▲ i				

soluk: sıralı kısım

batir(a, 0, 4): i = 0 için büyük çocuk a[1] = 4 > 1 → yer değiştir (0 ↔ 1).

Adım 7 / 15

```
1  public static void heapSort(int[] a) {
2    int n = a.length;
3    // 1) oluştur: son iç düğümden köke
4    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
5      batir(a, k, n);
6    // 2) sırala: en büyüğü sona al
7    for (int son = n - 1; son > 0; son--) {
8      yerDegistir(a, 0, son);
▶      batir(a, 0, son);            // heap boyutu = son
10   }
11 }
```

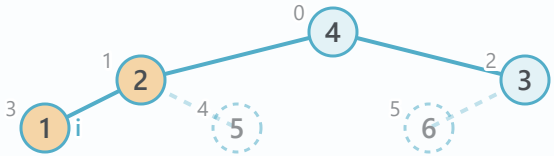
DEĞİŞKENLER

`n = 6` `son = 4`

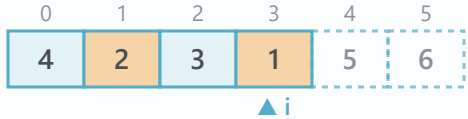
`batir: i = 1, j=1`

`a = [4, 1, 3, 2 | 5, 6]`

Kod İzleme: `heapSort([6, 5, 3, 4, 1, 2])`

batir(a, 0, 4) — heap boyutu = 4

soluk: sıralı kısım

batir(a, 0, 4): i = 1 için büyük çocuk a[3] = 2 > 1 → yer değiştir (1 ↔ 3). İndis 3 yaprak → batir biter.

Adım 8 / 15

```
1  public static void heapSort(int[] a) {
2    int n = a.length;
3    // 1) oluştur: son iç düğümden köke
4    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
5      batir(a, k, n);
6    // 2) sırala: en büyüğü sona al
7    for (int son = n - 1; son > 0; son--) {
8      yerDegistir(a, 0, son);
▶      batir(a, 0, son);            // heap boyutu = son
10   }
11 }
```

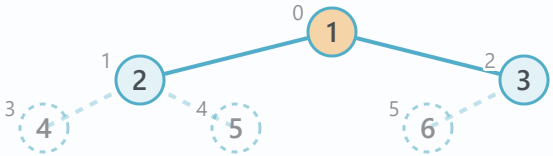
DEĞİŞKENLER

`n = 6` `son = 4`

`batir: i = 3, j=3`

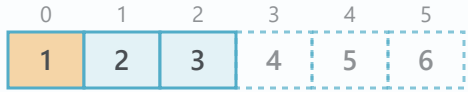
`a = [4, 2, 3, 1 | 5, 6]`

Kod İzleme: `heapSort([6, 5, 3, 4, 1, 2])`

son = 3

heap boyutu = 3

soluk: sıralı kısım

son = 3: kök (en büyük, 4) ile a[3] = 1 yer değiştirir → 4 kesin yerine oturdu, heap boyutu 3.

Adım 9 / 15

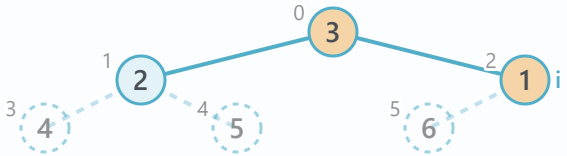
```
1  public static void heapSort(int[] a) {
2    int n = a.length;
3    // 1) oluştur: son iç düğümden köke
4    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
5      batir(a, k, n);
6    // 2) sırala: en büyüğü sona al
▶    for (int son = n - 1; son > 0; son--) {
▶      yerDegistir(a, 0, son);
9      batir(a, 0, son);            // heap boyutu = son
10   }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`n = 6` `son = 3`

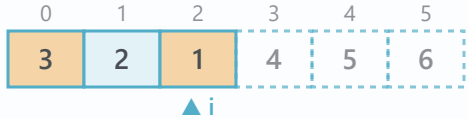
`a = [1, 2, 3 | 4, 5, 6]`

Kod İzleme: `heapSort([6, 5, 3, 4, 1, 2])`

batir(a, 0, 3)

heap boyutu = 3

soluk: sıralı kısım

batir(a, 0, 3): i = 0 için büyük çocuk a[2] = 3 > 1 → yer değiştir (0 ↔ 2). İndis 2 yaprak → batir biter.

Adım 10 / 15

```
1  public static void heapSort(int[] a) {
2    int n = a.length;
3    // 1) oluştur: son iç düğümden köke
4    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
5      batir(a, k, n);
6    // 2) sırala: en büyüğü sona al
7    for (int son = n - 1; son > 0; son--) {
8      yerDegistir(a, 0, son);
▶      batir(a, 0, son);            // heap boyutu = son
10   }
11 }
```

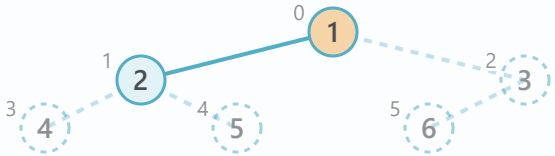
DEĞİŞKENLER

`n = 6` `son = 3`

`batir: i = 2, j=2`

`a = [3, 2, 1 | 4, 5, 6]`

Kod İzleme: `heapSort([6, 5, 3, 4, 1, 2])`

son = 2

heap boyutu = 2

soluk: sıralı kısım

son = 2: kök (en büyük, 3) ile a[2] = 1 yer değiştirir → 3 kesin yerine oturdu, heap boyutu 2.

Adım 11 / 15

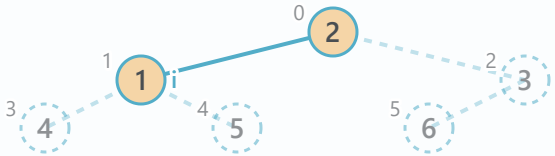
```
1  public static void heapSort(int[] a) {
2    int n = a.length;
3    // 1) oluştur: son iç düğümden köke
4    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
5      batir(a, k, n);
6    // 2) sırala: en büyüğü sona al
▶    for (int son = n - 1; son > 0; son--) {
▶      yerDegistir(a, 0, son);
9      batir(a, 0, son);            // heap boyutu = son
10   }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`n = 6` `son = 2`

`a = [1, 2 | 3, 4, 5, 6]`

Kod İzleme: `heapSort([6, 5, 3, 4, 1, 2])`

batir(a, 0, 2)

heap boyutu = 2

0	1	2	3	4	5
2	1	3	4	5	6
	▲ i				

soluk: sıralı kısım

batir(a, 0, 2): i = 0 için büyük çocuk a[1] = 2 > 1 → yer değiştir (0 ↔ 1). İndis 1 yaprak → batir biter.

Adım 12 / 15

```
1  public static void heapSort(int[] a) {
2    int n = a.length;
3    // 1) oluştur: son iç düğümden köke
4    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
5      batir(a, k, n);
6    // 2) sırala: en büyüğü sona al
7    for (int son = n - 1; son > 0; son--) {
8      yerDegistir(a, 0, son);
▶      batir(a, 0, son);          // heap boyutu = son
10   }
11 }
```

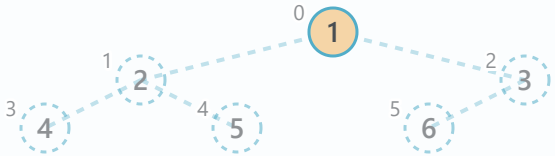
DEĞİŞKENLER

`n = 6` `son = 2`

`batir: i = 1, j=1`

`a = [2, 1 | 3, 4, 5, 6]`

Kod İzleme: `heapSort([6, 5, 3, 4, 1, 2])`

son = 1

heap boyutu = 1

soluk: sıralı kısım

son = 1: kök (en büyük, 2) ile a[1] = 1 yer değiştirir → 2 kesin yerine oturdu, heap boyutu 1.

Adım 13 / 15

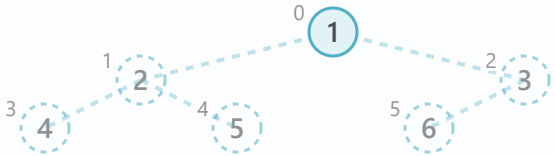
```
1  public static void heapSort(int[] a) {
2    int n = a.length;
3    // 1) oluştur: son iç düğümden köke
4    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
5      batir(a, k, n);
6    // 2) sırala: en büyüğü sona al
▶    for (int son = n - 1; son > 0; son--) {
▶      yerDegistir(a, 0, son);
9      batir(a, 0, son);            // heap boyutu = son
10   }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`n = 6` `son = 1`

`a = [1 | 2, 3, 4, 5, 6]`

Kod İzleme: `heapSort([6, 5, 3, 4, 1, 2])`

batir(a, 0, 1)

heap boyutu = 1

0	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5	6

soluk: sıralı kısım

batir(a, 0, 1): heap boyutu 1, kökün çocuğu yok → hiçbir şey yapılmaz.

Adım 14 / 15

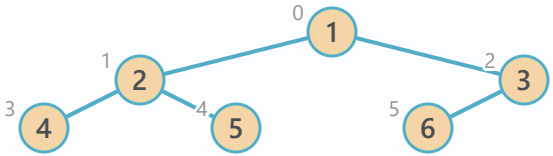
```
1  public static void heapSort(int[] a) {
2    int n = a.length;
3    // 1) oluştur: son iç düğümden köke
4    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
5      batir(a, k, n);
6    // 2) sırala: en büyüğü sona al
7    for (int son = n - 1; son > 0; son--) {
8      yerDegistir(a, 0, son);
▶      batir(a, 0, son);            // heap boyutu = son
10   }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`n = 6` `son = 1`

`a = [1 | 2, 3, 4, 5, 6]`

Kod İzleme: `heapSort([6, 5, 3, 4, 1, 2])`

sıralı

heap boyutu = 0

0	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5	6

son = 0 → döngü biter. Dizi **artan sırada**: [1, 2, 3, 4, 5, 6]. Ek dizi kullanılmadı (yerinde), toplam **O(n log n)**.

Adım 15 / 15

```
1  public static void heapSort(int[] a) {
2    int n = a.length;
3    // 1) oluştur: son iç düğümden köke
4    for (int k = n / 2 - 1; k >= 0; k--)
5      batir(a, k, n);
6    // 2) sırala: en büyüğü sona al
▶    for (int son = n - 1; son > 0; son--) {
8      yerDegistir(a, 0, son);
9      batir(a, 0, son);            // heap boyutu = son
10   }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`n = 6` `son = 0`

`a = [1, 2, 3, 4, 5, 6]`

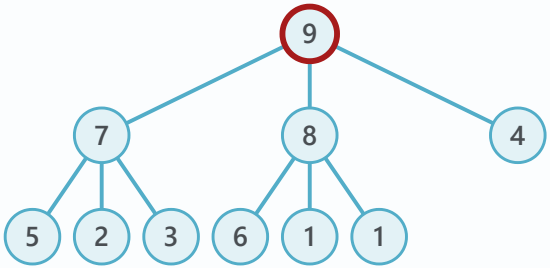
Öncelikli Kuyrukla Sıralama

Genel fikir: tüm öğeleri öncelikli kuyruğa ekle, sonra n kez `removeMin` ile sırayla çıkar. Hangi sıralamayı elde ettiğimiz gerçeklemeye bağlıdır:

Gerçekleme	n × insert	n × removeMin	Ortaya çıkan algoritma
Sırasız liste	O(n)	$O(n^2)$	Seçimli sıralama (selection sort), $O(n^2)$
Sıralı liste	$O(n^2)$	O(n)	Eklemeli sıralama (insertion sort), $O(n^2)$
İkili heap	O(n log n)	O(n log n)	Heap sort, **O(n log n)**

Aynı ADT, farklı veri yapısı: çalışma süresi $O(n^2)$'den O(n log n)'e iner. ADT ile veri yapısı ayrımının somut bir örneği.

Heap Türleri: d'li, Binom, Fibonacci

3'lü max-heap: çocuklar 3i+1, 3i+2, 3i+3

- **d'li heap**: her düğümün d çocuğu; ebeveyn (i − 1) / d. Yükseklik $\log_d n$ → ekleme hızlanır, silmede her düzeyde d çocuk karşılaştırılır.
- **Binom / Fibonacci heap**: ağaç ormanı; iki kuyruğu *birleştirme* ve anahtar küçültme hızlıdır (Dijkstra, Prim).

Min-heap türü	insert	removeMin	anahtar küçült	birleştir
İkili heap	O(log n)	O(log n)	O(log n)	O(n)
d'li heap	$O(\log_d n)$	$O(d \log_d n)$	$O(\log_d n)$	O(n)
Binom heap	O(log n)	O(log n)	O(log n)	O(log n)
Fibonacci heap	O(1)	O(log n)*	O(1)*	O(1)

* amortize. Uygulamada ikili heap, basitliği ve önbellek dostu dizi yapısı nedeniyle çoğu zaman en hızlısıdır.

Java'da Hazır Sınıf: PriorityQueue

```
PriorityQueue<Integer> pq = new PriorityQueue<>();
pq.offer(5); pq.offer(1); pq.offer(8);
pq.peek();   // 1  (min-heap, O(1))
pq.poll();   // 1  (O(log n))

// max-heap için ters karşılaştırıcı
PriorityQueue<Integer> maxPq =
    new PriorityQueue<>(Comparator.reverseOrder());

// hasta: öncelik küçük olan önce
PriorityQueue<Hasta> acil = new PriorityQueue<>(
    Comparator.comparingInt(h -> h.oncelik));
```

- İçeride dizi tabanlı **ikili min-heap** kullanır.
- `offer` / `poll` O(log n); `peek`, `size` O(1); `remove(nesne)` ve `contains` O(n).
- **Thread-safe değildir**; çok iş parçacıklı kullanımda `PriorityBlockingQueue` tercih edilir.
- Eşit öncelikte FIFO garantisi yoktur.

Kod İzleme: `PriorityQueue` içeride ne yapar?

new PriorityQueue

size = 0

Boş bir PriorityQueue: içeride bir dizi (`queue`) üzerinde **ikili min-heap** tutar; kökte en küçük öğe.

Adım 1 / 11

```
PriorityQueue<Integer> pq =
    new PriorityQueue<>();        // min-heap
pq.offer(5);
pq.offer(1);
pq.offer(8);
System.out.println(pq.peek());    // bakar
System.out.println(pq.poll());    // çıkarır
System.out.println(pq.poll());
System.out.println(pq.size());
```

DEĞİŞKENLER

`pq.size() = 0` `queue = []`

ÇIKTI

Kod İzleme: `PriorityQueue` içeride ne yapar?

offer(5)

size = 1

offer(5): heap boştu; 5 köke (indis 0) yerleşir.

Adım 2 / 11

```
1 PriorityQueue<Integer> pq =
2     new PriorityQueue<>();        // min-heap
▶ pq.offer(5);
4 pq.offer(1);
5 pq.offer(8);
6 System.out.println(pq.peek());    // bakar
7 System.out.println(pq.poll());    // çıkarır
8 System.out.println(pq.poll());
9 System.out.println(pq.size());
```

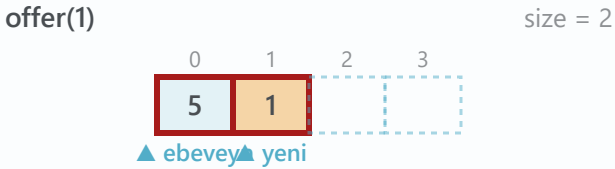
DEĞİŞKENLER

`pq.size() = 1` `queue = [5]`

ÇIKTI

Kod İzleme: `PriorityQueue` içeride ne yapar?

offer(1): indis 1'e eklenir; ebeveyni 5 > 1 → min-heap sırası bozuk.

Adım 3 / 11

```
1 PriorityQueue<Integer> pq =
2     new PriorityQueue<>();        // min-heap
3 pq.offer(5);
▶ pq.offer(1);
5 pq.offer(8);
6 System.out.println(pq.peek());    // bakar
7 System.out.println(pq.poll());    // çıkarır
8 System.out.println(pq.poll());
9 System.out.println(pq.size());
```

DEĞİŞKENLER

`pq.size() = 2` `queue = [5, 1]`

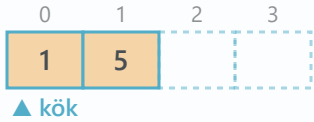
ÇIKTI

Kod İzleme: `PriorityQueue` içeride ne yapar?

offer(1)

size = 2

siftUp (up-heap): 1 yukarı çıkar ve köke ulaşır → queue = [1, 5]. Maliyet O(log n).

Adım 4 / 11

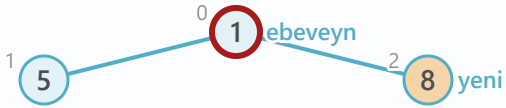
```
1 PriorityQueue<Integer> pq =
2     new PriorityQueue<>();        // min-heap
3 pq.offer(5);
▶ pq.offer(1);
5 pq.offer(8);
6 System.out.println(pq.peek());    // bakar
7 System.out.println(pq.poll());    // çıkarır
8 System.out.println(pq.poll());
9 System.out.println(pq.size());
```

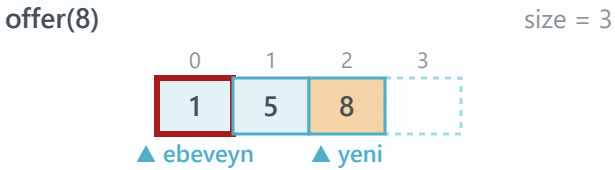
DEĞİŞKENLER

`pq.size() = 2` `queue = [1, 5]`

ÇIKTI

Kod İzleme: `PriorityQueue` içeride ne yapar?

offer(8): indis 2'ye eklenir; ebeveyn 1 ≤ 8 → up-heap gerekmez.

Adım 5 / 11

```
1 PriorityQueue<Integer> pq =
2     new PriorityQueue<>();        // min-heap
3 pq.offer(5);
4 pq.offer(1);
▶ pq.offer(8);
6 System.out.println(pq.peek());    // bakar
7 System.out.println(pq.poll());    // çıkarır
8 System.out.println(pq.poll());
9 System.out.println(pq.size());
```

DEĞİŞKENLER

`pq.size() = 3`

`queue = [1, 5, 8]`

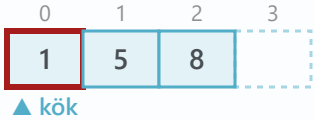
ÇIKTI

Kod İzleme: `PriorityQueue` içeride ne yapar?

peek()

size = 3

peek(): kökteki 1 döner ama **çıkarılmaz** → O(1).

Adım 6 / 11

```
1 PriorityQueue<Integer> pq =
2     new PriorityQueue<>();        // min-heap
3 pq.offer(5);
4 pq.offer(1);
5 pq.offer(8);
▶ System.out.println(pq.peek());    // bakar
7 System.out.println(pq.poll());    // çıkarır
8 System.out.println(pq.poll());
9 System.out.println(pq.size());
```

DEĞİŞKENLER

`pq.size() = 3`

`queue = [1, 5, 8]`

ÇIKTI

```
1
```

Kod İzleme: `PriorityQueue` içeride ne yapar?

poll()

size = 2

poll(): kök 1 alınır; son öğe 8 köke taşınır, size = 2.

Adım 7 / 11

```
1 PriorityQueue<Integer> pq =
2     new PriorityQueue<>();        // min-heap
3 pq.offer(5);
4 pq.offer(1);
5 pq.offer(8);
6 System.out.println(pq.peek());    // bakar
▶ System.out.println(pq.poll());    // çıkarır
8 System.out.println(pq.poll());
9 System.out.println(pq.size());
```

DEĞİŞKENLER

`pq.size() = 2` `queue = [8, 5]` `dönen = 1`

ÇIKTI

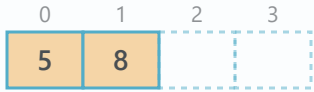
```
1
```

Kod İzleme: `PriorityQueue` içeride ne yapar?

poll()

size = 2

siftDown (down-heap): 8 küçük çocukla yer değiştirir → queue = [5, 8]. Konsola 1 yazılır.

Adım 8 / 11

```
1 PriorityQueue<Integer> pq =
2     new PriorityQueue<>();        // min-heap
3 pq.offer(5);
4 pq.offer(1);
5 pq.offer(8);
6 System.out.println(pq.peek());    // bakar
▶ System.out.println(pq.poll());    // çıkarır
8 System.out.println(pq.poll());
9 System.out.println(pq.size());
```

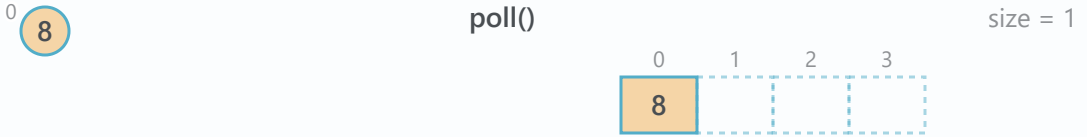
DEĞİŞKENLER

`pq.size() = 2` `queue = [5, 8]` `dönen = 1`

ÇIKTI

```
1
1
```

Kod İzleme: `PriorityQueue` içeride ne yapar?

poll(): kök 5 alınır; son öğe 8 köke taşınır, size = 1.

Adım 9 / 11

```
1 PriorityQueue<Integer> pq =
2     new PriorityQueue<>();        // min-heap
3 pq.offer(5);
4 pq.offer(1);
5 pq.offer(8);
6 System.out.println(pq.peek());    // bakar
7 System.out.println(pq.poll());    // çıkarır
▶ System.out.println(pq.poll());
9 System.out.println(pq.size());
```

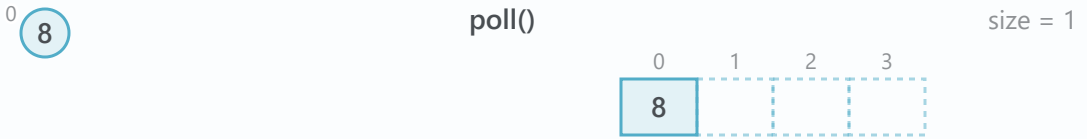
DEĞİŞKENLER

`pq.size() = 1` `queue = [8]` `dönen = 5`

ÇIKTI

```
1
1
```

Kod İzleme: `PriorityQueue` içeride ne yapar?

Tek öğe kaldı; siftDown gerekmez. Konsola 5 yazılır.

Adım 10 / 11

```
1 PriorityQueue<Integer> pq =
2     new PriorityQueue<>();        // min-heap
3 pq.offer(5);
4 pq.offer(1);
5 pq.offer(8);
6 System.out.println(pq.peek());    // bakar
7 System.out.println(pq.poll());    // çıkarır
▶ System.out.println(pq.poll());
9 System.out.println(pq.size());
```

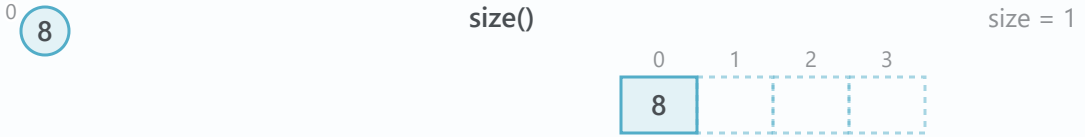
DEĞİŞKENLER

`pq.size() = 1` `queue = [8]` `dönen = 5`

ÇIKTI

```
1
1
5
```

Kod İzleme: `PriorityQueue` içeride ne yapar?

size() = 1 (yalnızca 8 kaldı) → O(1). Konsol çıktısı: 1 (peek), 1, 5 (poll), 1 (size).

Adım 11 / 11

```
1 PriorityQueue<Integer> pq =
2     new PriorityQueue<>();        // min-heap
3 pq.offer(5);
4 pq.offer(1);
5 pq.offer(8);
6 System.out.println(pq.peek());    // bakar
7 System.out.println(pq.poll());    // çıkarır
8 System.out.println(pq.poll());
▶ System.out.println(pq.size());
```

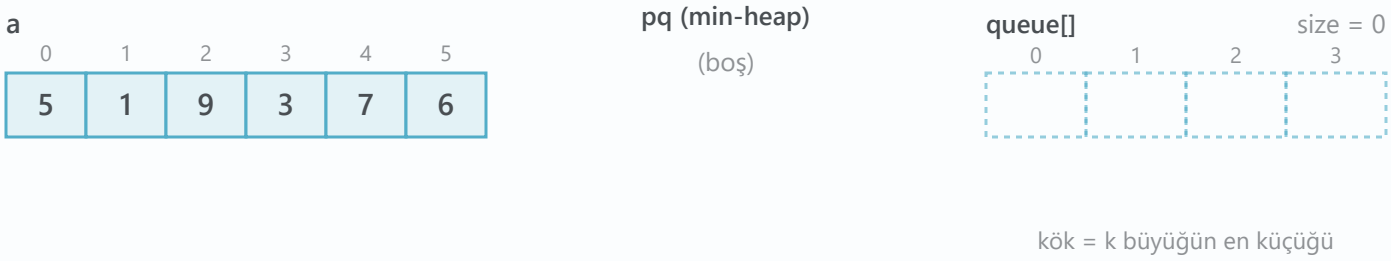
DEĞİŞKENLER

`pq.size() = 1` `queue = [8]`

ÇIKTI

```
1
1
5
1
```

Uygulama: `kinciEnBuyuk([5, 1, 9, 3, 7, 6], 3)`

k = 3: boyutu en çok k olan bir **min-heap** tutacağız. Kökte, o ana dek görülen en büyük k öğenin *en küçüğü* durur.

Adım 1 / 14

```
1 static int kinciEnBuyuk(int[] a, int k) {
▶   PriorityQueue<Integer> pq = new PriorityQueue<>();
3   for (int x : a) {
4     pq.offer(x);                    // O(log k)
5     if (pq.size() > k) pq.poll();  // en küçüğü at
6   }
7   return pq.peek();        // k büyüğün en küçüğü
8 }
```

DEĞİŞKENLER

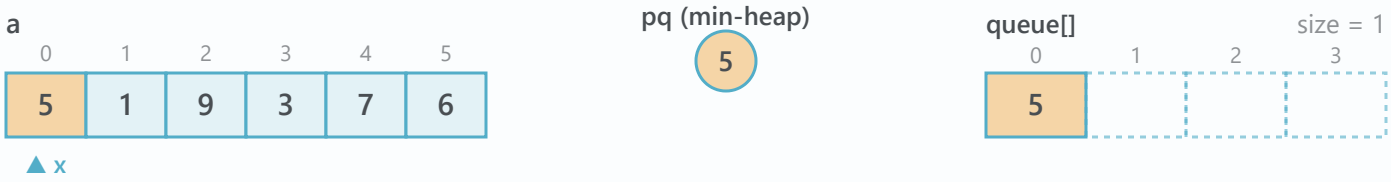
`k = 3` `pq = []`

ÇAĞRI YIĞINI

`kinciEnBuyuk(a, 3)`

`main()`

Uygulama: `kinciEnBuyuk([5, 1, 9, 3, 7, 6], 3)`

x = 5: **offer(5)** → sona eklenir, up-heap. size = 1.

Adım 2 / 14

```
1 static int kinciEnBuyuk(int[] a, int k) {
2   PriorityQueue<Integer> pq = new PriorityQueue<>();
▶   for (int x : a) {
▶     pq.offer(x);                    // O(log k)
5     if (pq.size() > k) pq.poll();  // en küçüğü at
6   }
7   return pq.peek();        // k büyüğün en küçüğü
8 }
```

DEĞİŞKENLER

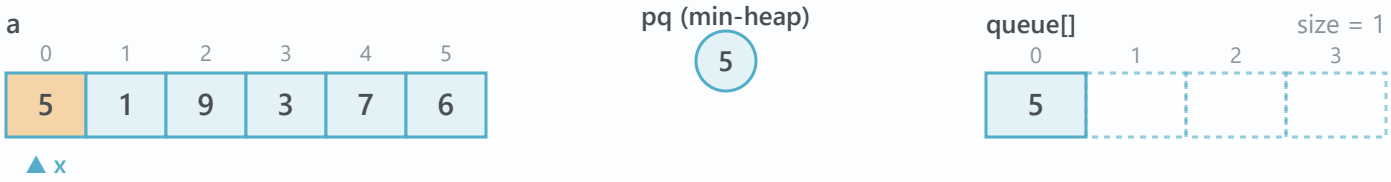
`k = 3` `x = 5` `pq = [5]`

ÇAĞRI YIĞINI

`kinciEnBuyuk(a, 3)`

`main()`

Uygulama: `kinciEnBuyuk([5, 1, 9, 3, 7, 6], 3)`

size = 1 ≤ k = 3 → henüz atılacak öğe yok.

Adım 3 / 14

```
1 static int kinciEnBuyuk(int[] a, int k) {
2   PriorityQueue<Integer> pq = new PriorityQueue<>();
3   for (int x : a) {
4     pq.offer(x);                      // O(log k)
▶     if (pq.size() > k) pq.poll();  // en küçüğü at
6   }
7   return pq.peek();        // k büyüğün en küçüğü
8 }
```

DEĞİŞKENLER

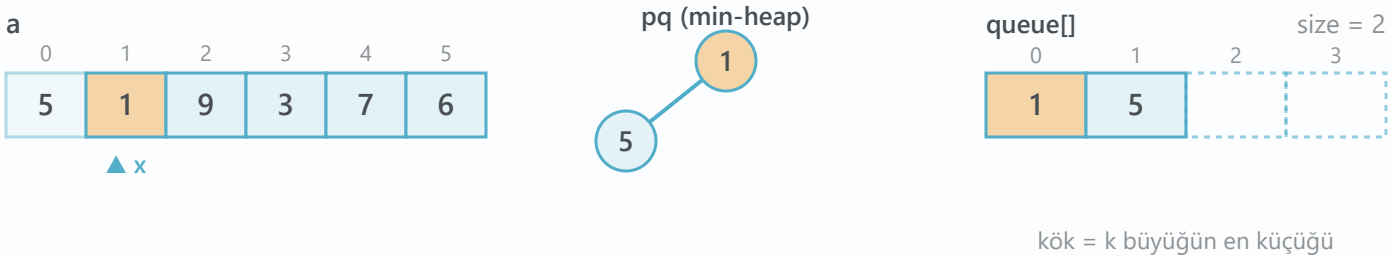
`k = 3` `x = 5` `pq = [5]`

ÇAĞRI YIĞINI

`kinciEnBuyuk(a, 3)`

`main()`

Uygulama: `kinciEnBuyuk([5, 1, 9, 3, 7, 6], 3)`

x = 1: **offer(1)** → sona eklenir, up-heap (yukarı yüzdü: 1 kaydırma). size = 2.

Adım 4 / 14

```
1 static int kinciEnBuyuk(int[] a, int k) {
2   PriorityQueue<Integer> pq = new PriorityQueue<>();
▶   for (int x : a) {
▶     pq.offer(x);                    // O(log k)
5     if (pq.size() > k) pq.poll();  // en küçüğü at
6   }
7   return pq.peek();        // k büyüğün en küçüğü
8 }
```

DEĞİŞKENLER

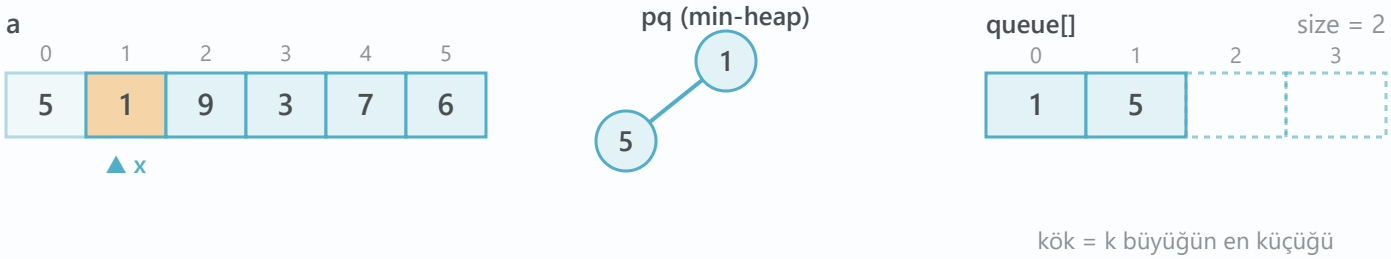
`k = 3` `x = 1` `pq = [1, 5]`

ÇAĞRI YIĞINI

`kinciEnBuyuk(a, 3)`

`main()`

Uygulama: `kinciEnBuyuk([5, 1, 9, 3, 7, 6], 3)`

size = 2 ≤ k = 3 → henüz atılacak öğe yok.

Adım 5 / 14

```
1 static int kinciEnBuyuk(int[] a, int k) {
2   PriorityQueue<Integer> pq = new PriorityQueue<>();
3   for (int x : a) {
4     pq.offer(x);                      // O(log k)
▶     if (pq.size() > k) pq.poll();  // en küçüğü at
6   }
7   return pq.peek();        // k büyüğün en küçüğü
8 }
```

DEĞİŞKENLER

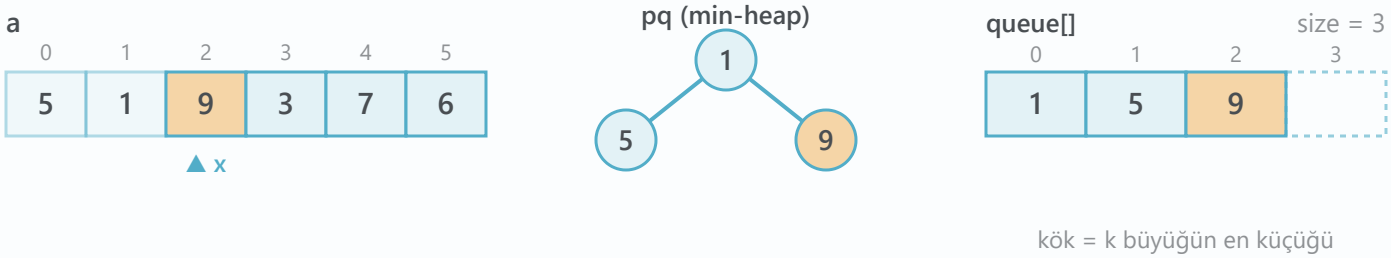
`k = 3` `x = 1` `pq = [1, 5]`

ÇAĞRI YIĞINI

`kinciEnBuyuk(a, 3)`

`main()`

Uygulama: `kinciEnBuyuk([5, 1, 9, 3, 7, 6], 3)`

x = 9: **offer(9)** → sona eklenir, up-heap. size = 3.

Adım 6 / 14

```
1 static int kinciEnBuyuk(int[] a, int k) {
2   PriorityQueue<Integer> pq = new PriorityQueue<>();
▶   for (int x : a) {
▶     pq.offer(x);                    // O(log k)
5     if (pq.size() > k) pq.poll();  // en küçüğü at
6   }
7   return pq.peek();        // k büyüğün en küçüğü
8 }
```

DEĞİŞKENLER

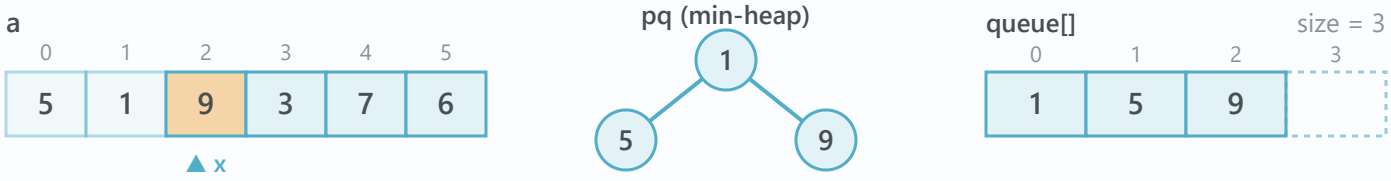
`k = 3` `x = 9` `pq = [1, 5, 9]`

ÇAĞRI YIĞINI

`kinciEnBuyuk(a, 3)`

`main()`

Uygulama: `kinciEnBuyuk([5, 1, 9, 3, 7, 6], 3)`

size = 3 ≤ k = 3 → henüz atılacak öğe yok.

Adım 7 / 14

```
1 static int kinciEnBuyuk(int[] a, int k) {
2   PriorityQueue<Integer> pq = new PriorityQueue<>();
3   for (int x : a) {
4     pq.offer(x);                    // O(log k)
▶     if (pq.size() > k) pq.poll();  // en küçüğü at
6   }
7   return pq.peek();        // k büyüğün en küçüğü
8 }
```

DEĞİŞKENLER

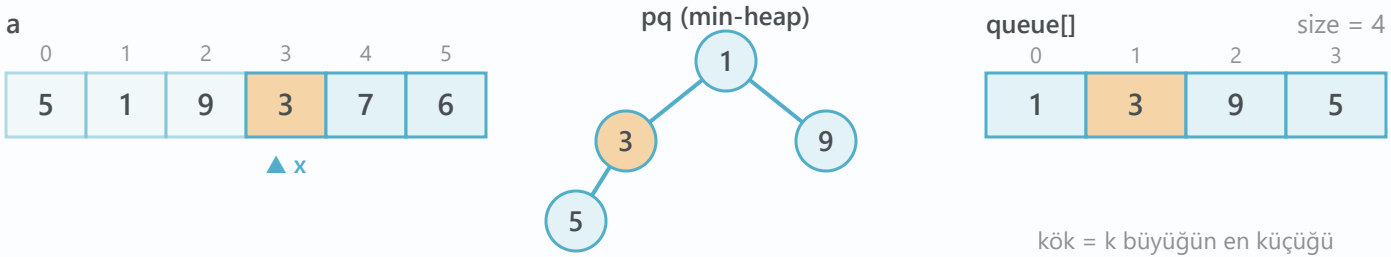
`k = 3` `x = 9` `pq = [1, 5, 9]`

ÇAĞRI YIĞINI

`kinciEnBuyuk(a, 3)`

`main()`

Uygulama: `kinciEnBuyuk([5, 1, 9, 3, 7, 6], 3)`

x = 3: **offer(3)** → sona eklenir, up-heap (yukarı yüzdü: 1 kaydırma). size = 4.

Adım 8 / 14

```
1 static int kinciEnBuyuk(int[] a, int k) {
2   PriorityQueue<Integer> pq = new PriorityQueue<>();
▶   for (int x : a) {
▶     pq.offer(x);                    // O(log k)
5     if (pq.size() > k) pq.poll();  // en küçüğü at
6   }
7   return pq.peek();        // k büyüğün en küçüğü
8 }
```

DEĞİŞKENLER

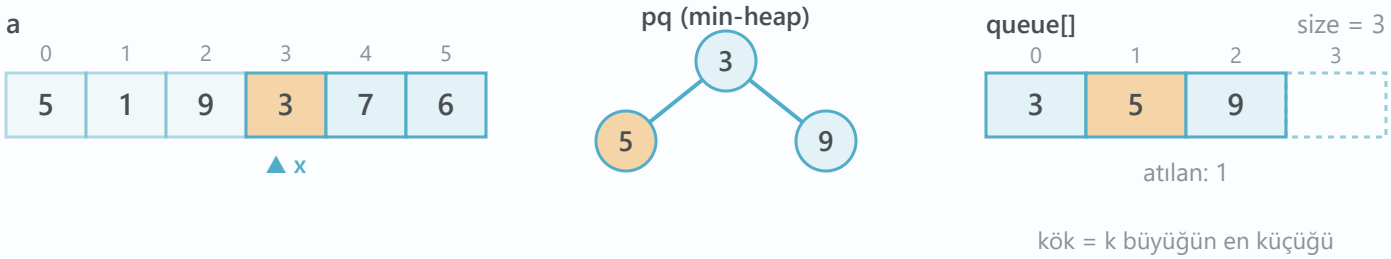
`k = 3` `x = 3` `pq = [1, 3, 9, 5]`

ÇAĞRI YIĞINI

`kinciEnBuyuk(a, 3)`

`main()`

Uygulama: `kinciEnBuyuk([5, 1, 9, 3, 7, 6], 3)`

size = 4 > k → **poll()**: en küçük 1 atılır (k büyüğe giremez). Son öğe köke, down-heap.

Adım 9 / 14

```
1 static int kinciEnBuyuk(int[] a, int k) {
2   PriorityQueue<Integer> pq = new PriorityQueue<>();
3   for (int x : a) {
4     pq.offer(x);                      // O(log k)
▶     if (pq.size() > k) pq.poll();  // en küçüğü at
6   }
7   return pq.peek();        // k büyüğün en küçüğü
8 }
```

DEĞİŞKENLER

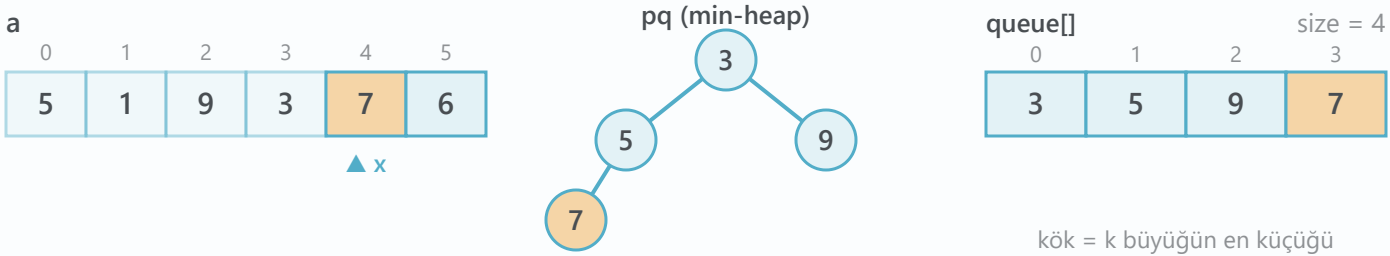
`k = 3` `x = 3` `pq = [3, 5, 9]`

ÇAĞRI YIĞINI

`kinciEnBuyuk(a, 3)`

`main()`

Uygulama: `kinciEnBuyuk([5, 1, 9, 3, 7, 6], 3)`

x = 7: **offer(7)** → sona eklenir, up-heap. size = 4.

Adım 10 / 14

```
1 static int kinciEnBuyuk(int[] a, int k) {
2   PriorityQueue<Integer> pq = new PriorityQueue<>();
▶   for (int x : a) {
▶     pq.offer(x);                    // O(log k)
5     if (pq.size() > k) pq.poll();  // en küçüğü at
6   }
7   return pq.peek();        // k büyüğün en küçüğü
8 }
```

DEĞİŞKENLER

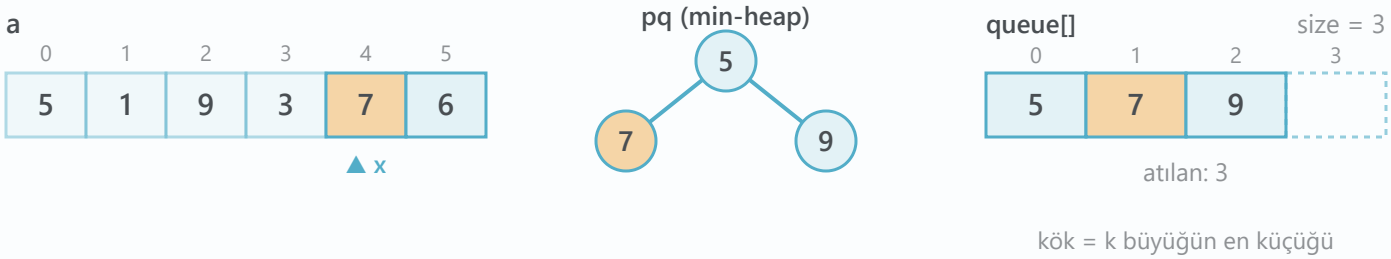
`k = 3` `x = 7` `pq = [3, 5, 9, 7]`

ÇAĞRI YIĞINI

`kinciEnBuyuk(a, 3)`

`main()`

Uygulama: `kinciEnBuyuk([5, 1, 9, 3, 7, 6], 3)`

size = 4 > k → **poll()**: en küçük 3 atılır (k büyüğe giremez). Son öğe köke, down-heap.

Adım 11 / 14

```
1 static int kinciEnBuyuk(int[] a, int k) {
2   PriorityQueue<Integer> pq = new PriorityQueue<>();
3   for (int x : a) {
4     pq.offer(x);                    // O(log k)
▶     if (pq.size() > k) pq.poll();  // en küçüğü at
6   }
7   return pq.peek();        // k büyüğün en küçüğü
8 }
```

DEĞİŞKENLER

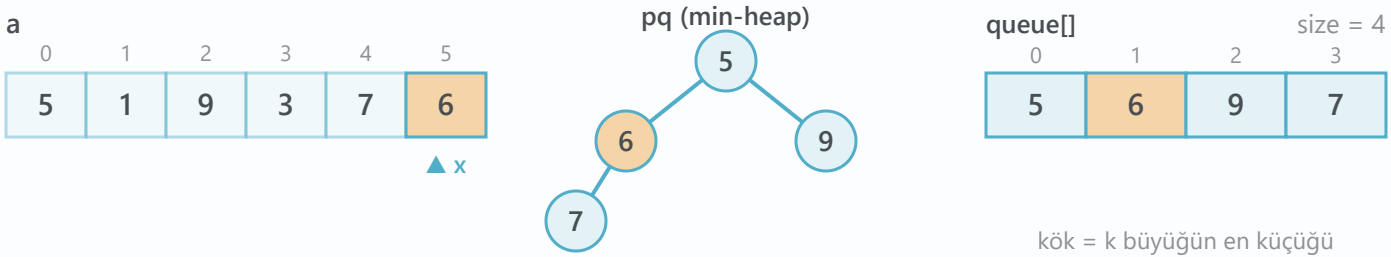
`k = 3` `x = 7` `pq = [5, 7, 9]`

ÇAĞRI YIĞINI

`kinciEnBuyuk(a, 3)`

`main()`

Uygulama: `kinciEnBuyuk([5, 1, 9, 3, 7, 6], 3)`

x = 6: **offer(6)** → sona eklenir, up-heap (yukarı yüzdü: 1 kaydırma). size = 4.

Adım 12 / 14

```
1 static int kinciEnBuyuk(int[] a, int k) {
2   PriorityQueue<Integer> pq = new PriorityQueue<>();
▶   for (int x : a) {
▶     pq.offer(x);                    // O(log k)
5     if (pq.size() > k) pq.poll();  // en küçüğü at
6   }
7   return pq.peek();        // k büyüğün en küçüğü
8 }
```

DEĞİŞKENLER

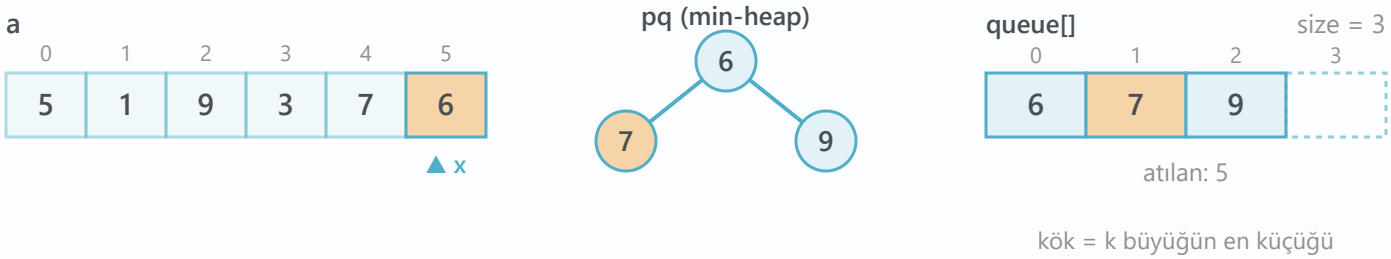
`k = 3` `x = 6` `pq = [5, 6, 9, 7]`

ÇAĞRI YIĞINI

`kinciEnBuyuk(a, 3)`

`main()`

Uygulama: `kinciEnBuyuk([5, 1, 9, 3, 7, 6], 3)`

size = 4 > k → **poll()**: en küçük 5 atılır (k büyüğe giremez). Son öğe köke, down-heap.

Adım 13 / 14

```
1 static int kinciEnBuyuk(int[] a, int k) {
2   PriorityQueue<Integer> pq = new PriorityQueue<>();
3   for (int x : a) {
4     pq.offer(x);                    // O(log k)
▶     if (pq.size() > k) pq.poll();  // en küçüğü at
6   }
7   return pq.peek();        // k büyüğün en küçüğü
8 }
```

DEĞİŞKENLER

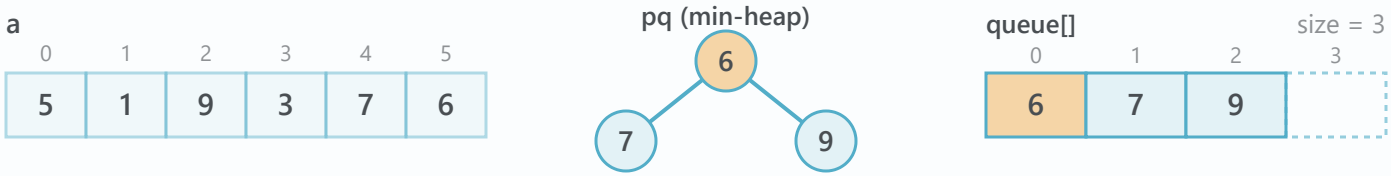
`k = 3` `x = 6` `pq = [6, 7, 9]`

ÇAĞRI YIĞINI

`kinciEnBuyuk(a, 3)`

`main()`

Uygulama: `kinciEnBuyuk([5, 1, 9, 3, 7, 6], 3)`

Döngü bitti: pq = en büyük üç öğe {6, 7, 9}. **peek() = 6** → 3'üncü en büyük. Toplam **O(n log k)**, bellek O(k).

Adım 14 / 14

```
1 static int kinciEnBuyuk(int[] a, int k) {
2   PriorityQueue<Integer> pq = new PriorityQueue<>();
3   for (int x : a) {
4     pq.offer(x);                    // O(log k)
5     if (pq.size() > k) pq.poll();  // en küçüğü at
6   }
▶   return pq.peek();        // k büyüğün en küçüğü
8 }
```

DEĞİŞKENLER

`k = 3` `pq = [6, 7, 9]`

ÇAĞRI YIĞINI

`kinciEnBuyuk(a, 3)`

`main()`

Uygulama: Öncelikli Çizelgeleyici

Kesin öncelik

CPU her zaman en yüksek öncelikli, boş olmayan kuyruğun önündeki süreci seçer.

Düzey içinde FIFO

Aynı öncelikteki süreçler kendi kuyruklarında geliş sırasıyla (gerekirse round robin) çalışır.

Açlık ve yaşlandırma

Düşük öncelikliler hiç çalışamayabilir (starvation). Bekledikçe önceliği artırmak (aging) çözümdür.

Simülatör: Öncelikli Çizelgeleyici Simülatörü (üç düzey, quantum, isteğe bağlı yaşlandırma).

ÖZET

Özet

Öncelikli kuyruk
insert, min, removeMin. Öğeler öncelik sırasıyla çıkar.

Heap özelliği
Tam ikili ağaç + ebeveyn ≥ çocuk (max) veya ≤ çocuk (min).

Dizi gösterimi
`çocuklar 2i+1, 2i+2 · ebeveyn ⌊(i−1)/2⌋`

İşlem	Heap	Nasıl?
peek (max/min)	O(1)	heap[0]
ekle	O(log n)	heap[n]'e koy, up-heap
silMax / removeMin	O(log n)	son öğeyi köke taşı, down-heap
heap oluşturma	O(n)	⌊n/2⌋ − 1'den 0'a down-heap
heap sort	O(n log n)	oluştur + n − 1 kez kökü sona al

ÖZET

Etkileşimli Simülatörler

İkili Heap Simülatörü

Ekleme, en büyüğü/en küçüğü çıkarma; ağaç ve dizi görünümünde up-heap ve down-heap adımları.

Öncelikli Kuyruk Simülatörü

Öncelikli öğe ekleme ve çıkarmayla ADT davranışı.

Öncelikli Çizelgeleyici Simülatörü

İşletim sistemi tarzı öncelikli çizelgeleme.

ÖZET

Sık Yapılan Hatalar

"Heap sıralıdır"

Değildir; yalnızca kök bellidir. 3, 1, 2 eklenen `PriorityQueue` için `println(pq)` → `[1, 3, 2]`.

İndis formülleri

0 tabanlı: 2i+1, 2i+2, (i−1)/2. 1 tabanlı: 2i, 2i+1, i/2. İkisini karıştırmak ağacı bozar.

Sağ çocuk sınırı

`j + 1 < n` kontrolü unutulursa heap dışındaki (silinmiş) öğe okunur.

Yanlış çocuk

Max-heap'te down-heap *büyük* çocukla takas eder; küçük çocuk seçilirse sıra bozulur.

Heap'te arama

`contains` ve `remove(nesne)` O(n)'dir. Hızlı erişim için konum (locator) ya da eşleme gerekir.

Yön karışıklığı

`PriorityQueue` varsayılan *min*-heap'tir; max için `Comparator.reverseOrder()`.

ÖZET

Örnek Problemler

1. Boş bir max-heap'e sırasıyla 5, 12, 8, 3, 15, 10 ekleyin. Son dizi nedir?
2. 1. sorudaki heap'e bir kez `silMax()` uygulayın. Dönen değer ve yeni dizi nedir?
3. {3, 1, 6, 5, 2, 4} dizisini aşağıdan yukarıya yöntemle max-heap'e çevirin.
4. 0 tabanlı dizide indis 13'teki düğümün ebeveyni ve çocukları hangi indislerdedir?
5. {10, 7, 9, 8, 2, 5} bir max-heap midir? Değilse neden?
6. Bir min-heap'teki *en büyük* öğeyi bulmanın maliyeti nedir?

▶ **Cevapları göster**

ÖZET

Alıştırmalar

1. [4, 10, 3, 5, 1] dizisine heap sort uygulayın; her adımdan sonra dizi nedir?
2. 100 öğeli bir ikili heap'in yüksekliği nedir? Bir eklemede en çok kaç takas yapılır?
3. Farklı anahtarlı max-heap'te 2. ve 3. en büyük öğe hangi indislerde olabilir?
4. `heapMi` yordamını min-heap için yeniden yazın. Boş ve tek öğeli dizide ne döner?
5. Toplam N öğeli k sıralı liste min-heap ile nasıl birleştirilir? Maliyet?
6. [9, 7, 8, 3, 5, 6, 4] max-heap'inde `anahtarDegistir(5, 10)` sonrası dizi nedir?

▶ **Cevap ve ipuçları**

Kaynaklar

- Goodrich, Tamassia ve Goldwasser, *Data Structures and Algorithms in Java*, 6. baskı, 2014.
- Cormen, Leiserson, Rivest ve Stein, *Introduction to Algorithms*, 4. baskı, 2022.
- Oracle, Java SE 17 `PriorityQueue` API belgesi.

Son

Bölüm 11: Öncelikli Kuyruklar ve Heap

Sonraki sunum: Bölüm 12: Eşlemeler ve Hash Tabloları · Çalışma soruları · Simülatörler: İkili Heap Simülatörü, Öncelikli Kuyruk Simülatörü, Öncelikli Çizelgeleyici Simülatörü · Terim sözlüğü